

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra Severoamerických studií

Diplomová práce

2023

Bc. Kristýna Kvačková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra Severoamerických studií

Cancel culture – výzva nebo hrozba?

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Kristýna Kvačková

Studijní program: Teritoriální studia se zaměřením na Severoamerická studia

Vedoucí práce: Dr. phil. Lucie Kýrová, M.A.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 1. 8. 2023

Kristýna Kvačková

Bibliografický záznam

KVAČKOVÁ, Kristýna. *Cancel culture – výzva nebo hrozba?*. Praha, 2023. 95 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra Severoamerických studií. Vedoucí diplomové práce Dr. phil. Lucie Kýrová, M.A.

Rozsah práce: 245 475

Anotace

Diplomová práce s názvem „*Cancel culture – výzva nebo hrozba?*“ se věnuje fenoménu tzv. kultury rušení, který je známý hlavně z USA a z Velké Británie, ale tímto pojmem se označují případy i v České republice. V práci jsou analyzovány příklady z kulturní, politické a akademické sféry ve Spojených státech s cílem odhalit dopady kultury rušení na společnost a na vnímání limitů svobody slova, potažmo akademické svobody. Práce stanovuje hranici mezi legitimní kritikou a rušením, přičemž rušení je charakteristické veřejným zostuzením a bojkotem spojeným s digitálním aktivismem. Kultura rušení je pro společnost výzvou, protože může fungovat jako nástroj k upozornění na přestupky a nespravedlnosti, v situacích, v nichž právní systém selhal. Hrozbu pro svobodu slova, potažmo akademickou svobodu, tento trend představuje ve chvíli, kdy jsou rušeni akademici z důvodu svého nepopulárního názoru, jako je například jejich politické přesvědčení. V kulturní a politické sféře rušení představuje hrozbu, kterou popisuje koncept tzv. spirály mlčení. Tento fenomén může i přes své nedostatky představovat legitimní nástroj k dosažení sociální spravedlnosti, protože účinně vyzdvihuje citlivá společenská témata jako je rasismus, sexismus, xenofobie apod.

Annotation

The thesis entitled “*Cancel Culture – A Challenge Or A Threat?*” deals with the phenomenon of the so-called Cancel Culture, which is mainly known from the USA and the UK, but the first signs of it are also noticeable in the Czech Republic. The thesis analyses examples from the cultural, political, and academic spheres in the United States, with the aim of revealing the effects of the Cancel Culture on society and on the perception of the limits of freedom of speech and, by extension, academic freedom. The thesis establishes the boundary between legitimate criticism and cancellation. The threat to freedom of speech and, by extension, academic freedom, is presented when academics are disturbed because of their unpopular opinion, such as their political beliefs. In the cultural and political spheres, interference represents the threat described by the concept of the spiral of silence. As research shows, people are afraid to express their opinion if it is not in line with the majority opinion, for fear of cancellation and possible consequences. Despite its shortcomings, this phenomenon can be a legitimate tool for achieving social justice, because it effectively highlights sensitive social issues such as racism, sexism, xenophobia, etc.

Klíčová slova

Kultura rušení, autocenzura, spirála mlčení, odpovědnost, woke

Keywords

Cancel Culture, Self-Censorship, Spiral Of Silence, Responsibility, Woke

Title/název práce

Cancel culture – výzva nebo hrozba?

Cancel Culture – A Challenge Or A Threat?

Poděkování

Mé poděkování patří doktorce Lucii Kýrové za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování diplomové práce věnovala. Dále bych chtěla poděkovat manželovi a mamince za korekturu a technickou pomoc.

Obsah

Úvod	2
1 Historie a definice cancel culture	7
Různé podoby cancel culture	8
Historie pojmu	15
Rozporuplné definice cancel culture.....	19
2 Cancel culture – legitimní nástroj nebo hrozba?	24
Limity svobody slova v časech kultury rušení.....	24
Spirála mlčení a (auto)cenzura.....	27
Druhá vlna McCarthyismu a (ne)existence presumpce nevinny	30
Kultura rušení napříč politickým spektrem.....	33
3 Cancel culture v akademickém prostředí	45
Akademická svoboda vs. svoboda slova.....	47
Akademická svoboda v časech digitálního aktivismu	48
Ideová diverzifikace a neakceptovatelnost násilí.....	53
Snížená tolerance studentů amerických univerzit.....	59
Cancel culture jako forma kolektivního aktivismu	64
Závěr	66
Summary	68
Použitá literatura	69
Internetové zdroje	71

Úvod

Diplomová práce s názvem „*Cancel culture – výzva nebo hrozba?*“ se věnuje velmi aktuálnímu tématu, které se během několika let stalo předmětem vyhrocených diskusí nejen v americké společnosti, nicméně zatím neexistuje jednotně uznávaná definice tohoto fenoménu. Kultura rušení, jak lze pojem do češtiny volně přeložit, je v současnosti přítomna nejen v kulturní sféře, ale zasahuje také do politiky a v nemalé míře i do akademického prostředí. Protože praktiky „rušení“ celebrit, politiků a dalších známých osobností jsou v amerických médiích a na sociálních sítích hojně probírány, zaměřila jsem svůj výzkum i na akademickou sféru, kde přibývá případů, které jsou označovány za *cancel culture*. Cílem práce je nabídnout čtenáři ucelenou definici kultury rušení, zanalyzovat případy kultury rušení v akademické sféře a přispět k lepšímu porozumění pozitivních i negativních aspektů rušení pro společnost jako celek. *Cancel culture* může představovat výzvu, podporující reflexi a odpovědnost, avšak v případě nadměrného používání může ohrozit svobodu projevu a otevřenou debatu ve společnosti.

Na základě dostupných zdrojů lze říci, že pojem *cancel culture* označuje sociální fenomén, který se stal významným především vlivem sociálních sítí. Tento fenomén vyjadřuje tendenci bojkotovat, veřejně zostudit nebo vyloučit osobu, značku, produkt nebo organizaci z důvodu jejich údajného nevhodného chování nebo vyjádření „nevhodného“ názoru. Je ale nutné rozlišovat mezi „nevhodným“ názorem, který je morálně a eticky nepřijatelný, a názorem, který je „nepopulární“ a odlišný od většinového názoru ve společnosti. Tento rozdíl je významný z důvodu posuzování konstruktivnosti a legality kritiky, potažmo zrušení. Praktiky rušení jsou legitimní, pokud jimi konfrontujeme jedince, který vyjádřil společensky nepřijatelný, nikoli nepopulární názor. V případě použití rušení proti nepopulárnímu názoru se jedná o umlčení, které může vést například k častější cenzuře osob s menšinovými názory nebo k jevu, který se označuje jako spirála mlčení. V takovýchto případech se stává z menšinového názoru většinový, protože určitá skupina osob ve veřejné společenské sféře vystupuje natolik autoritativně, že se další skupiny s jinými názory rozhodnou raději mlčet ze strachu z ponížení nebo osobních a pracovních perzekucí.

Kultura rušení je pro společnost výzvou, protože může fungovat jako nástroj k upozornění na přestupky a nespravedlnosti, v situacích, v nichž právní systém selhal. Rušení nepředstavuje hrozbu v kulturní ani v politické sféře, protože známé osobnosti či

politici disponují nepřehledným množstvím kanálů a je téměř nemožné je z veřejného prostoru odstranit (ať už dočasně nebo trvale). Nejvíce může být ohrožena akademická sféra, ale pouze v případě, že by se výrazně zvýšila četnost případů, kdy jsou osoby rušeny na základě nepopulárních či většinově nepřijímaných názorů.

Cancel culture může představovat i nástroj sociální spravedlnosti, kdy marginalizované skupiny obyvatel získávají platformu pro vyjádření svých názorů, které by jinak mohly být ignorovány nebo považovány za nepodstatné. Dochází tak k upoutání pozornosti k problémům těchto zpravidla sociálně vyloučených skupin a k tvorbě tlaku na společnost, aby se zamyslela nad svými hodnotami a přijala změny na systémové úrovni.

V práci jsou analyzovány případy rušení ve Spojených státech. Nicméně sociální sítě jsou nadnárodní platformou. V práci jsou analyzovány především případy, které byly silně medializovány, a staly se od roku 2010 do současnosti. Případy jsou z kulturní, politické a akademické sféry. Toto téma jsem si vybrala proto, že vnímám dosavadní výzkum v oblasti kultury rušení za nedostatečný a mnohdy zmatečný. V českém prostředí se tomuto tématu zatím žádný autor nevěnoval, respektive v českém jazyce lze najít pouze několik neoborných článků pojednávajících o zrušení známých osobností. Tuto problematiku vnímám jako velmi důležitou, a to i v českém kontextu, protože označení *cancel culture* se začíná používat i v souvislosti s případy v České republice (viz kontroverze kolem děkana Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze Miroslava Ševčíka¹, anebo odchod umělce a pedagoga Jiřího Černického z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze²). Práce tak nabízí čtenáři ucelený pohled na fenomén *cancel culture*, včetně historických souvislostí a důsledků, které tento fenomén může mít na jednotlivce i společnost.

Práce si klade za cíl zodpovědět dvě hlavní výzkumné otázky, jimiž jsou: Jaké jsou

¹ Konkrétně poukazují na prohlášení České spořitelny, která s VŠE dlouhodobě spolupracovala a která vydala v návaznosti na kritiku děkana Ševčíka prohlášení, že pokud nebude Ševčík akademickým senátem odvolán, nebude nadále podporovat tamní studijní programy. Ševčík byl kritizován za účast na protivládních demonstracích. Za *cancel culture* to označila na svém Twitteru například česká nezisková organizace „Společnost pro obranu svobody projevu.“ Viz Společnost pro obranu svobody projevu (@SOS_projevu), „Cancel culture v ČR nabírá na obrátkách. Podívejte se na profil @Ceskasporitelna, jak ochotně reaguje na požadavky woke aktivistů.“ *Twitter*, 7. dubna 2023, https://twitter.com/SOS_projevu/status/1644310297748860928?s=20.

² Černický odešel z UMPRUM kvůli údajné hyperkorektnosti a až pedantské kontrole některých studentů nad tím, o jakých tématech se v ateliéru smí diskutovat. Tento příklad úzce souvisí se snižováním tolerance studentů, kterému se podrobně věnuji ve třetí kapitole. Více o odchodu Černického viz Pavel Vokatý, „Nebojujme na frontě, kde není s čím bojovat, říká pedagog Černický,“ *Lidovky.cz*, 22. července 2023, https://www.lidovky.cz/domov/jiri-cernicky-umprum-studenti-hyperkorektnost-umeni-malba.A230622_164941_in_domov_hud?_gl=1*qqth42*_ga*MTIxNTg4OTk4Ny4xNjg3Njk5ODQ2*_ga_G0ZTTLYP2W*MTY4Nzc5NzI3MS4yLjEuMTY4Nzc5ODA0OS42MC4wLjA (staženo 26. června 2023).

hlavní znaky *cancel culture* a jaké jsou její hlavní projevy v kulturní, politické a akademické oblasti? Pro které z výše zmíněných oblastí představuje kultura rušení hrozbu a za jakých podmínek?

Práce je kulturní studií fenoménu *cancel culture* a jeho dopadů na americkou společnost. Dále se věnuje uchopení tohoto fenoménu liberálními a konzervativními skupinami a jeho použití jako nástroje sociální spravedlnosti, a to především marginalizovaných skupin. V práci je využita řada primárních zdrojů, včetně prvního dodatku Ústavy Spojených států amerických, soudních rozhodnutí či aktuálních novinových článků. Dále jsem pracovala s příspěvků na sociálních sítích, které jsou jedním z hlavních katalyzátorů rušení. V práci byla použita metoda diskurzivní analýzy. Ženská jména jsem se rozhodla v práci nepřechylovat, protože se domnívám, že jde o nadbytečný přežitek a formu kulturní apropriace. Z textu je vždy patrné, jakého je příslušná osoba pohlaví, a tudíž přechylování cizojazyčných jmen nepovažuji za účelné.

Krom výše zmiňovaných primárních zdrojů je hlavním zdrojem mé práce kniha „*Cancel Culture: A Critical Analysis*“ profesorky Eve Ng z Ohio University. Kniha zkoumá původ, vývoj a povahu *cancel culture* se zaměřením na její dopad na světově známé společnosti, značky či osobnosti, ale také na její vliv na chování spotřebitelů a na národní politiku Spojených států a Číny. Ng v první kapitole definuje *cancel culture* jako fenomén skládající se ze dvou ústředních prvků: praktiky rušení a diskurzu rušení, které jsou dále popsány v první kapitole.³ Ng rozlišuje praktiky rušení od tradičních forem bojkotu tím, že zdůrazňuje jejich dramatický charakter (videa o ničení či pálení produktů apod.). Autorka kvalitativní analýzou příspěvků na sociálních sítích, zpráv, názorových článků a komentářů došla k závěru, že veřejné názory v komentářích často nabízejí složitější pohled na tento fenomén než zprávy v „tradičních“ médiích. Na závěr knihy píše o nutnosti dalšího výzkumu rušení a to především „necelebrit“, například „obyčejných“ lidí, jejichž rasistické chování bylo natočeno na mobilní telefon a zveřejněno na sociálních sítích, což mě motivovalo k analýze *cancel culture* v akademické sféře. „Spousta těchto dat je opravdu zajímavá, ale potřebujeme jich víc právě proto, že je to relativně nový fenomén, který lidé teprve začínají vnímat... Stojí za to tyto události sledovat.“⁴

Významným zdrojem pro mou práci byla také kniha profesora Harvard Law School

³ Eve Ng, *Cancel Culture: A Critical Analysis* (Cham: Palgrave Macmillan, 2022), 23.

⁴ Ng, *Cancel Culture*, 74, 106.

Alana Dershowitze „*Cancel Culture: The Latest Attack on Free Speech and Due Process*“.⁵ Autor v knize akcentuje skutečnost, že *cancel culture* představuje hrozbu pro svobodu projevu a právní systém, přičemž se dále věnuje jejímu potenciálnímu dopadu na demokratické hodnoty a individuální svobody. Tento fenomén označuje za prostředek k potlačování odlišných názorů a ukládání tvrdých trestů jedincům, kteří vyjadřují nepopulární nebo kontroverzní názory. Dershowitz zdůrazňuje, že jedinci by měli mít právo vyjadřovat své názory beze strachu ze zrušení nebo závažných profesních i osobních následků, přičemž varuje před potenciálním ohrožením různorodosti názorů a živé debaty ve společnosti. Tento fenomén dále přirovnává k McCarthismu (viz podkapitola této práce „Druhá vlna McCarthismu a (ne)existence presumpce nevinny“) a neopomenul zmínit i svou vlastní zkušenost se zrušením, když byl osočen ze sexuálního obtěžování studentky. Kniha vyvolává oprávněné obavy z negativních dopadů kultury rušení na svobodu slova, nicméně přehlíží mocenskou nerovnováhu ve společnosti a fakt, že zrušení může sloužit jako mechanismus k dosažení sociální spravedlnosti, respektive dohání jedince k odpovědnosti, a to především v případech, kdy právní řád či soudní systém selže. I přes značné nedostatky v argumentaci a názorové diversifikaci poskytuje kniha cenné poznatky o možných nebezpečích davové mentality v online prostředí a ohrožení tradičních hodnot, jakými jsou tolerance a právo na řádný proces.

Mezi autory, z jejichž prací jsem dále čerpala, patří Pippa Norris, Meredith Clark, Aja Romano, Elisabeth Noelle-Neumann nebo Renee Allen, které se se ve svých pracích věnovaly dopadům *cancel culture* na americkou společnost a obecně vnímání tohoto fenoménu různými skupinami obyvatel. V neposlední řadě jsem využívala velké množství novinových článků pojednávajících o případech rušení v kulturní, politické, a především akademické sféře. Valnou většinu zdrojů jsem používala v jejich elektronické podobě. Pro dosažení větší plynulosti textu jsou citace použité v práci mým volným překladem z anglického jazyka do češtiny. Avšak striktně jsem dbala na zachování plného významu původních myšlenek autorů.

Diplomová práce je rozdělena do tří kapitol, přičemž první kapitola nabízí úvod do tématu, tedy historii tohoto jevu, různé výklady fenoménu *cancel culture* či nejčastější podoby rušení rozebrané na konkrétních případech (především z kulturní sféry). Druhá

⁵ Alan Dershowitz, *Cancel Culture: The Latest Attack on Free Speech and Due Process*, (New York: Skyhorse Publishing Company, 2020), ProQuest Ebrary.

kapitola pojednává o možných nástrahách a negativních dopadech kultury rušení. Dále se zaměřuje na různé pohledy liberálů a konzervativců na tento fenomén a jejich argumentaci, která je téměř shodná s argumenty pro, respektive proti, rušení v akademickém prostředí. Poslední kapitola analyzuje případy, které byly v médiích označovány jako rušení, a nastavuje hranice mezi legitimní kritikou a rušením a mezi nepřijatelným a nepopulárním názorem v souvislosti s legalitou kritiky.

1 Historie a definice cancel culture

O významu *cancel culture* se vedou četné debaty, a to i kvůli absenci jednotně uznávané definice. Pro část osob jde o způsob, jak vést lidi k odpovědnosti. Jiní ji naopak považují za způsob, jak nespravedlivě trestat ostatní. Někteří dokonce tvrdí, že kultura rušení vůbec neexistuje a jde pouze o již existující nástroje, jako je bojkot nebo veřejné zostuzení. Definice termínu kultura rušení (*cancel culture*) tedy není jednoznačná, což nahrává množství různících se výkladů a použití. Zatím neexistuje ani obecně uznávaná terminologie, proto jsou v práci používány termíny, které definovala Eve Ng v knize *Cancel Culture: A Critical Analysis*. Patří mezi ně cíl rušení (*cancel target*), praktiky rušení (*cancelling/cancel practices*) a diskurzy rušení (*cancel discourses*). Pojem „cíl rušení“ označuje osobu, značku či společnost, která je předmětem něčeho, co se označuje za praktiku rušení. Mezi tyto praktiky patří kritika, bojkot, ale také veřejné skupinové zostuzení. Rušení se obvykle odehrává na sociálních sítích, přičemž uživatelé buď přímo používají termín *cancelled* (např. *#Elleniscancelled*, *#Youarecancelled*), nebo nepřímo odkazují na tuto praktiku (např. „*Get out. BTS is dead.*“).⁶ Protože zrušení nemusí být vždy trvalé, používá se i označení *uncancelled* neboli ten, jehož zrušení bylo odvoláno. Tento jev nastává, když cíl rušení již není nadále podrobován praktikám rušení, například proto, že se za své chování omluvil nebo podnikl jiné kroky k nápravě. Protože se v českém jazyce tyto termíny příliš nepoužívají, v práci používám z větší části jejich anglická označení. Na základě analýzy lze říci, že termín *cancel culture* je souhrnné označení pro formu veřejné kritiky lidí, společností nebo sociálních nerovností. Cílem praktik rušení je buď dohnat viníka k odpovědnosti za své činy, nebo upozornit na určitou sociální nerovnost. V mnoha případech dochází ke kombinaci obou těchto cílů, neboli zrušení osoby či společnosti vede k upozornění na větší sociální problém.

Podstatné jméno *cancelling* lze přeložit jako rušení, ale i jako zrušení. Protože český jazyk narozdíl od jazyka anglického rozlišuje vid dokonavý a nedokonavý, lze na tento pojem nahlížet dvěma způsoby. Výraz „rušit“ se vztahuje k průběhu děje. Nejčastěji je pojem používán ve smyslu někoho obtěžovat (nebo něco někoho obtěžuje). Užívá se však také ve významu zastavovat další činnost nebo trvání, odvolávat a činit neplatným.⁷ Rušení by v tomto případě označovalo děj, při němž je cíl podrobován kritice nebo bojkotu, který má

⁶ Eve Ng, „Introduction,“ in *Cancel Culture: A Critical Analysis* (Cham: Palgrave Macmillan, 2022), 5.

⁷ „Rušit význam,“ Dobrý slovník, staženo 25. března 2023, <http://www.dobryslovník.cz/cestina?ru%C5%A1it>.

vést ke zrušení cíle. Rušení je tedy činnost, kdy lidé ruší názorové oponenty, čímž vyjadřují vlastní nesouhlas a vytvářejí sociální nátlak. Naproti tomu výraz „zrušení“ má v českém jazyce význam něco stornovat, anulovat či prohlásit něco za neplatné.⁸ Zrušení může mít dále význam provést akci, která vede k ukončení existence něčeho neboli něco odvolat či odstranit. V tomto případě se nejedná pouze o něco neživého jako jsou značky a společnosti, ale jedná se především o osoby, které se dopustili v očích ostatních něčeho nepřístojného, za což mají být skrze zničení jejich pověsti, popularity a dobrého jména potrestáni a dohnáni k odpovědnosti. Dále může být rušením veden boj proti určité sociální nerovnosti. Kultura zrušení by na základě této úvahy znamenala úspěšné odstranění cíle rušení (dočasné nebo trvalé) z veřejného života. Lépe řečeno, pokud by byly praktiky rušení úspěšné a došlo by k dohnání viníka k odpovědnosti, jednalo by se o zrušení. *Cancel culture* je sociokulturní fenomén, kdy lidé veřejně kritizují, zostuzují a bojkotují osoby, společnosti či instituce, kvůli jejich kontroverzním názorům, chování nebo prohlášením, s cílem dohnat je k odpovědnosti. Tento jev je často spojen s intenzivními kampaněmi na sociálních sítích, přičemž se nejedná o hnutí s jasnými vůdci nebo cíli, spíše jde o univerzální termín označující různá sociální hnutí a akce, které zpochybňují tradiční mocenské struktury.⁹ Existuje však oprávněná obava, že *cancel culture* může bránit otevřenému dialogu a diverzitě názorů v rámci společnosti, čemuž se podrobně věnuje tato i následující kapitola.

Různé podoby cancel culture

Cancel culture může mít několik podob, nicméně jednu z nejčastějších podob popisuje B. D. McClay následovně: Osoba X měla v minulosti nějaký prohřešek nebo zastává kontroverzní názor. Osoba Y se rozhodne z různých důvodů tento čin nebo názor veřejně sdílet. Osoba X, neboli cíl rušení, může zareagovat různými způsoby: buď se může omluvit, nebo může tvrdit, že jí bylo nařčením neprávem ublíženo. V návaznosti na zrušení může být osoba X ospravedlněna nebo naopak potrestána, například propuštěním z práce, nebo může nést jiné profesní i osobní následky. Ať už se s osobou X stane cokoli, osoba Y se může stát také předmětem rušení, právě z důvodu zrušení osoby X.¹⁰ Rušení může přijít buď

⁸ „Výraz zrušit,“ ABZ slovník českých synonym, staženo 25. března 2023, <https://www.slovník-synonym.cz/web.php/slovo/zrusit>.

⁹ Benjamin Wallace-Wells, „Cancel Culture Is Not a Movement,“ *The New Yorker*, 11. března 2021, <https://www.newyorker.com/news/annals-of-populism/who-is-in-charge-of-cancel-culture> (staženo 18. června 2023).

¹⁰ B. D. McClay, „Cancel“, *The Hedgehog Review* 22, č. 3 (podzim 2020): 157–160, <https://hedgehogreview.com/issues/america-on-the-brink/articles/Cancel> (staženo 13. ledna 2023).

bezprostředně po incidentu nebo může jít o roky starou záležitost. Jako případ lze uvést spor mezi americkým beauty-influencerem Jamesem Charlesem a youtuberkou Tati Westbrook.¹¹ Westbrook vydala v roce 2019 video s názvem „*Bye Sisters*,“ ve kterém obvinila Charlese z falešného kamarádství (protože místo propagace jejího produktu na podporu růstu vlasů ve videu ukázal produkt konkurenční značky) a z nevhodného chování na veřejnosti (sexuální obtěžování mladých heterosexuálních mužů).¹² Po vydání jejího videa Charles ztratil miliony sledujících napříč platformami. Charles však vydal video s názvem „*No More Lies*,“ ve kterém reagoval na její obvinění a ve kterém se za nevhodné chování omluvil.¹³ Přestože Charles již nikdy nedosáhl popularity, kterou měl před vypuknutím této kauzy a řada společností (např. kosmetická značka Morphe) s ním v souvislosti s obviněními rozvázala spolupráci, Westbrook byla kritizována právě za argumenty, které použila proti Charlesovi. Její důvody k rušení Charlese byly označovány za „sobecké a malicherné“ a následně byla ona sama zrušena, právě i kvůli pokusu o zrušení Charlese.¹⁴ Westbrook později uvedla, že byla manipulována dvěma dalšími youtubery, kteří chtěli Charlesovi zničit kariéru, to však nezastavilo příliv další kritiky a později konec jejího podnikání v oblasti kosmetiky a doplňků stravy.¹⁵

Přestože se obvykle dočteme, že byla nějaká osoba zrušena, z podstaty věci nelze jedince jako takového zrušit. Lze však selektivně a destruktivně ničit jeho práci, dílo, společenský či profesní status, čímž se ničí pověst daného jedince. V krajním případě je záměrem připravit cíl rušení o zdroj obživy a společensky ho znemožnit.¹⁶ O to se jednalo i v případě Kanye Westa, jehož rušení je podrobně popsáno dále v této kapitole. S tímto záměrem bylo rušeno také několik známých osobností skrze hnutí #MeToo, například herec Kevin Spacey, který byl obviněn ze sexuálního obtěžování více než třiceti mužů. V minulosti

¹¹ Daniel Boan, „A complete timeline of James Charles and Tati Westbrook's explosive feud that tore their relationship apart,“ *Insider*, 21. května 2019, <https://www.insider.com/james-charles-tati-westbrook-feud-2019-5> (staženo 15. ledna 2023).

¹² Původní 40ti minutové video Westbrook bylo z jejího kanálu smazáno, je však dostupné například zde: Tea Bixch, „Tati Westbrook's 'BYE SISTER' Original Video,“ YouTube, 21. května 2019, https://www.youtube.com/watch?v=w-SQZoZatXM&ab_channel=TeaBixch.

¹³ James Charles, „No More Lies,“ YouTube, 18. května 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=uFvtCUzfyL4&t=2192s>.

¹⁴ Tamara Fuentes, „Fans Want to Cancel Tati Westbrook Over Her Recent Controversy with James Charles,“ *Seventeen*, 17. května 2019, <https://www.seventeen.com/beauty/a27507073/tati-westbrook-cancelled-tweets-james-charles-feud/> (staženo 2. července 2023).

¹⁵ Na konec jejího podnikání měla však výrazný vliv i pandemie Covid-19 a soudní řízení s bývalým spolupracovníkem. Wilson Wong, „YouTuber Tati Westbrook shuts down beauty line, cites Covid, legal battle,“ *NBC news*, 4. listopadu 2021, <https://www.nbcnews.com/pop-culture/pop-culture-news/youtuber-tati-westbrook-shuts-beauty-line-cites-covid-legal-battle-rca4542> (staženo 15. ledna 2023).

¹⁶ Pippa Norris, „Cancel Culture: Myth or Reality?,“ *Political Studies* 71, č. 1 (2023): 148–150, <https://doi.org/10.1177/00323217211037023> (staženo 31. listopadu 2022).

s ním kvůli obviněním rozvázala spolupráci například společnost Netflix. BBC s ním ukončila pracovní smlouvu na seriál *House of Cards*, ve kterém hrál jednu z hlavních postav.¹⁷

Ve většině případů je k realizaci zrušení třeba použít větší skupinu lidí, proto se rušení nejčastěji odehrává prostřednictvím sociálních sítí, protože jsou nadnárodní a dokáží spojit velké množství uživatelů s podobným smýšlením. Ačkoli existují i jiné způsoby rušení, jako je například bojkot produktů dané značky či aktivit vybrané celebrity, většina cílů rušení je zrušena právě prostřednictvím aktivismu přes sociální sítě. Ty používá ve Spojených státech téměř každý, jak dokládají data webu Statista.com.¹⁸ V roce 2022 přesáhl počet uživatelů sociálních sítí ve Spojených státech 302 milionů a do roku 2027 se předpokládá navýšení na 327,22 milionů.¹⁹ Není však rozhodující, jakou platformou sociálních médií si člověk vybere, klíčová je možnost přidání hashtagu.²⁰ Hashtag, označující se #, se používá k třídění a kategorizaci online obsahu a stal se jedním z mnoha způsobů, jak sociální média přispívají k občanské angažovanosti a rozvoji sociálních hnutí. Tomuto jevu se říká hashtagový aktivismus (*hashtag activism*). Hashtagový aktivismus umožňuje získat veřejnou podporu prostřednictvím sociálních médií pro určitou věc / jev. Hashtagy uživatelům sociálních médií usnadňují vyhledávání a interakci s tím, co je baví a zajímá. Příklady jsou aktivistické kampaně #BlackLivesMatter, #MeToo či #IceBucketChallenge.²¹ Také hashtag #OscarsSoWhite, je jedním z mnoha příkladů hashtagového aktivismu. Tento hashtag poukazyval na nedostatečnou rasovou diversifikaci při udělování cen americké filmové akademie (*The Oscars*).²² Hashtag #OscarsSoWhite byl katalyzátorem kampaně za zrušení sociální nespravedlnosti a rasové předpojatosti ve filmovém prostředí. Tato kampaň byla alespoň částečně úspěšná, jak dokazuje analýza *Annenberg Inclusion Initiative*. Osm let před

¹⁷ Spaceyho kariéra se prudce zastavila v roce 2017. Herec navíc stále čelí dalším vyšetřováním. Kevin Spacey zatím nebyl obžalován. Ty Roush, „Kevin Spacey Pleads Not Guilty To 7 Sexual Offense Charges,“ *Forbes*, 13. ledna 2023, <https://www.forbes.com/sites/tyleroush/2023/01/13/kevin-spacey-pleads-not-guilty-to-7-sexual-offense-charges/?sh=7be930a50915> (staženo 15. ledna 2023).

¹⁸ S. Dixon, „Number of social media users in the United States from 2019 to 2028,“ Statista, zveřejněno 21. března 2023, <https://www.statista.com/statistics/278409/number-of-social-network-users-in-the-united-states/> (staženo 2. července 2023).

¹⁹ Dixon, „Number of U.S. social network users.“

²⁰ Norris, „Cancel Culture: Myth or Reality?.“

²¹ Více o tomto tématu viz Manash P. Goswami, „Social Media and Hashtag Activism,“ in *Liberty Dignity and Change in Journalism* (Díl: Kanishka Publisher, 2018), 252–262.

²² Hashtag #OscarsSoWhite založila aktivistka a spisovatelka April Reign. Má zdůrazňovat skutečnost, že z 20–ti herců nominovaných v roce 2015 na Oscara nebyl nikdo jiný než europoidní (bílé) rasy. Hashtag se stal virálním a na Twitteru se rychle šířil. BIPOC je zkratka, která znamená „Black, Indigenous, and People of Color.“ Sophie Long, „How #OscarsSoWhite changed the Academy Awards,“ *BBC*, 9. března 2023, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-64883399> (staženo 26. března 2023).

začátkem působení hnutí #OscarsSoWhite bylo pouze 8 % z nominovaných jiné než bílé rasy. V roce 2023 však vzrostl počet BIPOC nominovaných na 17 %.²³ Aktivismus této skupiny vykazuje několik znaků rušení jako je bojkot, digitální aktivismus, nebo přímo použití hashtagu #CancelOscar. Jedná se tak o případ, kdy cílem zrušení není osoba nebo společnost, nýbrž určitý společenský problém. Rušení se tak často rodí z frustrace z institucí, které nejsou schopny účinně reagovat na určité společensky palčivé problémy jako je rasismus, zneužívání, obtěžování nebo diskriminace obecně. Často jde o hluboce zakořeněný sociální problém, jak je dále popsáno u hnutí #MeToo a Black Lives Matter.

Sociální aktivisté dále tvrdí, že tento typ dialogu je nezbytný pro boj proti systémovému útlaku a předsudkům. Lidé z těchto sociálně vyloučených skupin se snaží rušením dosáhnout spravedlnosti tam, kde právní řád či soudní systém selhal. Jonah E. Bromwich argumentuje tím, že možnost rušení je pro utlačované osoby alternativou, která jim umožňuje využít svůj hlas na internetu k odmítnutí statusu quo a nastolení spravedlnosti. Jinak řečeno, používání sociálních médií (v případě rušení především sítí Twitter a YouTube) umožňuje sociálně vyloučeným skupinám zapojit se do procesu síťového rámování, v němž se kolektivní zkušenosti s nespravedlivým chováním urážející strany diskutují, morálně hodnotí a předepisuje se náprava, například formou propuštění nebo rezignace.²⁴ Clark dodává, že kultura rušení umožňuje znevýhodněným a utlačovaným skupinám či lidem hledat odpovědnost tam, kde selhává soudní systém, protože jim dává ztracený hlas a moc. Dále dodává, že *cancel culture* je spíše kritikou systémové nerovnosti než útokem proti konkrétním individuálním prohřeškům.²⁵ Příkladem může být sociální hnutí *Black Lives Matter*, bojující proti policejní brutalitě a systematickému rasismu vůči Afroameričanům, nebo hnutí #MeToo bojující proti sexuálnímu obtěžování a zneužívání, kterým se podrobněji věnuje následující podkapitola.

S procesem rušení se těsně váže i vymahatelnost odpovědnosti cíle rušení. Náprava nebo provedení trestu je prováděno skrze „třetí stranu,“ například skrze zaměstnavatele či organizace, které prosazují společenské a morální normy znepokojených skupin.²⁶ K nápravě dochází v případě, že je cílem rušení osoba či značka, nikoliv určitý systémový

²³ „A new initiative shows the lasting impact of #OscarsSoWhite,“ USC Annenberg, naposledy aktualizováno 2. března 2023, <https://annenberg.usc.edu/news/research-and-impact/new-initiative-shows-lasting-impact-oscarssowhite> (staženo 2. července 2023).

²⁴ Meredith D. Clark, „DRAG THEM: A brief etymology of so-called ‘cancel culture’,“ *Communication and the Public* 5, č. 3–4 (září 2020): 88–92, <https://doi.org/10.1177/2057047320961562> (staženo 15. ledna 2023).

²⁵ Clark, „DRAG THEM,“ 88–89.

²⁶ Hervé Saint-Louis, „Understanding Cancel Culture: Normative and unequal sanctioning,“ *First Monday* 26, č. 7 (červen 2021), <https://doi.org/10.5210/fm.v26i7.10891> (staženo 15. ledna 2023).

problém ve společnosti (např. diskriminace z důvodu sexuální orientace, náboženského vyznání nebo barvy pleti). Tato část procesu rušení je velmi důležitá, protože pokud k vymáhání nedojde, zrušení většinou není dokonáno, respektive údajný viník není dohnán k odpovědnosti, což je hlavní cíl rušení. Ukázkovým příkladem může být případ rušení afroamerického rappera Ye, známého též jako Kanye West. V říjnu 2022 se Ye dostal pod palbu kritiky kvůli tričku s nápisem *White Lives Matter*, které měl na přehlídce na pařížském týdnu módy a po řadě jeho nenávistných antisemitských výroků.²⁷ Ye je obecně považován za provokatéra a byl již dříve uživateli sociálních médií kritizován, například za vyjádření podpory Donaldu Trumpovi při jeho prezidentské kampani v roce 2016. Nicméně poslední výzvy ke zrušení tohoto rapera jsou zatím nejintenzivnější. V souvislosti s těmito výroky začali uživatelé sociálních sítí používat hashtagy *#KanyeIsCanceled* či *#CancelKanye*, aby vyjádřili nesouhlas s jeho výroky. Westovy účty na sociálních sítích Twitter a Instagram byly z důvodu porušování zásad komunity pozastaveny. V souvislosti s velkou kritikou ze strany veřejnosti rozvázalo několik světových značek s Westem spolupráci. Jde například o módní dům Balenciaga, značku Adidas či hollywoodskou talentovou agenturu Creative Artists Agency (CAA). Stejně zareagovalo i filmové a televizní studio MRC, které uvedlo, že nezveřejní nedávno dokončený dokument, který s ním natočilo. Od Westa se dále distancovali i známé osobnosti, například šéfredaktorka amerického Vogue Anna Wintour.²⁸ Podle Forbes kleslo čisté jmění Westa v souvislosti s rozvázáním spolupráce se značkou Adidas o 1,5 miliardy dolarů, čímž přišel o „titul“ miliardáře.²⁹

Jedním z možných nástrojů kultury rušení je i bojkot. Elizabeth Bradford Lightfoot rušení připodobňuje k taktice spotřebitelských bojkotů, při nichž je bojkotováno zboží domněle či reálně neeticky se chovajících značek a korporací. Tato taktika je označována za legitimní formu politického aktivismu s kořeny už v době americké revoluce, z čehož vyplývá, že i *cancelling* lze považovat za legitimní formu aktivismu.³⁰ Jonah Nakamura

²⁷ V překladu „na životech bílých záleží“. Tato fráze reaguje na hnutí *Black Lives Matter* a snaží se poukázat na rasismus vůči bílým lidem. Slogan používají především bělošské supremacistické skupiny a krajní pravice v USA.

²⁸ Chloe Bowen, „All of the celebrities and brands vowing to boycott Kanye following antisemitism remarks,“ *Cosmopolitan*, 25. října 2022, <https://www.cosmopolitan.com/uk/reports/a41764688/kanye-Cancelled-yezy-adidas/> (staženo 15. ledna 2023).

²⁹ Jeho jmění má dle Forbes nyní hodnotu 400 milionů dolarů. Lisette Voytko, „Billionaire No More: Kanye West's Antisemitism Obliterates His Net Worth As Adidas Cuts Ties,“ *Forbes*, 22. října 2022, <https://www.forbes.com/sites/lisettevoytko/2022/10/25/billionaire-no-more-kanye-wests-anti-semitism-obliterates-his-net-worth-as-adidas-cuts-ties/?sh=7cf7a37c17e7> (staženo 15. ledna 2023).

³⁰ Elizabeth Bradford Lightfoot, „Consumer activism for social change,“ *Social Work* 64, č. 4 (říjen 2019): 301–309, <https://doi.org/10.1093/sw/swz035> (staženo 15. ledna 2023).

tento trend označila za kulturní bojkot neboli veřejnost může připravit celebrity, značky a společnosti o pozornost, čímž je mnohdy připraví o živobytí.³¹ Autorka dále dodává, že kultura rušení neznamena pouze bojkot lidí nebo výrobků, ale učí odpovědnosti a vyzdvihuje sociální problémy prostřednictvím široké virtuální platformy. *Cancel culture* je i formou virtuálního bojkotu, kdy uživatelé přestanou danou osobu či značku na sociálních sítích sledovat, čímž dojde k jejímu úpadku. To se stalo například v případě již několikrát zmíněného a dříve velmi úspěšného influencera Jamese Charlese, který v roce 2019 po sporu s youtuberkou Tati Westbrook ztratil během několika dní přes 3 miliony odběratelů, což je nejvíce v historii celé platformy.³² Podle Eve Ng se rušení od standardního bojkotu liší svou dramatickou povahou.³³ Kupříkladu značka Balenciaga byla v listopadu 2022 na sociálních sítích po zveřejnění bizarních propagačních fotografií obviňována z nadměrné sexualizace nezletilých, což vyvolalo mezinárodní skandál. Přestože značka fotografie odstranila a omluvila se, lidé na sociálních sítích nadále sdíleli hashtag *#CancelBalenciaga* a přidávali videa či fotografie, kde „rituálně“ ničí výrobky této značky. „Každý, kdo od této chvíle nosí značku Balenciaga, podporuje dětskou pornografii a měl by být zrušen,“ napsala uživatelka *@LayahHeilpern* na Twitter.³⁴ Na nejrychleji rostoucí sociální síti Tik Tok má hashtag *#CancelBalenciaga* přes 7 bilionů zobrazení.

V mnohých případech však není zrušení trvalé. Renee Allen tvrdí, že zrušený subjekt může podniknout pozitivní kroky k nápravě skrze proces tzv. vykoupení. Tento proces začíná emocionální reakcí na prohřešek, tj. veřejným projevením pocitu viny. Vykoupení obvykle vyžaduje, aby zrušená osoba po svém prohřešku učinila tři afirmativní kroky. Zaprvé, zrušená strana musí veřejně uznat svou chybu či omyl. Po uznání přestupku následuje závazek ke změně a prokázané důkazy o změně. Nakonec musí zrušená strana

³¹ Jonah E. Bromwich, „Why ‘Cancel Culture’ Is a Distraction,“ *The New York Times*, 14. srpna 2020, <https://www.nytimes.com/2020/08/14/podcasts/daily-newsletter-cancel-culture-beirut-protest.html> (staženo 15. ledna 2023).

³² Následkem dalších obvinění rozvázalo několik velkých amerických značek, včetně výrobce kosmetiky Morphe, s Charlesem spolupráci. You Tube také přestal s monetizací jeho videí a rozvázal s ním spolupráci na pořadu *Instant Influencer*. Podle odhadů časopisu Forbes vydělával Charles ročně téměř 5 milionů dolarů pouze z reklamy na You Tube. Rosie Perper, „YouTuber James Charles has lost nearly 3 million subscribers after his bitter beauty feud with Tati Westbrook,“ *Insider*, 13. května 2019, <https://www.insider.com/james-charles-loses-millions-of-subscribers-after-tati-westbrook-youtube-makeup-feud-2019-5> (staženo 15. ledna 2019). „YouTuber James Charles Is Set To Lose Millions In Annual Earnings,“ *Forbes*, 20. dubna 2020, <https://www.forbes.com/sites/maddieberg/2021/04/20/youtuber-james-charles-is-set-to-lose-millions-in-annual-earnings/?sh=403a61927b29> (staženo 15. ledna 2023).

³³ Ng, *Cancel Culture*, 34-39.

³⁴ Tento příspěvek má přes 8 988 retweetů a 53,6 tisíc lajků. Layah Heilpern (*@LayahHeilpern*), „Anyone wearing Balenciaga from this point onwards is endorsing child pornography, and should be cancelled,“ Twitter, 24. listopad 2022, <https://twitter.com/LayahHeilpern/status/1595765362624270336?s=20> (staženo 15. ledna 2023).

kompenzovat svůj přestupek tak, aby se poškozené osoby cítily v pořádku.³⁵ K tomuto procesu došlo například v případě kauzy amerického beauty-influencera Jamese Charlese, který byl v roce 2021 obviněn ze sexuálního obtěžování nezletilých mužů.³⁶ Přestože James Charles zprvu obvinění popíral, následně vydal video s názvem „*Holding myself accountable*“, ve kterém uznal svou vinu. Veřejně se také chlapcům omluvil a řekl, že si dá od sociálních sítí pauzu, aby se o těchto problémech „poučil.“³⁷ Poškození jeho omluvu přijali.³⁸

Potenciální dopady zrušení se týkají jednotlivců od běžných občanů přes akademiky až po celebrity, přičemž rozdíl v síle a dlouhodobých dopadech těchto zrušení spočívá ve společenském postavení člověka. Hannah Marsh a Loretta Ross tvrdí, že celebrity lze sice dočasně zrušit, ale je velmi obtížné je účinně zrušit natrvalo, protože mají silnější fanouškovskou základnu, prostředky a velký vliv. „Mocní lidé, kteří mají velkou platformu, málokdy trpí tím, že je někdo zruší. Stále budou bohatí. Stále budou mocní. Stále budou mít platformu.“ Tak tomu bylo například v případě rapera Ye nebo influencera Jamese Charlese.³⁹ Neboli bez ohledu na to, jak intenzivní jsou jejich kontroverze, většina celebrit bude mít stále své peníze, svou moc a své příležitosti. Zatímco kariéry mnoha celebrit se dnes mohou obnovit díky rychlému tempu společnosti, v níž nyní žijeme, akademičtí pracovníci všeho druhu se ve snaze udržet si práci jako zdroj příjmů vyhýbají všemu, co by mohlo vést k jejich rušení, které by pro ně znamenalo trvalou diskreditaci, protože jim narozdíl od tzv. celebrit chybí silná sociální platforma a „fanouškovská“ základna.⁴⁰ Tomuto tématu se proto podrobně věnují kapitoly dva a tři.

³⁵ Renee N. Allen, „From Academic Freedom to Cancel Culture: Silencing Black Women in the Legal Academy,“ *U.C.L.A. Law Review* 364 (2021): 366–408, https://scholarship.law.stjohns.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1400&context=faculty_publications (staženo 15. ledna 2023).

³⁶ James Charles si měl psát s několika nezletilými chlapci zprávy se sexuálním podtextem. Charles tvrdil, že o nezletilosti chlapců zprvu nevěděl. Cody Godwin, „James Charles: YouTube star admits messaging 16-year-old boys,“ *BBC*, 2. dubna 2021, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-56611614> (staženo 26. března 2023).

³⁷ Video bylo autorem smazáno. Na You Tube je však stále dostupné skrze jiné účty. матвей ☆, „james charles "holding myself accountable" video reupload,“ YouTube, 2. dubna 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=4HaB7VTjanA> (staženo 2. července 2023).

³⁸ Katja Vujić, „A Guide to the Many, Many Scandals of James Charles,“ *The Cut*, 12. května 2021, <https://www.thecut.com/article/james-charles-allegations-and-accusations-explained.html> (staženo 5. července 2023).

³⁹ Jason Johnson, „The Real Victims of Cancel Culture,“ *Slate*, 8. března 2021, <https://slate.com/news-and-politics/2021/03/cancel-culture-call-out-a-word-podcast.html> (staženo dne 26. března 2023).

⁴⁰ Hannah Longfellow Marsh, „Cancel Culture Conundrum“ (disertační práce, The University of Maine, 2022), 15–16, 20, <https://digitalcommons.library.umaine.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1759&context=honors> (staženo 2. července 2023).

Ačkoli jde o fenomén, o kterém se intenzivně mluví v posledních několika letech, určité prvky lze nalézt i na případech z dob minulých. Nelze přímo tvrdit, že by se jednalo o *cancel culture* v dnešním slova smyslu, nicméně lze najít určité podobnosti nebo paralely například mezi Hollywoodskou černou listinou a dnešním rušením. *Hollywood Blacklist* neboli seznam mediálních pracovníků, kteří se stali na počátku studené války nezpůsobilými k zaměstnání kvůli údajným komunistickým nebo podvratným vazbám, byl vytvořen *Hollywood Studios* na přelomu 40. a 50. let minulého století a pramenil z obvinění Kongresu z komunistického vlivu ve filmovém průmyslu ve chvíli, kdy senátoři začali vyšetřovat roli Hollywoodu v sovětské propagandě.⁴¹ Postupem času se na listinu dostalo až 300 umělců z filmové, rozhlasové i televizní sféry. Allison Perlman tvrdí, že „ačkoli mnoho položek na černé listině bylo výsledkem pomluv, náznak podezření stačil k ukončení umělcovy kariéry.“⁴² Důsledky vytvoření listiny jsou tak podobné dnešnímu efektu kultury rušení. Hollywoodská černá listina ovlivnila kariéru a život stovkám umělců, kteří byli často odsouzeni bez důkazů a bez možnosti obhajoby. Stejně jako v případě *cancel culture* byli obvinění vystaveni ostrakizaci a ztrátě pověsti, což mělo dlouhodobý dopad na jejich kariéru i osobní život. Nelze však tento specifický historický fenomén označovat za *cancel culture*, protože ta se vyznačuje především digitálním a hashtagovým aktivismem, zatímco Hollywoodská černá listina byla založena na obavách z komunismu a existovala dávno před spuštěním internetu. Nicméně lze říci, že s vývojem technologií se mění způsoby a rozsah, jakým se společnost k daným záležitostem staví a také, jak se mění formy potrestání.

Historie pojmu

Pro pochopení pojmu a celého fenoménu *cancel culture* je zapotřebí znát jeho historii. Vznik tohoto pojmu je úzce spjat s americkou černošskou kulturou a vzestupem popularity sociálních sítí. Nicméně tento termín byl převzat „bělošským mainstreamem“ a je používán jako univerzální označení pro křivdu nebo hrozbu.⁴³ *Cancel culture* je také úzce spojena s tématem mocenského postavení. Jak dokládá výzkum, z původního misogynního

⁴¹ Tyto osoby byly vyšetřovány Sněmovním výborem pro neamerickou činnost (*House Un-American Activities Committee*, HUAC). Marsh, „Cancel Culture Conundrum,“ 17.

⁴² Allison Perlman, „Hollywood Blacklist,“ *Encyklopédia Britannica*, 18. října 2021, <https://www.britannica.com/topic/Hollywood-blacklist> (staženo dne 26. března 2023).

⁴³ Clyde McGrady, „The strange journey of ‘cancel,’ from a Black-culture punchline to a White-grievance watchword,“ *The Washington Post*, 2. dubna 2021, https://www.washingtonpost.com/lifestyle/Cancel-Culture-background-black-Culture-white-grievance/2021/04/01/2e42e4fe-8b24-11eb-aff6-4f720ca2d479_story.html (staženo 2. ledna 2023).

vtipu se z *cancel culture* stala zbraň a téměř jakákoli kritika se dnes označuje za rušení.

Dříve byly praktiky zrušení používány menšinami (především Afroameričany) jako nástroj pro získání moci a vyjádření názoru nebo postoje. Počátky fráze *cancel culture* sahají až do 80. let 20. století, konkrétně k písni s názvem *Your Love Is Cancelled* od skupiny Chic, na čemž se shoduje většina autorů (Marsh, McGrady, Romano, Ng, Dudenhofer, Clark, Sung). Autor písně, kytarista Nile Rogers, metaforou odkazoval na rušení člověka pro nepřijatelné chování, konkrétně pro chování jeho ex-partnerky. Tato píseň z roku 1981 se nestala hitem, ale metafora o zrušené lásce se šířila dál, především mezi Afroameričany.⁴⁴ Další zmínka o zrušení někoho pochází z filmu *New Jack City* z roku 1991, v němž vystupuje postava gangstera jménem Nino Brown. V jedné scéně, poté, kdy se jeho přítelkyně zhroutí kvůli všudypřítomnému násilí, Nino řekne: „Zrušte tu děvku. Koupím si jinou.“⁴⁵ O necelých dvacet let později, konkrétně v roce 2010, odkázal na tento snímek americký rapper Lil Wayne veršem ze své písně *I'm Single*: „Yeah I'm single, nigga had to cancel that bitch like Nino.“⁴⁶ Tato narážka na dřívější sexistický vtip o rušení dle názoru několika autorů (McGrady, Romano) pomohla slovnímu spojení *cancel culture* proniknout do širšího společenského povědomí. Nebylo tomu však poprvé, kdy se objevila zmínka o rušení v rapu nebo hip hopu. Rapper 50 Cent odkázal na *New Jack City* již v roce 2005 v písni *Hustler's Ambition*: „So like Nino in New Jack, " I holla "Cancel that bitch!“⁴⁷ Taktéž rapper Ludacris v roce 2010 odkázal na tento snímek v písni *B.O.T.S Radio*: „Like Neno [sic] Brown I'll have to cancel you.“⁴⁸ K výrazné popularizaci tohoto termínu však došlo až v roce 2014 díky epizodě seriálu *Love and Hip-Hop: New York*, kde herec Cisco Rosado říká své lásce: „You're Cancelled.“ Krátce po odvysílání této epizody se na sociálních sítích začaly objevovat příspěvky, ve kterých se tento citát začal objevovat.⁴⁹ Obecně lze říci, že vznik sociálních médií výrazně pomohl termínu *cancel culture* proniknout z afroamerické kultury do mainstreamu. Brzy poté ho internetová komunita označována jako *Black Twitter*,

⁴⁴ McGrady, „The strange journey of ‘cancel’.“

⁴⁵ Aja Romano, „Why we can't stop fighting about Cancel Culture,“ *Vox*, 25. srpna 2020, <https://www.vox.com/Culture/2019/12/30/20879720/what-is-Cancel-Culture-explained-history-debate> (staženo 13. ledna 2023).

⁴⁵ Nicole Dudenhofer, „Is Cancel Culture Effective?,“ *Pegasus* (podzim 2020), <https://www.ucf.edu/pegasus/is-Cancel-Culture-effective/> (staženo 13. ledna 2023).

⁴⁶ Romano, „Why we can't stop fighting.“

⁴⁷ Eve Ng, „Cancel Culture, Black Cultural Practice, and Digital Aktivism,“ in *Cancel Culture: A Critical Analysis* (Cham: Palgrave Macmillan, 2022), 50.

⁴⁸ Ng, *Cancel Culture, Black Cultural Practice, and Digital Aktivism*, 50.

⁴⁹ Šlo především o síť Twitter. Například uživatel @renzoracks_napsal: „ima start telling people 'you're canceled, out my face'.“ Více příkladů viz Romano, „Why we can't stop fighting.“

skládající se především z Afroameričanů, začala používat žertem i vážně, aby vyjádřili svůj nesouhlas s ostatními.⁵⁰ Tato komunita na sociální síti Twitter vytvořila z termínu *cancelled* internetový fenomén.⁵¹

Praktiky rušení se v průběhu let měnily, stejně jako to, kdo rušení používá. Jak popisuje Clyde McGrady, dříve šlo spíše o vyjádření nespokojenosti a méně se dbalo na to, zda se „zrušený“ se svých chyb poučil.

Prohlášení někoho nebo něčeho za „zrušené“ na Twitteru nebylo ve skutečnosti pokusem o zahájení bojkotu nebo vyhnání kohokoliv z veřejného prostoru. Zrušení bylo spíše osobním rozhodnutím, způsobem, jak říct, že už mě daná osoba nebo téma nezajímá. Říct, že byl někdo „zrušen“, bylo spíš jako změnit kanál – a říct o tom svým přátelům a sledujícím – než požadovat, aby televize stáhly program z vysílání.⁵²

Od roku 2014 však prošel tento termín masivními významovými a funkčními posuny a rozšířil se mezi širší internetovou komunitu. Z kultury rušení se stal fenomén, který byl využíván lidmi na sociálních sítích proti společenským nerovnostem, osobám a společnostem, které byly považovány za problematické (např. kvůli sexuálnímu obtěžování, nevhodnému sexistickému nebo rasistickému vtipu, vybízení k antisemitismu, nedostatečnému vymezení se proti policejní brutalitě, diskriminaci apod.). Klíčové však bylo dohnat viníka k odpovědnosti nebo dbát na to, aby reálně došlo k sociální nápravě. K výrazné popularizaci tohoto fenoménu došlo spolu s hnutími za sociální spravedlnost, jako jsou hnutí *Black Lives Matter* (BLM) a *#MeToo*.⁵³ V souvislosti s těmito hnutími se z minoritně užívaného termínu *cancel culture* stal fenomén, který se rozšířil do povědomí široké veřejnosti. Romano v článku pro Vox.com argumentuje tím, že tato hnutí účinně změnila dlouholeté narativy o obětech a zločincích a přinesla skutečné trestní stíhání v mnoha případech sexuálního obtěžování, jako je již zmiňovaný případ herce Kevina Spaceyho nebo zpěváka Roberta Kellyho (známého jako R.Kelly). Další osobnosti byly zrušeny kvůli rasistickým a anti-LGBTQ+ výrokům v minulosti, příkladem je komik Shane Gillis či herec Kevin Hart. Virální on-line příspěvky o rušeních se objevují i ve starších

⁵⁰ Dudenhoefer, „Is Cancel Culture Effective?.“

⁵¹ Clark, „DRAG THEM.“

⁵² McGrady, „The strange journey of ‘cancel’.“

⁵³ Hnutí BLM je aktivní od roku 2013 a protestuje proti policejní brutalitě, rasové nerovnosti, nespravedlnosti a systémovému rasismu vůči Afroameričanům. Hnutí MeToo bojuje od roku 2006 proti sexuálnímu zneužívání či sexuálnímu násilí. Více k těmto tématům viz Rune Ellefsen a Sveinung Sandberg, „Black Lives Matter: The Role of Emotions in Political Engagement“, *Sociology* 56 č. 6 (2022): 1103–1120, <https://doi.org/10.1177/00380385221081385>. Karen Boyle, *#MeToo, Weinstein and Feminism* (Cham: Palgrave Pivot, 2019).

masmédiích, jako je kabelová televize, rádio a noviny a rušení je používáno osobami napříč politickým spektrem, čemuž se podrobněji věnuje následující kapitola.⁵⁴

Nicméně postupně se z tohoto fenoménu stala zbraň „privilegovaných,“ ve smyslu známých osobností (politici, spisovatelé, celebrity apod.), kteří ji používají v případech, kdy mají pocit, že byli neprávem zkritizováni nebo umlčeni. Příkladem je rezignace guvernéra státu New Yorku Andrewa Cuoma (Dem.), který byl několikrát obviněn ze sexuálního obtěžování. Ten svůj politický pád přičítal právě kultuře rušení, respektive silnému volání po jeho rezignaci na Twitteru a v médiích, a označil ji za „děsivou“ formu extremismu.⁵⁵ Za oběť tohoto fenoménu se rovněž označil Senátor Josh Hawley (Rep.), protože mu společnost *Simon & Schuster* odmítla vydat jeho chystanou knihu s odůvodněním, že byl jedním z předních republikánských Senátorů podněcujících snahy protestovat proti „ukradeným volbám“ a proti nástupu Joa Bidena do funkce. Hawley argumentoval tím, že nyní může být zveřejněn pouze „schválený projev“ a že levice „chce zrušit každého, koho neschvaluje.“⁵⁶ Dodal, že proti kultuře zrušení bude bojovat všemi dostupnými prostředky a že s vydavatelem se bude soudit. V těchto případech lze říci, že bylo téměř nadbytečné argumentovat kulturou rušení, protože jak sexuální obtěžování (resp. zneužití), tak podněcování násilí je právně stíhatelné. Došlo tedy k použití zrušení jako zbraně, vykreslující tento fenomén jako něco, co ničí životy a je hrozbou pro svobodu projevu. Tomuto tématu se podobně věnuje následující kapitola.

Rušení se dále stalo stejně jako pojem „politická korektnost“ zbraní pravice proti jejím názorovým oponentům.⁵⁷ Jon Ronson argumentuje tím, že rušení a kultura rušení byly pravici převzaty a „vyzbrojeny“ tak, aby dnes útočily na levici, stejně jako se tomu stalo v případech politické korektnosti v 90. letech 20. století.⁵⁸ Například v roce 1988 protestovali

⁵⁴ Aja Romano, „The second wave of ‘Cancel Culture’,“ *Vox*, 5. květen 2021, <https://www.vox.com/22384308/Cancel-Culture-free-speech-accountability-debate> (staženo 15. ledna 2023).

⁵⁵ Luis Ferré-Sadurní, „Cuomo Re-emerges and Blames ‘Cancel Culture’ for His Fall,“ *The New York Times*, 6. března 2022, <https://www.nytimes.com/2022/03/06/nyregion/cuomo-cancel-culture-speech.html> (staženo 2. července 2023).

⁵⁶ Martin Pengelly, „Josh Hawley attacks ‘woke capitalism’ and claims to be victim of cancel culture,“ *The Guardian*, 26. dubna 2021, <https://www.theguardian.com/us-news/2021/apr/26/josh-hawley-book-attacks-woke-capitalism> (staženo 2. července 2023).

⁵⁷ Pojem „politická korektnost“ označuje akt vyhýbání se jazyku a činům, které by mohly být urážlivé pro ostatní, zejména těm, které se týkají pohlaví, genderu a rasy. Morgan Sung, „2019 was the year ‘cancel culture’ took on a gorgeously messy life of its own,“ *Mashable*, 25. listopad 2019, <https://mashable.com/article/cancel-culture-2019> (staženo 15. ledna 2023).

Martina Thiele et al., „Political correctness and Cancel Culture – a question of power!“ *Journalism Research* 4 č. 1 (2021): 50–57, DOI: 10.1453/2569-152X-12021-11282-en (staženo 2. července 2023).

⁵⁸ Jon Ronson, *So You've Been Publicly Shamed* (New York: Riverhead Books, 2016), 245.

studenti na Stanford University proti názvu předmětu „západní kultura.“⁵⁹ Tehdejší ministr školství William Bennett (Rep.) tento protest označil za širší útok na západní kulturu a civilizaci. V roce 1991 tehdejší prezident George H. W. Bush tvrdil, že na svobodu projevu je útočeno po celých Spojených státech, včetně některých univerzitních kampusů a že „pojem politické korektnosti zažehl polemiku po celé zemi.“⁶⁰ Stejný argument pronesl téměř o 30 let později na Národním republikánském sjezdu v roce 2020 prezident Donald Trump: „Cílem kultury rušení je, aby slušní Američané žili ve strachu, že budou vyhozeni, vyloučeni, zostuzeni, poníženi a vyhnáni ze společnosti.“⁶¹ Panika kolem kultury rušení je v podstatě stejná jako panika kolem politické korektnosti, pouze je více umocněna vlivem sociálních médií.

Nicméně termín *cancel culture* začal být hojně používán v souvislosti s bojem za odstranění systémové (sociální) nerovnosti ve společnosti a se zvýšeným povědomím o systémovém rasismu a odporem proti němu, a to zejména po protestech vyvolaných zabitím George Floyda v květnu 2020. V témže roce se stal na sociálních sítích velmi populárním hashtag *#CancelCovid* spojený s bojem proti onemocnění covid-19, které vyvolalo celosvětovou pandemii. Došlo tedy k myšlenkovému posunu, kdy rušení již nebylo používáno pouze proti osobám či společnostem, ale také jako nástroj boje proti nerovnostem ve společnosti (např. proti systémovému rasismu viz hnutí BLM nebo protesty LGBTQ+ komunity proti diskriminaci) nebo v případě pandemie k vyjádření frustrace z restrikcí a sociální izolace. Diskuse o tomto fenoménu se intenzivně rozhořela v mainstreamových médiích po zveřejnění otevřeného dopisu v časopise Harper's Magazine, jehož signatáři argumentovali strachem z kultury rušení a jejích dopadů na svobodnou výměnu názorů. Tento dopis je podrobně rozebrán v následující kapitole.

Rozporuplné definice cancel culture

Americká veřejnost je hluboce rozdělená, a to i v otázce samotného významu fenoménu. Dle analýzy Pew Research slyšelo o tomto slovním spojení 61 % dospělých

⁵⁹ Protesty souvisely s rasovou zaujatostí a diskriminací na univerzitě. Akce tzv. „Duhové koalice“ (Asian American Student Association, Black Student Union, Movimiento Estudiantil Chicano de Aztlán (MEChA) a Stanford American Indian Association) zahrnovaly protesty proti etnocentrickému požadavku západní kultury a převzetí prezidentské funkce Georgem H. W. Bushem. „Student Activism,“ Stanford Stories from the Archives, Stanford Libraries, staženo 18. června 2023, <https://exhibits.stanford.edu/stanford-stories/feature/student-activism>.

⁶⁰ Ari Shapiro, „< Co-Opted And Weaponized, 'Cancel Culture' Is Just Today's 'Politically Correct',“ *NPR*, 9. července 2015, <https://www.npr.org/transcripts/1012696671> (staženo 18. června 2023).

⁶¹ Shapiro, „< Co-Opted And Weaponized.“

Američanů, přičemž termín je nejvíce používán mezi dospělými do třiceti let.⁶² Ačkoli diskuse kolem kultury rušení mohou být velmi stranické, demokraté a republikáni mají o termínu téměř stejné povědomí, konkrétně o termínu již slyšelo 63 % demokratů a 62 % republikánů.⁶³ Demokraté se více přiklánějí k tvrzení, že tento fenomén lidi dohání k odpovědnosti, zatímco republikáni více souhlasí s argumentem, že cílem rušení je potrestat lidi, kteří si to nezaslouží.⁶⁴

I přes rozporuplné názory lze na základě analýzy definic kultury rušení a jejich příkladů najít několik společných znaků. *Cancel culture* označuje praktiku odepření podpory osob či značek na sociálních sítích, jejichž chování je považováno z různých důvodů za nepřijatelné. Jak již bylo zmíněno, praktiky rušení mohou mít několik podob, nejčastěji se však jedná o veřejné zostuzení a bojkot. Pojem *cancel culture* se stal součástí tzv. popkultury a společenského diskurzu, což dokládá i fakt, že jeho definici lze najít ve většině internetových slovníků a o významu pojmu se vedou četné diskuse.⁶⁵ Tento fenomén se také stal důležitým nástrojem sociální spravedlnosti neboli způsobem, jak prostřednictvím kolektivní akce bojovat proti obrovské nerovnováze moci mezi veřejně známými osobnostmi s rozsáhlými platformami a jejich publikem.⁶⁶ Proces rušení je dále definován jako snaha ostrakizovat někoho za porušování společenských norem.⁶⁷

Tento termín je podrobován četné kritice, především z důvodu jeho nadužívání a následné ztráty významu. Část autorů tvrdí (José Duarte et al., Robert Simpson a Amia Srinivasan), že tento termín je nadužíván, především v politice, čímž se z něj stalo univerzální označení zneužití pro jevy, které se lidem nelíbí. Dále autoři tvrdí, že definice termínu jsou zmatené a rozporuplné. Tito autoři zároveň termín definují jako kolektivní strategii aktivistů využívajících sociálních tlaků k dosažení kulturní ostrakizace vybraných

⁶² Emily A. Vogels, „A growing share of Americans are familiar with ‘cancel culture’“, *Pew Research Center*, 9. června 2022, <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2022/06/09/a-growing-share-of-americans-are-familiar-with-Cancel-Culture/> (staženo 15. ledna 2023).

⁶³ Demokraté a republikány jsou v tomto případě myšleny osoby, které se označují jako demokraté, respektive republikáni nebo jako spíše smýšlející jako demokraté, respektive republikáni.

⁶⁴ Vogels, „A growing share of Americans“.

⁶⁵ „Cancel culture,“ definice cancel culture, Dictionary. com, zveřejněno 31. července 2020, <https://www.dictionary.com/e/pop-culture/Cancel-Culture/> (staženo 15. ledna 2023). Cancel culture“, definice cancel culture, Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/Cancel-Culture> (staženo 15. ledna 2023). „Cancel culture“, definice cancel culture, Merriam-Webster, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/Cancel%20Culture> (staženo 15. ledna 2023).

⁶⁶ Romano, „The second wave“.

⁶⁷ Ostrakizovat ve smyslu vyloučit ze společnosti. Ryan Lizza. „Americans tune in to ‘Cancel Culture’ — and don't like what they see“, *Politico*, 22. července 2020, <https://www.politico.com/news/2020/07/22/americans-Cancel-Culture-377412> (staženo 15. ledna 2023).

cílů obviněných z urážlivých slov nebo činů.⁶⁸ Další kritici poukazují na nejasnost rozdílu mezi pouhou kritikou a rušením, čímž dochází ke ztrátě významu. Derek Robertson například tvrdí, že „rušením může být cokoli, a tudíž nic.“⁶⁹ Kultura rušení je také nesprávně zaměňována za tzv. *call-out culture*. I když se tyto pojmy zdají na první pohled zaměnitelné, v důležitých ohledech se liší a nelze je považovat za synonyma. Zatímco cílem kultury rušení je skrze veřejné zostuzení dohnat prominentního jedince nebo společnost k odpovědnosti za nemorální chování, cílem *call-out culture* je pouze veřejně zostudit osobu, která se dopustila chyby. Při vyvolávání, jak lze *calling out* přeložit, používá osoba či skupina osob strategii pomluv a ponižování s cílem ovládnout ostatní a společně zničit nařčenému pověst.⁷⁰ Stejně jako rušení se i vyvolávání obvykle odehrává na sociálních sítích.⁷¹ Tato praktika má řadu společných znaků se šikanou, respektive s kyberšikanou, při které je cílem agresora co nejvíce obět' poškodit.⁷² Během této praktiky je stejně jako v případě tzv. „vyvolávání“ obět' s použitím informačních a komunikačních technologií ponižována či zstrašována. Na základě této analýzy lze tvrdit, že *calling out* má více společných znaků s kyberšikanou než s rušením.

Termín *cancel culture* se také často používá zaměnitelně s politickou rétorikou *woke*, neboli „probuzených“ či „bdělých.“ *Woke culture* souvisí s vzestupem protestů BLM v roce 2014, nicméně pojem *woke*, respektive frázi „*stay woke*,“ používali už Afroameričané na počátku 20. let 20. století a také hojně v 60. letech 20. století, přičemž tento pojem označoval koncept či myšlenku „probuzení“ černošského vědomí do nové reality či aktivistického rámce.⁷³ Tento slangový výraz, používaný především v americké angličtině, označuje osoby, které se mají aktivně zajímat o důležité problémy v jejich okolí a upozorňovat na bezpráví.⁷⁴

⁶⁸ José L. Duarte et al., „Political Diversity Will Improve Social Psychological Science,“ *The Behavioral and Brain Sciences* 38 (2015): 130, doi:10.1017/S0140525X14000430 (staženo 2. července 2023).

Robert M. Simpson a Amia Srinivasan, „No Platforming,“ *Academic Freedom* (2018): 186–209, <https://philpapers.org/archive/SIMNP.pdf> (staženo 15. ledna 2023).

⁶⁹ Derek Robertson, „How Everything Became ‘Cancel Culture’,“ *Politico*, 6. května 2021, <https://www.politico.com/news/magazine/2021/06/05/cancel-culture-politics-analysis-491928> (staženo 15. ledna 2023).

⁷⁰ Loretta Ross, „I’m a Black Feminist. I Think Call-Out Culture Is Toxic,“ *The New York Times*, 17. srpna 2019, <https://www.nytimes.com/2019/08/17/opinion/sunday/cancel-culture-call-out.html> (staženo 15. ledna 2023).

⁷¹ Romano, „Why we can’t stop“.

⁷² „What Is Cyberbullying,“ [stopbullying.gov](https://www.stopbullying.gov), staženo 26. března 2023, <https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/what-is-it>.

⁷³ Bijan C. Bayne, „How ‘woke’ became the least woke word in U.S. English,“ *The Washington Post*, 2. února 2022, <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/02/02/black-history-woke-appropriation-misuse/> (staženo 15. ledna 2023).

⁷⁴ Rhona Shennan, „What does woke mean? Definition of woke culture in 2023 – and what critics mean by ‘woke police’,“ *National World*, 9. ledna 2023, <https://www.nationalworld.com/whats-on/arts-and-entertainment/what-does-woke-mean-definition-woke-Culture-2022-3215758> (staženo 15. ledna 2023).

Tento termín se používá především v souvislosti s rasovými a genderovými předsudky, respektive s bojem za rovnocenné postavení některých (minoritních) skupin. Příklady *woke* aktivismu zahrnují podporu afirmativní akce, genderově neutrálních sociálních zařízení nebo pokleknutí při národní hymně. Podobným způsobem jako *wokeness* je i *cancelling* spojen se skupinovými požadavky za větší odpovědnost sociálních systémů, které dlouhodobě selhávají u znevýhodněných lidí a komunit.⁷⁵ Lidé, kteří jsou součástí *woke culture* narozdíl od podporovatelů *cancel culture* na problémy „pouze“ upozorňují a žádají odpovědi. Nicméně lze tvrdit, že požadování odpovědi a upozorňování na určité problémy společnosti vede k nátlaku na ostatní, aby se těmito problémy zabývali, takže *woke* aktivismus a *cancel culture* jsou silně propojeny, nicméně *cancel culture* může existovat nezávisle na hnutí *woke*.

Pojem *cancel culture* může být také chápán jako účinný nástroj k dosažení sociální spravedlnosti obětí, které nemohou dosáhnout soudního odškodnění nebo veřejné omluvy. Norris jako příklad uvádí bojkoty hnutí *#MeToo* namířené proti známým osobnostem, které se opakovaně dopouštěly obtěžování, znásilňování nebo dokonce pedofilie. Taktéž aktivisté hnutí *Black Lives Matter* využívají formát veřejného zostuzení, když upozorňují na autory rasistických učebnic, fatální případy policejního násilí v barevných komunitách, rasové stereotypy používané při prodeji spotřebního zboží a univerzitní katedry, kterým chybí diverzita.⁷⁶ Nicméně veřejné zostuzení bylo využíváno již dávno před začátkem používání rušení, v 60. a 70. letech minulého století byl tento nástroj používán například neziskovými organizacemi, které se zabývaly lidskými právy k dosažení svých cílů.⁷⁷

I přes rozporuplné definice lze nastavit hranice, kdy by *cancel culture* mohla být považována za legitimní nástroj k prosazení sociální spravedlnosti a odpovědnosti. Jedná se o případy vysoce neetického chování, kdy se jedinec či společnost dopustí vážného neetického jednání, jako je sexuální obtěžování, domácí násilí, rasismus, xenofobie nebo jiné formy diskriminace a nenávisti. O legitimním rušení tak může být řeč například v souvislosti s případy, na které poukazuje hnutí *MeToo* nebo *Black Lives Matter*. Také může jít o vyjádření nepřijatelných postojů šířících nenávist nebo falešné zprávy, jak tomu

⁷⁵ Romano, „The second wave“.

⁷⁶ Black Lives Matter je decentralizované politické a sociální hnutí aktivní ve Spojených státech od roku 2013, které protestuje proti policejní brutalitě, rasové nerovnosti, nespravedlnosti a systematickému rasismu vůči Afroameričanům. Pippa Norris, „Closed Minds? Is a ‘Cancel Culture’ Stifling Academic Freedom and Intellectual Debate in Political Science?“, *HKS Faculty Research Working Paper Series* č. RWP20–025 (srpen 2020), <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3671026> (staženo 15. ledna 2023).

⁷⁷ Více o tématu viz Kal Raustiala, „States, NGOs, and International Environmental Institutions,“ *International Studies Quarterly* 41, č. 4 (1997): 719–740, <http://www.jstor.org/stable/2600859> (staženo 2. července 2023).

bylo například u rappera Ye. V takových případech se často uplatňuje tlak na zaměstnavatele nebo spolupracovníky osoby, aby přehodnotily svou podporu nebo spolupráci s cílem rušení. Za legitimní by dále mohlo být považováno použití *cancel culture* jako nástroje proti systémovým nespravedlnostem, které jsou ve společnosti hluboce zakořeněny a často přehlíženy, jak tomu bylo například v případě hnutí #OscarsSoWhite. Tím, že se určitá nespokojená skupina uživatelů sociálních sítí zaměří na jednotlivce nebo organizace přispívající k udržování dané nespravedlnosti, může rušení sloužit k upozornění na tento problém a k volání po změně. S touto formou rušení je úzce spjat „*woke*“ aktivismus. Rušení by se vždy mělo zakládat na doložitelných důkazech a cílem rušení by vždy mělo být dohnání k odpovědnosti, respektive uložení adekvátního trestu bez výhrůzek a projevů násilí. Kultura rušení nicméně představuje i společenskou hrozbu, protože rušení se může zakládat na „pouhé“ domněnce nebo nedorozumění, kdy je rušení aplikováno bez důkladného zkoumání a zohlednění kontextu událostí, potažmo vyjádření obviněného. Uživatelé sociálních sítí, kteří rušení iniciují, se tak stávají soudcem a porotou zároveň. To vytváří v některých lidech pocit strachu, přičemž tyto osoby se bojí vyjádřit svůj menšinový nepopulární názor z obavy z důsledků. Z tohoto důvodu je rušení problematické a za hranou v případech, kdy neexistuje kontrolní mechanismus, který by objektivně posoudil nastalou situaci a stanovil nápravné opatření. Rušení by nemělo být využíváno proti názorovým oponentům, jak je popsáno v následujících kapitolách. Existuje také riziko, že může být rušení zneužito jako prostředek pomsty, osobního útoku nebo k ovládnutí veřejného mínění. Rušení může mít výrazný dopad na pracovní i osobní život obviněných; v mnohých případech to znamená ztrátu zaměstnání, ztrátu vydavatele nebo ztrátu přátel. Kontroverzní povaha a rozporuplné názory na *cancel culture* způsobují polarizaci ve společnosti, což má negativní dopady na veřejný diskurz a individuální svobodu projevu především v akademické sféře.

2 Cancel culture – legitimní nástroj nebo hrozba?

Jednou z největších obav kritiků v souvislosti s kulturou rušení je dopad, který může mít tento fenomén na svobodu projevu, potažmo na demokracii jako celek. Jak bylo popsáno v první kapitole, rušení lze považovat za legitimní (a mnohdy účinnou) formu sociálního aktivismu. Nicméně tento pojem je často spojován s potenciálními závažnými negativními důsledky, jimiž jsou potlačení svobody slova a liberálních hodnot, (auto)cenzura, snížení rozmanitosti názorů v akademickém prostředí a skutečnost, že lidé ztrácejí celé kariéry kvůli zdánlivě neškodným činům. Proto je třeba nastavit hranici, kdy je využití zrušení legitimní neboli kdy se jedná o snahu poukázat na morálně nepřijatelné činy, a kdy dochází k potlačení svobodné výměny názorů nebo k neadekvátní vlně kritiky. Legitimita zrušení závisí na konkrétních okolnostech každého případu, včetně povahy daného přestupku, závažnosti následků a míry veřejné podpory. Je důležité dosáhnout rovnováhy mezi tím, aby jednotlivci a instituce nesli odpovědnost za své činy, a zachováním zásad práva na řádný proces, presumpci nevinu a svobodu slova.

Limity svobody slova v časech kultury rušení

Kultura rušení může stanovovat společensky přijatelné hranice v oblastech, které neupravuje platná legislativa. Ve Spojených státech je svoboda projevu chráněna prvním dodatkem Ústavy a v porovnání s evropskými státy je ochrana svobody slova v USA považována za velmi silnou. Na rozdíl od některých evropských zemí, kde je svoboda projevu omezená, Spojené státy nedisponují zákony o popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidy nebo holocaustu.⁷⁸ Podle prvního dodatku Ústavy Spojených států žádné orgány nesmějí vydávat zákony „omezující svobodu slova nebo tisku.“⁷⁹ Ochrana se tedy vztahuje „pouze“ na vládou vydávané zákony, respektive se nevztahuje na soukromé osoby. V případech omezení svobody projevu by mělo jít o snahu jednotlivých států poukázat na to, že je morálně nesprávné schvalovat určité činy, jako je vražda,

⁷⁸ V řadě evropských zemích, včetně České republiky, je trestné, pokud někdo popírá, schvaluje nebo se snaží ospravedlnit zločiny proti lidskosti, válečné zločiny nebo zločiny proti míru. Například některé projevy podpory nebo souhlasu s aktuálními útoky Ruské federace na Ukrajinu mohou být posouzeny jako trestný čin dle již existujících zákonů. „Informace k možným trestněprávním limitům svobody projevu ve vztahu k situaci na Ukrajině,“ Nejvyšší státní zastupitelství, publikováno dne 26. února 2023, <https://verejnazaloba.cz/nsz/informace-k-moznym-trestnepravnim-limitum-svobody-projevu-ve-vztahu-k-situaci-na-ukrajine/> (staženo 2. července 2023).

⁷⁹ U.S. Const. art II, § 1.

znásilnění a podobně.⁸⁰

Debata o ochraně svobody slova, respektive o potenciálních limitech (hate speech, dezinformace apod.) a ochraně liberálních hodnot („amerického stylu života“), se vede prakticky od dob založení Spojených států a je úzce spojena se samotnou podstatou kultury zrušení. Tato debata se ve skutečnosti nevede nad principem svobody slova, nýbrž nad mnohem obvyklejšími otázkami: Jak a kde máme vytyčit hranice této svobody? Jaké projevy by již měly být morálně za hranou? Komu by neměl být dán prostor mluvit v mediích? Dáme-li určitým lidem prostor, nebude pak pro jiné lidi těžší se svobodně projevit? A jaké společenské sankce (např. zostuzení nebo propuštění z práce) jsou oprávněnou reakcí na porušení těchto společenských norem? Všechny tyto otázky jsou úzce spojeny s existencí kultury rušení a neexistují na ně obecně společensky uznávané odpovědi. Nicméně na základě analýzy lze ale tvrdit, že Američané se většinou shodují na tom, že ochrana svobody projevu je důležitou součástí americké demokracie a lidem by mělo být umožněno vyjadřovat „nepopulární názory,“ protože „mít různé názory, včetně těch, které jsou pro některé ‚špatné‘ nebo urážlivé, podporuje zdravou debatu ve společnosti.“⁸¹ Výsledky průzkumu *Knight Foundation* a *Ipsos* posilují argument, že lidé mají tendenci obecně schvalovat svobodu projevu, ale váhají u konkrétních případech. Například pouhých 30 % dotázaných Američanů je přesvědčeno, že šíření dezinformací o vakcíně COVID-19 je legitimním vyjádřením v souladu s prvním dodatkem. Američané jsou dále většinou (88 %) přesvědčeni, že útok na Kapitol nebyl legitimní a nebyl chráněn prvním dodatkem.⁸²

Z výsledků analýzy *Knight Foundation* lze dále vyvodit, že svoboda slova je sice základním právem každého občana demokratického státu, ale není absolutní, třeba když způsobí újmu jiným. V takových případech mohou být dle dotázaných na místě omezení této svobody. Příkladem může být neadekvátní a pomalá reakce federální vlády proti šíření dezinformací na sociálních sítích ohledně vakcíny na COVID-19, například, že vakcína

⁸⁰ Ústava Spojených států nic podobného neumožňuje, záležitosti tedy pouze na ústavách a zákonech jednotlivých států, respektive jejich revizích. Eugene Volokh, „The Trouble With ‘Public Discourse’ as a Limitation on Free Speech Rights,“ *Virginia Law Review* 97, č. 3 (2011): 567, <http://www.jstor.org/stable/41261523> (staženo 26. června 2023).

⁸¹ „Free speech for all? Poll reveals Americans’ views on free expression post-2020,“ Knight Foundation, publikováno 6. ledna 2022, <https://knightfoundation.org/press/releases/free-speech-for-all-poll-reveals-americans-views-on-free-expression-post-2020/> (staženo 2. července 2023).

⁸² „Free Expression in America Post-2020,“ Knight Foundation, 6. ledna 2022, <https://knightfoundation.org/reports/free-expression-in-america-post-2020/> (staženo 2. července 2023).

může způsobit autismus.⁸³ Dle NPR, téměř třetině z 1,1 milionu úmrtí se dalo předejít,⁸⁴ právě pokud by byli lidé očkovaní, což potvrzují i odborné analýzy.⁸⁵ Také šíření zavádějících informací o „ukradených volbách“ konané tehdejším prezidentem Donaldem Trumpem a jeho příznivci v roce 2020 historicky rozdělilo americkou společnost, přičemž došlo k vyhocení situace a útoku na Kapitol, v důsledku něhož zemřelo pět osob a řada dalších byla vážně zraněna.⁸⁶ Federální vláda mohla přijmout opatření, která by nebyla v rozporu s Ústavou, ale soustředila by se na boj proti dezinformacím a nenávistným projevům. Tato opatření například mohla zahrnovat zlepšení spolupráce s provozovateli sociálních sítí nebo podporu projektů, které zvyšují mediální gramotnost a kritické myšlení občanů.⁸⁷ Tato opatření by dále mohla být aplikovatelná v boji proti negativním dopadům *cancel culture*. Federální vláda by podporou iniciativ, zaměřujících se na svobodu projevu a otevřený dialog, mohla skrze vzdělávací programy pomoci rozvíjet schopnost empatie, dialogu a konstruktivního přístupu ke kontroverzním tématům.

Podle průzkumu *The New York Times* a *Siena College Research Institute* z února 2022, dotázaní Američané považují za problém, že pouze část obyvatel se těší základním lidským svobodám, jako je svoboda slova nebo náboženského projevu. Pouze 34 % dotazovaných Američanů uvedlo, že věří, že všichni občané Spojených států se zcela těší svobodě slova. Dále 84 % uvedlo, že považují za „velmi závažný“ nebo „poněkud závažný“ problém to, že lidé z jejich okolí nemluví svobodně v každodenních situacích kvůli strachu z ostré kritiky nebo dalších potenciálních důsledků, jako je ponížení, propuštění z práce apod. 55 % uvedlo, že se raději rozhodli mlčet, aby předešli ostré kritice, respektive

⁸³ Dle dosavadních zdrojů neexistuje žádný výzkum potvrzující souvislost mezi vakcínou na COVID-19 a autismem. Nordahl-Hansen Skafle et al., „Misinformation About COVID-19 Vaccines on Social Media: Rapid Review,“ *J Med Internet Res* 24, č. 8 (4. srpna 2022), <https://doi.org/10.2196/37367> (staženo 2. července 2023).

⁸⁴ A Martínez, Allison Aubrey, „How vaccine misinformation made the COVID-19 death toll worse,“ *NPR*, 16. května 2022, <https://www.npr.org/2022/05/16/1099070400/how-vaccine-misinformation-made-the-covid-19-death-toll-worse> (staženo 26. června 2023).

⁸⁵ Saiful Islam et al., „COVID-19-Related Infodemic and Its Impact on Public Health: A Global Social Media Analysis,“ *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene* 103, č. 4 (2020): 1621–1629, <https://doi.org/10.4269/ajtmh.20-0812> (staženo 26. června 2023).

⁸⁶ Gulhan Bizel a Amit Kumar Singh, „Political Polarization, Misinformation, and Sentiments: A Social Media Analysis About ‘Capitol Hill 2021 Attack’ by Tweets,“ *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences* 9, č. 61 (2023): 2257–2266, <http://dx.doi.org/10.29228/JOS HAS.64755> (staženo 26. června 2023).

⁸⁷ Christopher Marsden et al., „Platform values and democratic elections: How can the law regulate digital disinformation?,“ *Computer Law & Security Review* 36 (listopad 2019): 17-18, DOI:10.1016/j.clsr.2019.105373 (staženo 26. června 2023).

zrušení.⁸⁸ Dotazovaní však uvedli, že se nejedná o strach z omezení svobody ze strany federální vlády či státu, ale o strach z nepochopení ze strany rodiny, kolegů, přátel nebo náboženského představitele. Tento a další průzkumy (*Pew Research Center, Knight Foundation*) poukazují na problém spojený právě s růstem případů zrušení a strachu z něj, ale také spojený s rostoucí polarizací společnosti.⁸⁹ 46 % respondentů uvedlo, že se cítí méně svobodní mluvit o politice ve srovnání s dobou před deseti lety. Tyto průzkumy dokazují, že lidé se ze strachu častěji cenzurují, čímž však dochází k jevu tzv. spirály mlčení, kterému se věnuje následující podkapitola. Celkově by federální vláda měla hledat vyvážený přístup, který chrání svobodu projevu a zároveň předchází šíření dezinformací a nenávistných projevů. To by pomohlo zmírnit negativní dopady *cancel culture* a vytvořit prostředí, které podporuje svobodu slova a konstruktivní veřejnou debatu.

Spirála mlčení a (auto)cenzura

Kultura zrušení může představovat hrozbu pro společnost i pro demokracii, protože část lidí má pocit, že se musí cenzurovat, protože jejich „nepopulární“ názor není v souladu s názorem většiny a mohli by být nepochopeni nebo v krajním případě perzekuováni (rozházáním pracovního poměru, vyloučením ze školy apod.). Jak je popsáno dále v této kapitole, v mnohých případech se jedná o názor, který zpochybňuje status quo a je podložen argumenty a důkazy, neboli tento názor nemá za cíl způsobit újmu jiným (tj. nevybízí k násilí nebo k diskriminaci). Podle průzkumu *Foundation for Individual Rights and Expression* (FIRE) z ledna 2022, téměř šest z deseti Američanů má pocit, že demokracie je ve Spojených státech ohrožena, protože se lidé bojí vyjádřit své názory.⁹⁰ Dle Ioany Kocurova-Giurgiu vzhledem k bezpočtu případů, kdy byla lidem vlivem kultury rušení zničena pověst a kariéra, podporuje tento fenomén tzv. autocenzuru, která v podstatě „omezuje svobodu projevu, čímž dochází k jednostrannému dialogu odrážejícímu falešný obraz reality, který škodí

⁸⁸ „FS0222Crosstabs(1).xlsx,“ průzkum The New York Times a Siena College Research Institute, staženo 26. června 2023, <https://int.nyt.com/data/documenttools/free-speech-poll-nyt-and-siena-college/ef971d5e78e1d2f9/full.pdf>.

⁸⁹ „Free Expression in America Post-2020.“

Emily A. Vogels, „Americans and ‘Cancel Culture’: Where Some See Calls for Accountability, Others See Censorship, Punishment,“ *Pew Research Center*, 21. května 2021, <https://www.pewresearch.org/internet/2021/05/19/americans-and-cancel-culture-where-some-see-calls-for-accountability-others-see-censorship-punishment/> (staženo 2. července 2023).

⁹⁰ Celostátní reprezentativní průzkum mezi 2500 dospělými zkoumal postoje Američanů k různým otázkám souvisejícím se svobodným vyjadřováním, včetně cancel culture a autocenzury. „FIRE and DeVito/Verdi 2022 national free speech and cancel culture survey,“ *Foundation for Individual Rights and Expression*, navštíveno 26. června 2023, <https://www.theFIRE.org/research-learn/FIRE-and-devitoverdi-2022-national-free-speech-and-cancel-culture-survey> (staženo 2. července 2023).

společnosti a jejím demokratickým hodnotám.“⁹¹ Tento trend je velmi zřetelný na amerických univerzitách, kde se akademici všeho druhu ve snaze udržet si práci a živobytí vyhýbají všemu, co by mohlo vést ke zrušení jimi vyučovaného předmětu, potažmo k jejich propuštění. Strach ze zrušení se netýká pouze vyučujících, ale i studentů. Ti uvádějí, že kvůli strachu z poškození pověsti nebo akademického vzdělání neprojevují svůj názor a více zohledňují názor většiny. To dokládá průzkum *The Foundation for Individual Rights in Education* (FIRE) z roku 2021, ve kterém více než 80 % studentů uvedlo, že alespoň částečně cenzurují svá stanoviska, přičemž 21 % uvedlo, že autocenzuru využívají často.⁹²

Mezi několik dalších problémů spojených s negativními dopady kultury zrušení patří strach z izolace a zastrašování. Vědomí, že byste mohli být zrušeni za sdílení svého názoru, vás může odradit od toho, abyste se ozvali, a raději se stáhnete do ústraní. To však vede ke zkreslení reality, protože názor menší skupiny osob se může stát většinovým, jelikož druhá skupina se bojí svůj názor vyjádřit (i kvůli strachu ze zrušení a jeho následků). S tímto jevem souvisí tzv. spirála mlčení (*spiral of silence*), která vysvětluje, proč a jak je kultura zrušení sebeudržujícím jevem. Tato teorie tvrdí, že skutečný počet stoupců určitého názoru není nutně rozhodující pro jejich váhu ve spirále mlčení. „Názor menšiny může být ve veřejné sféře skutečně vnímán jako většinový, pokud jeho stoupců vystupují dostatečně asertivně a veřejně svůj názor důrazně hájí.“⁹³ Neboli menšinový názor může být vnímán jako názor většiny, protože ti, kteří zastávají menšinový názor, hájí své názory „silou.“ Ti, kteří se ocitnou v pozici zastánců většinového názoru, jsou postupem času stále méně ochotni se ozvat, což dále vede společnost k přesvědčení, že menšinový názor je názorem většinovým. Neboli čím více mají jednotlivci pocit, že jejich názor odráží názor většiny, tím ochotněji jej vyjadřují ve veřejném diskurzu. Lidé se ze strachu před sociální izolací nebo ztrátou statusu zdráhají vyjádřit autentické názory, které jsou v rozporu s převládajícími společenskými normami, čímž udržují spirálu mlčení.⁹⁴

Spirála mlčení dále naznačuje, že trajektorie existujících posunů veřejného mínění a

⁹¹ Ioana Kocurova–Giurgiu, „Cancel culture as perceived and encouraged in academia. An exploration of how mob attitudes on social media promote censorship and the end of open dialogue,“ Research Gate, září 2021, https://www.researchgate.net/publication/354893759_Cancel_culture_as_perceived_and_encouraged_in_academia_An_exploration_of_how_mob_attitudes_on_social_media_promote_censorship_and_the_end_of_open_dialogue (staženo 2. července 2023).

⁹² „2021 College Free Speech Rankings,“ *College Pulse*, staženo 25. června 2023, <https://reports.collegepulse.com/college-free-speech-rankings-2021>.

⁹³ Elisabeth Noelle–Neumann, *The Spiral of Silence: Public Opinion—Our Social Skin* (Velká Británie: University of Chicago Press, 1993), 89.

⁹⁴ Noelle–Neumann, „The Spiral of Silence,“ 13–15, 35.

kulturních hodnot v jakékoli společnosti je posilována, a dokonce urychlována procesy online komunikace a mezilidské diskuse. Je tomu tak proto, že veřejné mínění je časově a prostorově omezené. Všude tam, kde žijí lidé pohromadě ve společnosti, se veřejné mínění projevuje jako forma sociální kontroly, avšak to, co veřejnost přijímá jako veřejné mínění, se v čase mění a liší se místo od místa. Vzhledem k tomuto rozdílu ve veřejném mínění v důsledku místa a času hrají rozhodující roli při formulování veřejného mínění hromadné sdělovací prostředky. Autorka teorie Elisabeth Noelle-Neumann tvrdí, že „pokud média opakovaně a souhlasně podporují jednu stranu ve veřejném sporu, má tato strana výrazně vyšší šanci dokončit proces spirály mlčení jako vítěz.“⁹⁵ Tento proces udržuje spirálu mlčení, protože veřejnost na straně mlčících zjistila, že veřejné mínění se liší od formování jejich názoru, a než aby riskovala porušení společenských norem a izolaci, měla by se tomuto názoru přizpůsobit. Nicméně autorka upozorňuje na výjimky, na které teorie neplatí, jimiž jsou tzv. avantgardisté neboli lidé, kteří jdou vždy proti majoritnímu proudu a lidé, které lze řadit k „tvrdému“ jádru, kterým sociální izolace nevádí a jsou ochotni ji podstoupit.

Strachem z umlčení kulturou rušení argumentují i signatáři otevřeného dopisu „o spravedlnosti a otevřené diskusi,“ publikovaného v červenci 2020 v *Harper's Magazine*. Dopis podepsalo 153 významných osobností, včetně J. K. Rowling, Salmana Rushdieho, Margaret Atwood či Glorie Steinem. Mezi signatáři je také několik desítek profesorů z elitních amerických univerzit, včetně *Yale University*, *Harvard University*, *Princeton University* a dalších. V dopise je nepřímou kritizována kultura zrušení, jakožto jev, který se vymkl kontrole a který ohrožuje svobodnou výměnu názorů, potažmo liberální hodnoty. Autoři v dopise zmiňují případy cenzury v kulturních institucích, kupříkladu že „redaktoři jsou vyhozeni za sepsání kontroverzních děl; knihy jsou staženy pro údajnou neautentičnost; novinářům je zakázáno psát o určitých tématech.“⁹⁶ Dopis vyvolal silnou mediální odezvu a tři dny po jeho vydání byl publikován „konkrétnější dopis o spravedlnosti a otevřené diskusi,“ v němž byli signatáři prvního dopisu obviněni z elitářství, pokrytectví a spoluviny na šikaně, kterou sami odsuzují. „Konkrétnější dopis“ se zabýval problémem rozdělení moci, přičemž kritizoval *Harper's Magazine* za to, že se rozhodl propůjčit svou platformu nikoli lidem na okraji společnosti, ale známým osobnostem, které mají spoustu příležitostí, aby

⁹⁵ Noelle-Neumann, „Spiral of Silence,“ 96.

⁹⁶ „A Letter on Justice and Open Debate,“ *Harper's Magazine*, 7. července 2020, <https://harpers.org/a-letter-on-justice-and-open-debate/> (staženo 15. ledna 2023).

jejich názory byly slyšet.⁹⁷ Kritika dopisu v *Harper's Magazine* se soustředila stejně tak na to, kdo jej podepsal, jako na jeho obsah. Během několika hodin po jeho zveřejnění se někteří ze signatářů od dopisu distancovali s tím, že by se k němu nepřipojili, kdyby o některých z ostatních signatářů věděli.⁹⁸ Například spisovatelka a transgender aktivistka Jennifer Boylan na Twitter napsala: „Myslela jsem, že schvaluji dobře míněnou, i když vágní zprávu proti internetovému zesměšňování... Je mi to moc líto.“⁹⁹ O stažení svého podpisu požádala i historička Kerri Greenidge, která navíc uvedla, že její jméno bylo pod dopis přidáno bez jejího souhlasu.¹⁰⁰ Na základě analýzy lze říci, že pro výše vyjmenované známé osobnosti kultura zrušení, ani spirála mlčení, hrozbu nepředstavuje, protože přestože může dojít k přechodnému úbytku sledujících, nabídek či k dočasnému snížení „pohodlí,“ známé osobnosti mají nadále několik platforem (profily na sociálních sítích, rozhovory do médií apod.), jejichž prostřednictvím mohou oslovit své podporovatele a kde mohou reagovat na kritiku. Proto je téměř nemožné zrušit známé osobnosti natrvalo či s většími osobními i pracovními následky. Dále je velmi nepravděpodobné, že by známé osobnosti zažívali sociální izolaci, respektive, že by byli na chvostu oné spirály, protože i když se přikloní k názoru menšiny, opět si získají množství podporovatelů, kteří se za jejich názory budou bít, například v diskusích na sociálních sítích.

Druhá vlna McCarthyismu a (ne)existence presumpce nevinny

Kultura zrušení je dále přirovnávána k McCarthyismu neboli k období tzv. „druhé rudé hrozby“ v 50. letech 20. století ve Spojených státech, protože existují určité podobnosti jako například to, že podezřelí z podvratné činnosti byli obviněni bez ohledu na nepřítomnost důkazů a následně čelili profesním i osobním důsledkům (propuštění z práce, vězení), bez možnosti řádné obhajoby.¹⁰¹ Kulturu rušení označil profesor Alan Dershowitz

⁹⁷ Originál již není dohledatelný. Jennifer Schuessler, „An Open Letter on Free Expression Draws a Counterblast,“ *The New York Times*, 10. července 2020, <https://www.nytimes.com/2020/07/10/arts/open-letter-debate.html> (staženo 26. června 2023).

⁹⁸ Velmi byla kritizována například britská spisovatelka J. K. Rowling kvůli jejím názorům na transgender osoby a jejich práva. Ellie Muir, „A timeline of JK Rowling's comments about women and transgender rights,“ *Independent*, 25. dubna 2023, <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/news/jk-rowling-trans-twitter-timeline-b2326256.html> (staženo 26. června 2023).

⁹⁹ Jenny Boylan (@JennyBoylan), „I did not know who else had signed that letter,“ *Twitter*, 8. července 2020, <https://twitter.com/JennyBoylan/status/1280646004136697863?s=20> (staženo 26. června 2023).

¹⁰⁰ Lindsey Ellefson, „Some Public Figures Now Regret Signing Harper's Open Letter Against 'Cancel Culture',“ *The Wrap*, 8. července 2020, <https://www.thewrap.com/some-public-figures-now-regret-signing-harpers-open-letter-against-cancel-culture/> (staženo 26. června 2023).

¹⁰¹ Pojem McCarthyismus konkrétně označuje politickou praxi zveřejňování obvinění z neloajlnosti nebo podvratné činnosti s nedostatečným ohledem na důkazy. Senátor Joseph R. McCarthy byl senátorem z Wisconsinu až do února 1950. Tvrdil, že má seznam 205 komunistů s kartami zaměstnaných na americkém

za „nový McCarthyismus probuzené generace (*woke generation*).“ Ten tvrdí, že „*cancel culture*“ stejně jako McCarthyismus ničí kariéry, dědictví, rozbíjí rodiny, a dokonce dohání některé jedince ke spáchání sebevraždy, a to bez zdání řádného procesu nebo příležitosti vyvrátit často nepravdivá nebo přehnaná obvinění.¹⁰² V době McCarthyismu stačilo jakékoli spojení se slovem komunistický k tomu, aby byla osoba zdiskreditována a bylo jí odepřeno právo dále se účastnit veřejného života.¹⁰³ Celkově lze říci, že i přes to, že McCarthyismus a kultura zrušení sdílí určité společné znaky, je důležité si uvědomit, že se jedná o odlišné jevy, které vznikly v různých historických kontextech a z různých důvodů. Nejznámější případ z dob „druhé rudé hrozby“ je odsouzení k trestu smrti manželů Rosenbergových kvůli špionáži nebo již zmíněná Hollywoodská černá listina. Tyto případy měly fatálnější a dalekosáhlejší důsledky než dnešní kultura rušení. McCarthyismus i *cancel culture* cílí na jednotlivce kvůli jejich názorům nebo činům, rozdíl je však v tom, že McCarthyismus byl poháněn strachem z komunismu a byl ve většině případů založen na nepřímých nebo vykonstruovaných důkazech, zatímco cílem *cancel culture* je často boj za sociální spravedlnost a odpovědnost. McCarthyismus byl navíc do značné míry poháněn vládou, zatímco základy kultury zrušení stojí na sociálním aktivismu. Kultura rušení navíc není spjatá pouze s jednou osobou, ale jde o širší komunitu lidí, kteří se do tohoto fenoménu mohou zapojit z různých důvodů a v závislosti na svém osobním přesvědčení a hodnotách. Jak je popsáno v první kapitole, cílem praktik rušení není osobu zdiskreditovat a odstavit ji trvale z veřejného života, ale dovést ji k odpovědnosti a napravit své činy. Dershowitz tak spíše než *cancel culture*, popisuje *call-out culture*.

Nicméně v čem s Alanem Dershowitzem lze souhlasit je, že *cancel culture* se vyhýbá „řádnému procesu, nebo jakémukoliv procesu, který se zakládá na důkazech a spravedlnosti,“ čímž ohrožuje důležitý pilíř demokracie, což je právo na řádný proces.¹⁰⁴ Rušení totiž závisí především na rozhodnutí veřejného mínění, nikoliv na soudním systému a zákonech dané země. Na rozdíl od soudů v rámci právně ustáleného soudního systému se soudy veřejného mínění opírají o trendy a názory, které mohou, ale nemusí být založeny na faktických důkazech. Zároveň v případě zrušených osob mnohdy nefunguje pravidlo

ministerstvu zahraničí. Toto období se dále označuje jako „Second Red Scare.“ Alena Vodáková, „mccarthismus,“ Sociologická encyklopedie, navštíveno 26. června 2023, <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mccarthismus>.

¹⁰² Dershowitz prezentuje kulturu rušení jako součást „širšího hnutí „woke“. Dershowitz, *Cancel Culture*, 10, 12.

¹⁰³ Dershowitz, *Cancel Culture*, 12.

¹⁰⁴ Stejně tomu bylo i v případě McCarthyismu. Dershowitz, *Cancel Culture*, 15.

presumpce nevinoty. Lidé si na sociálních sítích často vytvoří vlastní úsudek, který není veden žádnými procesními právy nebo zárukami pro zrušeného jedince. Uživatelé sociálních médií na kterékoli straně politického spektra mohou jednostranně rozhodnout, kdo by měl být zrušen a jaký by měl být jeho trest. Pro zrušenou osobu je však velmi těžké se bránit a její trest je mnohdy nepřiměřený závažnosti spáchaného činu. Uživatelé sociálních sítí tak obcházejí jakýkoli řádný zákonný proces a zrušený jedinec nemá šanci na prokázání nevinoty resp. její presumpci.¹⁰⁵ V roce 2018 byl stand-up komik Aziz Ansari obviněn ze sexuálního obtěžování v souvislosti s jeho nevhodným chováním během schůzky, při níž měl přítomnou ženu nutit k sexu.¹⁰⁶ Ženina výpověď byla zveřejněna na webu Babe.net a Ansari byl okamžitě odsouzen na sociálních sítích jako násilník a stáhl se na rok z veřejného života.¹⁰⁷ Následně vyjádřil lítost nad svými činy a řekl, že si neuvědomil, že by se poškozená mohla cítit špatně.¹⁰⁸ Incident započal debatu o tom, zda bylo správné Ansariho na základě jednoho činu odsoudit, přičemž kritici z řad uživatelů sociálních sítí požadovali jeho zrušení ještě před tím, než se k celé věci vyjádřil.¹⁰⁹ Dalším příkladem je případ bývalého Senátora Ala Frankena (Dem.), který v roce 2017 rezignoval kvůli obvinění ze sexuálního zneužití. Výzvy k odpovědnosti vedly k rychlému vynesení rozsudku ze strany veřejnosti, čímž došlo k porušení práva na spravedlivý proces. Jak argumentuje Jane Mayer, v tomto případě nebyla obvinění řádně prošetřena a senátorova rezignace byla spíše důsledkem tlaku kolegů Demokratů, než spravedlivého procesu.¹¹⁰ Tento případ však poukazuje spíše na neochotu Demokratů mít ve svých řadách obviněného, než na kulturu rušení. Nicméně Demokráté argumentovali dohnáním k odpovědnosti, což je jeden z hlavních cílů rušení. Výrazným hlasem pro odstoupení Frankena se stala jeho kolegyně Kirsten Gillibrand, za kterou se postavily desítky dalších Demokratů, včetně Kamaly Harris nebo předsedy *Democratic*

¹⁰⁵ Beatriz Oliveira, „A Return to Public Square Trials? How Cancel Culture and Perp Walks May Undermine Trial Impartiality and Criminal Justice,“ *Columbia Undergraduate Law Review*, 21. června 2021, <https://www.culawreview.org/journal/a-return-to-public-square-trials-how-cancel-culture-and-perp-walks-may-undermine-trial-impartiality-and-criminal-justice> (staženo 26. června 2023).

¹⁰⁶ Lisa Respers, „Aziz Ansari talks about sexual misconduct in his new Netflix special and people have feelings,“ *CNN*, 10. července 2019, <https://edition.cnn.com/2019/07/10/entertainment/aziz-ansari-allegation-netflix-special/index.html> (staženo 26. června 2023).

¹⁰⁷ Výpověď ženy viz Katie Way, „I went on a date with Aziz Ansari. It turned into the worst night of my life,“ *Babe*, 13. ledna 2018, <https://babe.net/2018/01/13/aziz-ansari-28355> (staženo 26. června 2023).

¹⁰⁸ Anna North, „Aziz Ansari has addressed his sexual misconduct allegation. But he hasn't publicly apologized,“ *Vox*, 12. července 2019, <https://www.vox.com/identities/2019/7/12/20690303/aziz-ansari-sexual-misconduct-accusation-right-now> (staženo 26. června 2023).

¹⁰⁹ Caitlin Flanagan, „The Humiliation of Aziz Ansari,“ *The Atlantic*, 14. ledna 2018, <https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2018/01/the-humiliation-of-aziz-ansari/550541/> (staženo 26. června 2023).

¹¹⁰ Jane Mayer, „The Case of Al Franken,“ *The New Yorker*, 22. července 2019, <https://www.newyorker.com/magazine/2019/07/29/the-case-of-al-franken> (staženo 26. června 2023).

National Committee Toma Pereze.¹¹¹ Franken o dva roky později uvedl, že své rezignace lituje a že se by si přál, aby jeho případ v první řadě posoudila etická komise Senátu (*Senate Ethics Committee*), nikoliv dav na sociálních sítích.¹¹²

V tomto ohledu hrají výraznou roli televize, noviny a další média (včetně těch sociálních). S ohledem na dnešní „digitální“ dobu je zcela běžné, že se názor veřejnosti na obviněného formuje ještě dříve, než je vydán právoplatný rozsudek, právě i kvůli mediálnímu pokrytí těchto případů.¹¹³ To platí i v případě zrušení. Kdokoli může navzdory omezenému přístupu k faktům učinit rozhodnutí a veřejně prohlásit, zda je přesvědčen o vině určité osoby, a poté požadovat, aby byla tato osoba v návaznosti na svůj prohrěšek potrestána, resp. zrušena. To však často započne „štvanici“ proti obžalovanému, přičemž se nemusí jednat pouze o osobu, ale také o organizaci nebo o celou komunitu. V ten moment se široká část veřejnosti fakticky stává soudcem i porotou. Sociální média a tisk mohou také ohrozit koncept spravedlivého procesu, protože může dojít k ohrožení základních práv obžalovaného, jako je presumpce nevinoty nebo může dojít k ovlivnění poroty ještě před začátkem procesu.

Kultura rušení napříč politickým spektrem

Společenská debata o kultuře rušení je ve Spojených státech do značné míry politizovaná, a to i na amerických univerzitách. Tato kapitola proto analyzuje v obecné rovině názory a vnímání kultury rušení napříč demokracií i republikánů, jelikož jejich vnímání tohoto fenoménu se ve významných aspektech liší, přičemž následující kapitola se věnuje konkrétním případům zrušení v akademickém prostředí.

Stejně jako je tomu v akademické sféře, kde zrušení většinově považují za něco negativního, co lidem ničí životy, tak i konzervativní republikáni se více než liberální demokraté přiklánějí k tomuto názoru, jak dokládá i výzkum *Pew Research Center*.¹¹⁴ Konkrétně přes 80 % republikánů uvedlo, že tento fenomén považují za hrozbu a formu cenzury projevu a výkladu historie, ve srovnání s pouhými 48 % demokratů sdílejícími

¹¹¹ Lauren Gambino, „Enough is enough!: leading Democrats call on Al Franken to quit,“ *The Guardian*, 6. prosince 2017, <https://www.theguardian.com/us-news/2017/dec/06/al-franken-senate-democrats-women-resign-patty-murray> (staženo 26. června 2023).

¹¹² Anthony Zurcher, „Ex-US Senator Al Franken regrets resigning over sexual misconduct claims,“ *BBC*, 22. července 2019, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-49074194> (staženo 26. června 2023).

¹¹³ Sai Narula, „Cancel Culture & Social Media As Judge, Jury, And Executioner,“ *Law 2.0 Conference*, navštíveno 26. června 2023, <https://www.law2conf.com/blog/cancel-culture-social-media-judge-jury-and-executioner> (staženo 26. června 2023).

¹¹⁴ Vogels, „A growing share of Americans.“

tentýž názor. Zatímco 65 % demokratů se přiklání k názoru, že rušení znamená „kroky podniknuté za účelem dohnání druhých k odpovědnosti,“ mezi republikány s tímto tvrzením souhlasí pouze 36 %. Poměrně velké procento republikánů se také domnívalo, že tento pojem znamená zrušení každého, s kým nesouhlasím, dále také podlé akce, které mají druhým uškodit a v neposlední řadě útok na tradiční americké hodnoty, jako je například svoboda slova.¹¹⁵ Tato data potvrzuje i výzkum společnosti *HuffPost*, ve kterém 57 % republikánů odpovědělo, že *cancel culture* je velmi závažný problém, ve srovnání s 11 % demokratů.¹¹⁶

Negativnímu vnímání kultury zrušení příznivci Republikánské strany přispívá silná mediální kampaň této strany a jejich vyjadřování proti tomuto fenoménu. Republikáni několik let používají ke kritice levice tento pojem, nicméně ve spojitosti se zhoršující se situací při pandemii Covid-19, ho začali používat i obecně jako hrozbu.¹¹⁷ Členové Republikánské strany jako například Donald Trump, Jim Jordan, Josh Hawley, Ted Cruz a mnoho dalších označují Republikánskou stranu za oběť tohoto fenoménu a také ho označují za hrozbu svobody slova a amerického způsobu života. Například na republikánském národním sjezdu v roce 2020 se řada řečníků, včetně prezidenta Trumpa, zabývala přímo kulturou rušení a jedna z delegátských rezolucí se výslovně zaměřila na tento fenomén, když jej označila za „přerůstající ve vymazávání historie, povzbuzování k bezpráví, umlčování občanů a porušování svobodné výměny myšlenek, nápadů a projevů.“¹¹⁸ Tehdejší prezident Donald Trump u příležitosti oslav dne nezávislosti v roce 2020 tento fenomén označil za politickou zbraň levice a přirovnal jej k totalitarismu:

Jednou z jejich politických zbraní je kultura rušení – vyhánění lidí z práce, zostuzování nesouhlasících a vyžadování naprosté podřízenosti od každého, kdo nesouhlasí. To je samotná definice totalitarismu, která je naší kultuře a našim hodnotám zcela cizí a ve Spojených státech amerických pro ni není vůbec místo. Tento útok na naši svobodu, naši velkolepou svobodu, musí být zastaven a bude zastaven velmi rychle. Odhalíme toto nebezpečné hnutí, ochráníme děti našeho národa, ukončíme tento radikální útok a zachováme náš milovaný americký způsob života.¹¹⁹

¹¹⁵ Vogels, „A growing share of Americans.“

¹¹⁶ Zbylých 44 % byli nezávislí (*independents*). „Huff Post: CancelCulture,“ YouGov, staženo 27. června 2023, <https://big.assets.huffingtonpost.com/athena/files/2021/02/12/6026b171c5b680717ee75ba0.pdf>.

¹¹⁷ Danielle Kurtzleben, „When Republicans Attack 'Cancel Culture,' What Does It Mean?,“ *NPR*, 10. února 2021, <https://www.npr.org/2021/02/10/965815679/is-cancel-culture-the-future-of-the-gop> (staženo 27. června 2023).

¹¹⁸ Tommy Beer, „Trump Attacks 'Cancel Culture' — But Tried Recently To Cancel These People,“ *Forbes*, 6. srpna 2020, <https://www.forbes.com/sites/tommybeer/2020/09/06/trump-attacks-Cancel-Culturebut-tried-recently-to-Cancel-these-people/> (staženo 15. ledna 2023).

¹¹⁹ „Remarks by President Trump at South Dakota’s 2020 Mount Rushmore FIREworks Celebration | Keystone, South Dakota,“ přepis projevu Donalda Trumpa, The White House, zveřejněno 4. července 2020,

Podobně argumentují i další členové a členky Republikánů. Předsedkyně Republikánské strany Ronna McDaniel označila Demokratickou stranu za „stranu kultury rušení“, zatímco Republikánskou stranu označila za „stranu pro všechny“.¹²⁰ Senátor Josh Hawley se označil za oběť zrušení poté, co mu vydavatelství odmítlo publikovat knihu, protože v den útoku na Kapitol zvedl pěst na podporu demonstrantů.¹²¹ Na *Conservative Political Action Conference* (CPAC) v roce 2021, jejímž tématem byla „America Uncanceled“, senátor Ted Cruz tvrdil, že liberálové kulturou rušení zničili stand-up komedii a moderátorka televize FOX a bývalá soudkyně Jeanine Pirro označila kulturu rušení za „cenzuru, která se podobá Křišťálové noci“.¹²² Přestože konference se zabývala škodlivostí kultury zrušení, sami organizátoři zrušili vystoupení jednoho z panteistů, který dle CPAC „vyjádřil zavrženíhodné názory, týkající se antisemitismu“.¹²³ Konkrétně se mělo jednat o rappera říkající si Young Pharaoh, který označil judaismus za „naprostou lež“, která byla „vymyšlena za účelem politického zisku“.¹²⁴ Ve svém tweetu, reagujícím na oficiální vyjádření CPAC, uvedl, že byl cenzurován a přidal hashtag #racism.¹²⁵ Jim Jordan, člen Sněmovny reprezentantů, nazval kulturu zrušení „nejnebezpečnější“ záležitostí v zemi a poukazoval na suspendaci twitterového účtu Donalda Trumpa (v souvislosti s útokem na Kapitol) jako důkaz, že zrušení způsobí „dlouhodobé důsledky pro naši demokracii.“¹²⁶ V rámci boje proti praktikám kultury rušení byla skupinou Republikánů založena organizace s názvem *The Unsilenced Majority*. Toto konzervativní společenství si klade za cíl

<https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-south-dakotas-2020-mount-rushmore-FIREworks-celebration-keystone-south-dakota/> (staženo 15. ledna 2023).

¹²⁰ „Chairwoman McDaniel: The Democrats are the Cancel Culture Party,“ tisková zpráva, The Republican National Committee, publikováno dne 21. ledna 2021, <https://gop.com/press-release/chairwoman-mcdaniel-the-democrats-are-the-cancel-culture-party/> (staženo 26. června 2023).

¹²¹ Kali Holloway, „The Great Hypocrisy of Right-Wingers Claiming ‘Cancel Culture’,“ *The Nation*, 19. března 2021, <https://www.thenation.com/article/society/republicans-cancel-culture-kaepernick/> (staženo 28. června 2023).

¹²² Reagovala na pozastavení fungování sociální sítě *Parler*, určené na mikroblovování, vyznačující se snahou o maximální svobodu projevu svých uživatelů. K pozastavení došlo v reakci na útok na Kapitol v lednu 2021. Pirro odkazovala na protizidovský pogrom, který se odehrál v roce 1938 v říšském Německu a jím okupovaných oblastech.” Holloway, „The Great Hypocrisy of Right-Wingers Claiming ‘Cancel Culture.’”

¹²³ Matt Stieb, „CPAC Cancels Speaker at ‘America Uncanceled’ Conference,“ *Intelligencer*, 22. února 2021, <https://nymag.com/intelligencer/2021/02/cpac-cancels-speaker-at-america-uncanceled-conference.html> (staženo 28. června 2023).

¹²⁴ Eric Hananoki, „Featured CPAC speaker said Judaism is a ‘complete lie’ and referred to Jewish people as ‘thieving fake Jews’,“ *Media Matters*, 22. února 2021, <https://www.mediamatters.org/diversity-discrimination/featured-cpac-speaker-said-judaism-complete-lie-and-referred-jewish-people> (staženo 28. června 2023).

¹²⁵ Young Pharaoh (@PHARAOH_ATEN_), „THIS IS #CENSORSHIP AT ITS BEST!,“ *Twitter*, 22. února 2021, https://twitter.com/PHARAOH_ATEN_/status/1363978334435237888?s=20 (staženo 28. června 2023).

¹²⁶ Holloway, „The Great Hypocrisy of Right-Wingers Claiming ‘Cancel Culture.’”

„oponovat kultuře zrušení“ (především v oblasti vzdělávání) a sloužit jako platforma pro „boj proti sílícímu přílivu levicové nesnášenlivosti“.¹²⁷ Skupina bojuje například proti propuštění podplukovníka Matthewa Lohmeiera z velitelské funkce u amerického letectva poté, co během podcastu propagujícího jeho novou knihu „*Irresistible Revolution: Marxism's Goal of Conquest & the Unmaking of the American Military*“ tvrdil, že marxistické ideologie začínají převládat v armádě Spojených států.¹²⁸ Ministerstvo obrany ve svém oficiálním prohlášení pro CNN uvedlo jako důvod uvolnění ze služby „ztrátu vzájemné důvěry.“¹²⁹ Současně bylo zahájeno vyšetřování, zda tato vyjádření nepředstavují zakázanou stranickou politickou činnost.

Přestože Republikánští politici argumentují, že jsou obětmi tohoto fenoménu, disponují nespočtem kanálů, na kterých se mohou vyjádřit (např. prostřednictvím tiskových konferencí, které pokrývají všechny hlavní zpravodajské kanály). Kali Holloway poukazuje na případ Marjorie Taylor Green, členky Sněmovny reprezentantů, která si na Twitteru stěžovala, že je obětí „*vicious cancel culture mob*“ a na tiskovou konferenci přišla s rouškou s nápisem „CENSORED“, kde však otevřeně hovořila k milionům diváků.¹³⁰ Taylor Green dále navštěvuje podcasty a televizní pořady, kde mluví o škodlivosti rušení, přičemž na svých profilech na sociálních sítích ji sleduje více než 735 tisíc lidí.¹³¹

Demokraté toto „zneužití“ kultury rušení kritizují, protože dle nich dochází k odlákávání pozornosti od „reálných“ problémů, jako je nezvládnutí situace během pandemie COVID-19, sílící rasové protesty, migrace apod. Demokraté tak kritizují Republikánskou stranu a jejich výklad *cancel culture*, protože Republikáni podle nich nejsou schopni čelit následkům svých politických rozhodnutí a raději danou událost označí za rušení.¹³² Demokraté tak kulturu rušení nevnímají jako zásadní problém, spíše jako záminku, pod kterou se dají schovat výše zmíněné „reálné“ problémy. Alexandria Ocasio-Cortez kritizovala republikánského předsedu Sněmovny reprezentantů Kevina McCarthyho, že řeší

¹²⁷ „About us,“ Unsilenced Majority, navštíveno 28. června 2023, <https://unsilencedmajority.org/about-us>.

¹²⁸ Oriana Pawlyk, „Space Force CO FIREd Over Comments About Marxism in the Military Now Subject of IG Probe,“ *Military.com*, 20. května 2021, <https://www.military.com/daily-news/2021/05/20/space-force-co-FIREd-over-comments-about-marxism-military-now-subject-of-ig-probe.html> (staženo 28. června 2023).

¹²⁹ Kristen Holmes a Barbara Starr, „Space Force commander fired after comments made on conservative podcast,“ *CNN*, 17. května 2021, <https://edition.cnn.com/2021/05/15/politics/space-force-lohmeier-fired-after-comments/index.html> (staženo 28. června 2023).

¹³⁰ Holloway, „The Great Hypocrisy of Right-Wingers Claiming.“

¹³¹ Holloway, „The Great Hypocrisy of Right-Wingers Claiming.“

¹³² Steve Israel, „The cancel culture of the right,“ *The Hill*, 16. února 2022, <https://thehill.com/opinion/civil-rights/594423-the-cancel-culture-of-the-right/> (staženo 28. června 2023).

nebezpečí *cancel culture*, zatímco tisíce Američanů stále každý den umírá na následky onemocnění COVID-19.¹³³ McCarthy osočil společnost *Dr. Seuss Enterprises* vydávající dětské knihy již zesnulého autora Dr. Seusse ze zrušení poté, co potvrdila, že šest knih tohoto autora již nepůjde do tisku kvůli rasistickým a necitlivým idejím.¹³⁴

Nicméně přestože se Republikáni ostře vymezují proti *cancel culture*, existují případy, kdy sami použili praktik rušení. Například bývalý prezident Donald Trump se pokusil zrušit Colina Kaepernicka, bývalého quarterbacka San Francisco 49ers, který se angažuje v hnutí BLM a který společně s několika spoluhráči v roce 2016 opakovaně poklekl při státní hymně na protest proti policejní brutalitě a sociální nespravedlnosti.¹³⁵ Vystupování Donalda Trumpa proti Colinu Kaepernickovi vykazuje řadu znaků společných s praktikami zrušení. Kritika se odehrávala především skrze sociální síť Twitter. Trump vyzýval k převzetí odpovědnosti za znevážení amerických hodnot a potrestání údajného viníka jeho zaměstnavatelem. Donald Trump při svém projevu na předvolebním mítinku ve státě Alabama v září 2017 zmínil i situaci v NFL, kdy vyzval majitele, aby z hřiště byli odváděni hráči, kteří „zneváží naši (americkou) vlajku“ tím, že při hymně nestojí.¹³⁶ Dále vyzýval, aby majitelé dané hráče propustili. Vedení NFL se oficiálně hráčů zastalo, a to i přes negativní reakci části fanoušků. Colin Kaepernick však v březnu 2017 oznámil, že po dohodě s týmem odchází. Dodnes se o jeho odchodu vedou spekulace, zda Kaepernickův kontroverzní protest a výzvy Donalda Trumpa nebyly jedním z hlavních důvodů jeho vyloučení ze San Franciska.¹³⁷ Také útok na Kapitol lze označit za pokus o zrušení základní demokratické funkce, tj. pokojného předání politické moci po legitimních volbách. V lednu 2021 vtrhl agresivní dav do sídla nejvyššího amerického zákonodárského sboru, kvůli údajnému zfalšování výsledků prezidentských voleb z podzimu 2020, ve kterých vyhrál kandidát Demokratické strany Joe Biden. V důsledku této akce zemřelo pět osob. Peter

¹³³ Alexandria Ocasio-Cortez (@AOC), „This week in Congress: Dems: Passed \$1.9T COVID package to deliver stimulus checks (w/ dependents!), cut child poverty in half, extend \$300 UI, prevent cuts in state + local services, largest-ever investment in Native communities, etc GOP: Took a week to read The Cat in the Hat,“ *Twitter*, 12. března 2021, <https://twitter.com/AOC/status/1370171671852748801?s=20>.

¹³⁴ Hillel Italie, „6 Dr. Seuss books will stop being published because of racist imagery,“ *PBS NewsHour*, 2. března 2021, <https://www.pbs.org/newshour/arts/6-dr-seuss-books-will-stop-being-published-because-of-racist-imagery> (staženo 28. června 2023).

¹³⁵ Sujay Chakraborty, „Was Colin Kaepernick fired From The 49ers? Why Did NFL Star Cut Ties With The Team?,“ *Republic World*, 4. června 2020, <https://www.republicworld.com/sports-news/other-sports/was-colin-kaepernick-fired-from-the-49ers-nfl-star-cut-ties-with-team.html> (staženo 28. června 2023).

¹³⁶ Bryan A. Graham, „Donald Trump blasts NFL anthem protesters: 'Get that son of a bitch off the field',“ *The Guardian*, 23. září 2017, <https://www.theguardian.com/sport/2017/sep/22/donald-trump-nfl-national-anthem-protests> (staženo 28. června 2023).

¹³⁷ Vedení klubu oficiálně argumentovalo tím, že Kaepernick již nezapadal do plánů nastupujícího hlavního trenéra Kylea Shanahana. Chakraborty, „Was Colin Kaepernick fired.”

Suderman označil útok na Kapitol za útok na základy demokracie „*right-wing cancel mob*“ a za příklad kultury zrušení „v celonárodním politickém měřítku.“¹³⁸

Termín *cancel culture* byl konzervativci využit proti levicovým a progresivním idejím, především ve vzdělávání, což dokazuje i projekt soukromé konzervativní americké univerzity *Hillsdale College*. Tento projekt si klade za cíl vybudovat národní síť nestátních veřejných škol (tzv. *charter schools*), kde má být vyučováno v souladu se „západními tradicemi“ a bojovat proti „levicovým“ akademikům, kteří učí „zaujatý a zkreslený“ pohled na americké dějiny.¹³⁹ *Charter school* je veřejná škola, která dostává finance od vlády, ale funguje nezávisle na státním školském systému. Tyto školy jsou více autonomní – mají větší flexibilitu v provozu a řízení školy než tradiční veřejné školy, nicméně jsou financované z veřejných fondů. V současnosti tato síť zahrnuje 24 škol ve 13 státech a dbá při výuce na „západní tradice“ a prezentuje Ameriku jako „výjimečnou zemi.“¹⁴⁰ Popsanou situaci lze považovat za velmi specifický příklad kultury rušení, neboť se nejedná o rušení značky či osoby za účelem nápravy, nýbrž si tento projekt klade za cíl zrušit možnost debaty o progresivních tématech na škole (jako je například Critical Race Theory, sexualita a gender, právo na potrat, klimatická změna apod.). Kritikům se nelíbí, že *Hillsdale College* používá k financování výstavby a fungování škol peníze z veřejných fondů, tj. peníze daňových poplatníků. Dále tvrdí, že pronikání konzervativní politiky do osnov podkopává akademickou integritu škol, protože provoz škol je dále financován z darů „konzervativních mecenášů a agresivních kampaní na získávání finančních prostředků.“¹⁴¹ *Charter schools* jsou obvykle budovány v městských oblastech jako alternativy ke školám, které nemají příliš dobré výsledky (tzv. *low-performing schools*), nicméně *Hillsdale schools* jsou umístovány do příměstských a venkovských oblastí, které mají tendenci mít většinově bělošské a bohatší obyvatelstvo a poskytují tak veřejně financovanou možnost pro konzervativní rodiče, kteří nesouhlasí s progresivní agendou na jejich lokálních školách.

Na amerických školách rovněž dochází k jevu, který lze nazvat cenzurou či rušením. Jde o situace, kdy jsou implementovány zákony, které zakazují vyučovat určitá (často

¹³⁸ Peter Suderman, „The Capitol Rioters Were a Right–Wing Cancel Mob,“ *Reason*, 1. července 2021, <https://reason.com/2021/01/07/the-capitol-rioters-were-a-right-wing-cancel-mob/> (staženo 28. června 2023).

¹³⁹ Tento typ škol je více autonomní – mají větší flexibilitu v provozu a řízení školy než tradiční veřejné školy. Na škole není vybíráno školné a má mít specifický vzdělávací cíl. Stephanie Saul, „A College Fights ‘Leftist Academics’ by Expanding Into Charter Schools,“ *The New York Times*, 11. dubna 2022, <https://www.nytimes.com/2022/04/10/us/hillsdale-college-charter-schools.html> (staženo 28. června 2023).

¹⁴⁰ „The Hillsdale 1776 Curriculum,“ *Hillsdale College*, navštíveno 7. července 2023, <https://k12.hillsdale.edu/Curriculum/The-Hillsdale-1776-Curriculum/>.

¹⁴¹ Saul, „A College Fights ‘Leftist Academics’.”

progresivní nebo liberální) témata, nejčastěji spojována s historií Afroameričanů a LGBTQ+. Například floridský republikánský gubernátor Ron DeSantis je jedním z hlavních zastánců zákona *Stop WOKE Act*, který má zakazovat vzdělávacím institucím a podnikům učit studenty a zaměstnance čemukoli, co by je vedlo k „pocitu viny, úzkosti nebo jakékoli formě psychické újmy“ kvůli jejich rase, barvě pleti, genderu nebo národnímu původu.¹⁴² Jinými slovy by zákon v případě vstoupení v platnost zakazoval prezentovat určitá stanoviska týkající se rasy, sexuality, nerovnosti či pohlaví na floridských školách a univerzitách. Konkrétně se staví proti praktikám afirmativní akce, které zvýhodňují příslušníky určité (znevýhodněné) skupiny obyvatel nebo zakazuje výuku klasické teorie rasismu (jedna rasa je nadřazená druhé), institucionálního a strukturálního rasismu (diskriminace je strukturální, zakotvená v klíčových institucích země).¹⁴³ Dle Erica Altermana a Emilie Sykes jde o novodobou cenzuru a útok Republikánů na americký vzdělávací systém, konkrétně tyto snahy porušují první dodatek Ústavy a „právo studentů na přístup k široké škále materiálů bez politické cenzury.“¹⁴⁴ Zákon napadá i tzv. *Critical Race Theory* (CRT),¹⁴⁵ jejíž hlavní myšlenkou je, že rasa je sociální konstrukt a že rasismus není pouze produktem předpojatosti nebo předsudků jednotlivce, ale také něčím, co je zakotveno v právních systémech.¹⁴⁶ Zastánci zákona argumentují tím, že CRT je diskriminační a nemělo by být vyučováno, že některé rasy nebo pohlaví jsou ze své podstaty utlačovány nebo privilegovány. S tím souvisí i snahy konzervativních skupin o zákaz „závadných“ knih pro děti a mládež. Tomuto tématu se podrobně věnuje organizace *PEN America*, která zaznamenala, že od července 2021 do června 2022 bylo ve Spojených státech zakázáno 2 532 knih. Drtivá většina z nich obsahuje LGBTQ+ postavy nebo postavy z etnicky minoritních skupin, případně se věnuje tématu rasy a rasismu v amerických

¹⁴² WOKE je akronym pro „Wrongs to Our Kids and Employees“. Zákon vstoupil v platnost v červenci 2022, nicméně zákon je nadále blokován na floridských veřejných vysokých školách a univerzitách, protože stále probíhá soudní řízení o tom, zda není protiústavní. Elizabeth A. Harris a Alexandra Alter, „A Fast-Growing Network of Conservative Groups Is Fueling a Surge in Book Bans,“ *The New York Times*, 10. prosince 2022, <https://www.nytimes.com/2022/12/12/books/book-bans-libraries.html> (staženo 28. června 2023).

¹⁴³ Cas Mudde, „What is behind Ron DeSantis’s Stop-Woke Act?,“ *The Guardian*, 6. února 2023, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/feb/06/what-is-behind-ron-desantis-stop-woke-act> (staženo 28. června 2023).

¹⁴⁴ Alter, „A Fast-Growing Network of Conservative Groups Is Fueling a Surge in Book Bans.“ Saul, „A College Fights ‘Leftist Academics’ by Expanding Into Charter Schools.“

¹⁴⁵ Richard Delgado a Jean Stefancic, *Critical Race Theory: An Introduction* (New York: New York University Press, 2011), 3-16.

¹⁴⁶ Debata o významu teorie jsou často velmi stranické a vyostřené, stejně jako o významu cancel culture. Více o CRT viz Stephen Sawchuk, „What Is Critical Race Theory, and Why Is It Under Attack?,“ *Education Week*, 18. května 2021, <https://www.edweek.org/leadership/what-is-critical-race-theory-and-why-is-it-under-attack/2021/05> (staženo 28. června 2023).

dějinách, LGBTQ+ identity nebo sexuální výchovy.¹⁴⁷

Oproti tomu Demokráté obecně vnímají kulturu rušení jako složitější záležitost, než jak ji často vykreslují konzervativci. Někteří Demokráté připouštějí, že určité případy veřejného zostuzování nebo volání po zodpovědnosti mohou zajít příliš daleko a vést k přehnaným reakcím, zároveň jiní tvrdí, že kultura zrušení může být legitimní formou sociálního aktivismu. Bývalý prezident Barack Obama označil kulturu rušení za možné nebezpečí zacházející v americké společnosti příliš daleko, pokud jde o kontrolu „přehnané politické korektnosti.“¹⁴⁸ Zároveň však uznal, že jde o účinný prostředek pro zvýšení povědomí o určitých závažných prohřešcích, například diskriminace apod. Ke kritice se připojil i Ronnie Shows, bývalý člen Sněmovny reprezentantů USA, který tento fenomén označil za útok na svobodu slova a pokus umlčet nesouhlasné názory. Shows zároveň uznává, že zrušení může být použito k řešení palčivých společenských problémů, ale tvrdí, že by tak mělo být provedeno způsobem, který respektuje řádný proces a právní stát.¹⁴⁹ Nicméně Demokratická strana nezveřejnila žádné oficiální stanovisko k tomuto fenoménu.

Na základě analýzy dostupných zdrojů lze tvrdit, že liberálové (potažmo liberální Demokráté) využívají praktik rušení spíše mezi sebou, jako tomu bylo v případě spisovatelky J.K. Rowling a komičky Ellen DeGeneres. Obě dámy byly obzvláště tvrdě kritizovány za své názory kontrastující s lidovým liberálním přesvědčením; J. K. Rowling byla na sociálních sítích kritizována za své názory vůči transgender osobám a Ellen DeGeneres kvůli „toxickému“ pracovnímu prostředí.¹⁵⁰ Tento jev lze zkoumat z pohledu efektu „černé ovce,“ což znamená, že pokud člověk ze stejné sociální skupiny nesouhlasí s určitým názorem dané skupiny, tato osoba je pokárána a skupina se snaží, aby se jeho názory shodovaly s jejich názory.¹⁵¹ J. K. Rowling, autorka knižní série Harry Potter,

¹⁴⁷ Jonathan Friedman a Nadine F. Johnson, „Banned in the USA: The Growing Movement to Censor Books in Schools,“ *PEN America*, 19. září 2022, <https://pen.org/report/banned-usa-growing-movement-to-censor-books-in-schools/> (staženo 28. června 2023).

¹⁴⁸ Dominick Mastrangelo, „Obama warns of ‘dangers of cancel culture’ going ‘overboard’,“ *The Hill*, 8. června 2021, <https://thehill.com/homenews/557317-obama-warns-of-dangers-of-cancel-culture-going-overboard/> (staženo 28. června 2023).

¹⁴⁹ Ronnie Shows, „Ex–Rep.: I’m a Democrat, and I oppose cancel culture,“ *Boston Herald*, 5. února 2021, <https://www.bostonherald.com/2021/02/05/ex-rep-im-a-democrat-and-i-oppose-cancel-culture/> (staženo 28. června 2023).

¹⁵⁰ The Ellen DeGeneres Show byla americká zábavná talk show, která běžela od září 2003 do května 2022.

¹⁵¹ Tina C. DeMarco et al., „Coping With Group Members Who Insult the In–Group,“ *Special Section (Part I of II): The Social and Personality Psychology of Recent Geopolitical Events* 9, č. 2, (březen 2018): 243, <https://doi.org/10.1177/1948550617732392>.

Isabel R. Pinto et. al., „Membership Status and Subjective Group Dynamics: Who Triggers the Black Sheep Effect?,“ *Journal of Personality and Social Psychology* 99, č. 1 (červenec 2010): 108–115, <https://doi.org/10.1037/a0018187>.

vyjádřila na Twitteru své přesvědčení, že „biologické pohlaví je jediným faktorem, který určuje něčí gender.“¹⁵² Nejednalo se o první autorčino vyjádření k tomuto tématu. Na své webové stránce publikovala několik esejů například o tom, proč se rozhodla se svým názorem veřejně vystoupit, přestože věděla, že za něj bude příznivci kritizována.¹⁵³ Tisíce jejích fanoušků a dřívějších podporovatelů následně na tyto anti-trans komentáře odpovědělo zklamáním.¹⁵⁴ Tisíce uživatelů použily hashtagy #RIPJKRowling a #CancelRowling, jimiž vyzývají mimo jiné k bojkotu její práce a vyjadřují solidaritu s trans komunitou. Hashtag #RIPJKRowling však ve většině případů neobsahuje výhrůžky nebo nevybízí k násilí, jedná se o formu nepřímého rušení, neboli uživatel hashtagem dává najevo, že pro něj daná osoba „skončila.“ Například uživatelka @gwennelsonuk napsala: „*You went from a beloved children's author to.....this. Just pure unadulterated hate for a minority group expressed like any random 4chan troll. Torching your legacy. #RIPJKRowling.*“¹⁵⁵ Příspěvky, které obsahovaly výhrůžky smrti nebo znásilněním byly kvůli rozporu s pravidly sítě Twitter smazány a zabývá se jimi policie.¹⁵⁶ Podobné příspěvky nelze považovat za legitimní a s *cancel culture* nemají nic společného, jejich jediným cílem je v dané osobě vzbudit strach, nikoli odpovědnost. Jednalo se však o ojedinělé případy, proto nelze praktiky rušení spojit s hrozbou nenávistných projevů. Byl také vytvořen hashtag #IStandWithJKR, který vyjadřuje podporu autorce. Rowling také podpořilo přes 50 známých osobností včetně spisovatele Iana McEwana, herce Griffa Jonese, herečky Frances Barber a dramatika Toma Stopparda.¹⁵⁷ Ve výsledku lze říci, že občané mají plné právo se rozhodnout, či názory podpoří. Svůj názor tak mohou vyjádřit i skrze praktiky rušení, které jsou legitimní do chvíle,

¹⁵² Aja Romano, „Harry Potter and the author who failed us,“ *Vox*, 11. června 2020, <https://www.vox.com/culture/21285396/jk-rowling-transphobic-backlash-harry-potter> (staženo 28. června 2023).

¹⁵³ J.K. Rowling „J.K. Rowling Writes about Her Reasons for Speaking out on Sex and Gender Issues,“ *J.K. Rowling*, 10. června 2020, <https://www.jkrowling.com/opinions/j-k-rowling-writes-about-her-reasons-for-speaking-out-on-sex-and-gender-issues/>.

¹⁵⁴ Claire Lampen, „J.K. Rowling Triples Down on Transphobia,“ *The Cut*, 5. července 2020, <https://www.thecut.com/2020/07/j-k-rowling-writes-essay-defending-her-transphobic-remarks.html> (staženo 28. června 2023).

¹⁵⁵ Tento tweet jsem se rozhodla nepřeložit, protože by po přeložení ztratil svůj původní význam. Gwen Nelson (@gwennelsonuk), „You went from a beloved children's author to.....this,“ *Twitter*, 26. dubna 2022, <https://twitter.com/gwennelsonuk/status/1518728390349664258?s=20> (staženo 28. června 2023).

¹⁵⁶ Anna Bryan, „JK Rowling Twitter: Police launch investigation into online death threats towards Harry Potter author,“ *Edinburgh News*, 22. ledna 2023, <https://www.edinburghnews.scotsman.com/news/crime/jk-rowling-twitter-police-launch-investigation-into-online-death-threats-towards-harry-potter-author-3996562> (staženo 28. června 2023).

¹⁵⁷ Clare McCarthy, „Writers and actors including Ian McEwan and Griff Rhys Jones rally around JK Rowling amid onslaught of social media abuse and deaths threats over 'transphobia' row,“ *Daily Mail*, 28. srpna 2020, <https://www.dailymail.co.uk/news/article-8777531/JK-Rowling-receives-support-Ian-McEwan-Griff-Rhys-Jones-amid-transphobia-row.html> (staženo 28. června 2023).

pokud uživatelé dotyčnému cíli rušení nevyhrožují nebo nevybízí další uživatele k nenávisti. *Cancel culture* byla v tomto případě důležitým nástrojem, jak vyjádřit nesouhlas s takovými postoji a bránit práva a bezpečí transgender komunity. Nehrozilo nebezpečí pro svobodu slova nebo vyjádření názoru, protože J.K. Rowling má nadále možnost veřejně prezentovat své názory na sociálních sítích i v médiích.

Dalším příkladem je Ellen DeGeneres, která byla na sociálních sítích zrušena (pomocí hashtagů #EllenIsOverParty, #EllenIsCanceled) kvůli kritice ze strany zaměstnanců i hostů její talk show, kteří tvrdili, že byli na pracovišti rasisticky uráženi, sexuálně obtěžováni a ponižováni, zatímco DeGeneres o všem věděla a nijak situaci neřešila.¹⁵⁸ DeGeneres se měla navíc k hostům a hostkám chovat mimo televizní kamery arogantně. Kontroverze vygradovala poté, co se DeGeneres měla přátelsky bavit s bývalým prezidentem George W. Bushem, jehož administrativa podporovala politiku anti-LGBTQ+.¹⁵⁹ DeGeneres se za své chování omluvila, nicméně uživatelé sociálních sítí nebyli s její omluvou spokojeni kvůli neautentičnosti a vyzývali k bojkotu její show. Uživatelka @Mandalayt na Twitter napsala: „*Everyone needs to just boycott her show. She's a mean person that hangs out with war criminals. #EllenIsCanceled.*“¹⁶⁰ V souvislosti s kritikou klesla pořadu sledovanost a v roce 2022 byl zrušen.

Také bývalý guvernér New Yorku Andrew Cuomo označil svou „nucenou“ rezignaci za zrušení. Cuomo odstoupil z úřadu v roce 2021 poté, co čelil obvinění ze sexuálního obtěžování a zneužití úřední moci. Tvrdil, že odstoupil na nátlak svých kolegů a lidí na sociálních sítích, nicméně teď svého rozhodnutí lituje.¹⁶¹ Následkům musel čelit i bratr Andrewa, Chris Cuomo, bývalý moderátor CNN, který byl propuštěn v souvislosti s poskytováním informací a rad svému bratrovi během vyšetřování.¹⁶² Na základě definice, která je stanovena v této práci, nelze případ bratrů Cuomových považovat za rušení, protože Andrew Cuomo byl vyšetřován ještě před tím, než uživatelé sociálních sítí požadovali jeho

¹⁵⁸ Alex Abad-Santos, „How Ellen DeGeneres’s facade of kindness crumbled,“ *Vox*, 7. srpna 2020, <https://www.vox.com/21357113/ellen-degeneres-canceled-mean-backlash-toxic-workplace> (staženo 28. června 2023).

¹⁵⁹ Alex Abad-Santos, „How Ellen DeGeneres’.”

¹⁶⁰ Mandala (@Mandalayt), „Everyone needs to just boycott her show,“ *Twitter*, 9. září 2020, <https://twitter.com/Mandalayt/status/1303521340947865600?s=20> (staženo 28. června 2023).

¹⁶¹ Reuven Fenton a Sam Raskin, „Cuomo complains ‘cancel culture’ and dirty politics ruined his career in speech at NYC church,“ *New York Post*, 6. března 2022, <https://nypost.com/2022/03/06/andrew-cuomo-says-cancel-culture-ruined-his-career-in-speech-at-nyc-church/> (staženo 28. června 2023).

¹⁶² Emma Bowman, „CNN fires Chris Cuomo for role in fighting brother's sexual harassment scandal,“ *NPR*, 4. prosince 2021, <https://www.npr.org/2021/12/04/1061546161/cnn-fires-chris-cuomo-sexual-harassment-allegations-andrew> (staženo 28. června 2023).

dostoupení.¹⁶³ Navíc většina uživatelů komentovala až jeho odchod a to se slovy, že Cuomo se „zrušil“ sám svou rezignací.¹⁶⁴ Jeho rezignace tedy byla na základě dostupných zdrojů výsledkem probíhajícího vyšetřování, nikoliv rušení. Stejně jako tomu bylo i ve výše popsaném případě Senátora Ala Frankena, kde nátlak jeho kolegů pramenil z neochoty mít ve svých řadách obviněného, než ze zrušení. Jednalo se o konstruktivní kritiku, zahrnující požadavek, aby guvernér odstoupil.

Přesto však existují výjimky, kdy liberálové využívají rušení proti osobám s konzervativním názorem, jako tomu bylo například v případě Johna Gibsona. Bývalý spoluzakladatel a prezident amerického herního studia *Tripwire Interactive* byl zrušen na Twitteru a odvolán z pracovní pozice po zveřejnění tweetu vyjadřujícího podporu rozhodnutí ústavního soudu o texaském zákonu zakazujícím potrat v okamžiku, kdy je zjištěn tlukot srdce plodu.¹⁶⁵ Se studiem rozvázalo všechny smlouvy *Shipwright Studios*, se kterými vytvořilo několik úspěšných PC her. K bojkotu se přidal i streamer CohnCarnage s více než 1,4 miliony sledujících na Twitchi, který na Twitteru oznámil, že kvůli Gibsonovým postojům nebude hrát žádnou hru z dílny tohoto studia.¹⁶⁶ Herní studio vydalo dva dny po tweetu Gibsona prohlášení o jeho odvolání. V něm stálo, že vyjádření Gibsona „neodrážejí vyjádření *Tripwire Interactive* jako společnosti.“¹⁶⁷

Závěrem lze konstatovat, že existují případy, kdy lze *cancel culture* považovat za legitimní a konstruktivní. Jedná se například o případy, kdy je veřejně odhaleno a doloženo vážné porušení práv, etických nebo morálních principů, jako tomu bylo v případě Ellen DeGeneres. Pak může *cancel culture* hrát významnou roli při vytváření tlaku na odpovědnost pachatelů a ochraně obětí. V takových případech je rušení prostředkem, jak se veřejnost může angažovat a vyjádřit svůj nesouhlas s nepřijatelným jednáním. Je však důležité každý případ posuzovat individuálně a dbát na nalezení rovnováhy mezi nepřiměřenou reakcí

¹⁶³ The Editorial Board, „Andrew Cuomo on Cancel Culture,“ *WSJ*, 6. března 2022, <https://www.wsj.com/articles/andrew-cuomo-chris-cnn-cancel-culture-pc-political-correct-sexual-harrassment-accusation-new-york-governor-church-speech-11646599202> (staženo 28. června 2023).

¹⁶⁴ Janice Dean (@JaniceDean), „He resigned instead, letting Albany Democrats off the hook from a tough vote.“ *Twitter*, 7. března 2022, <https://twitter.com/JaniceDean/status/150083788222845957?s=20> (staženo 28. června 2023).

¹⁶⁵ Matt Egan, „Video game CEO is out after praising Texas abortion law,“ *CNN*, 7. září 2021, <https://edition.cnn.com/2021/09/07/business/tripwire-ceo-texas-abortion-law/index.html> (staženo 28. června 2023).

¹⁶⁶ Cohn Carnage (@CohnCarnage), „Oh... oh wow. So sorry for the folks at @TripwireInt who have to have this person as their leader,“ *Twitter*, 5. září 2021, <https://twitter.com/CohnCarnage/status/1434611216987697160>.

¹⁶⁷ „Tripwire Appoints new Interim CEO, Alan Wilson,“ *TripWire*, vyjádření ke jmenování nového CEO, publikováno 6. září 2021, <https://www.tripwireinteractive.com/#/news/tripwire-appoints-new-interim-ceo-alan-wilson> (staženo 28. června 2023).

veřejnosti a legitimním vedením k odpovědnosti. V případě kritiky J. K. Rowling za slova o transgender osobách se již dostáváme na hranu toho, co je u *cancel culture* akceptovatelné. Přestože autorka vyjádřila nepopulární názor, který šel proti myšlenkovému směřování určité části jejích podporovatelů, prezentovala ho nenásilnou formou s prostorem pro vyjádření názoru druhé strany. Jak bylo zmíněno výše, některé násilí vyvolávající reakce na její výroky jsou již za hranou *cancel culture*, protože požadují pouze umlčení názorově odlišného hlasu bez snahy o diskusi a tříbení vlastních názorů. J. K. Rowling svým vyjádřením nezpochybnila žádná tvrdá fakta, měla pouze potřebu bránit vlastní hodnoty, což je legitimní důvod pro její vyjádření. I v dobách kultury rušení by lidé měli být ochotni vyjádřit své názory a otevřeně diskutovat o kontroverzních tématech, aniž by byli automaticky odsouzeni nebo vyloučeni ze společnosti. Je proto důležité, aby bylo respektováno právo na obhajobu, nápravu a možnost učit se ze svých chyb. Právo na obhajobu může být plně využito pouze v případech, kdy o sporu rozhoduje třetí strana, ať už se jedná o soud, kontrolní komisi zaměstnavatele či etické orgány akademických institucí. Tato třetí strana ve sporech na sociálních sítích nefiguruje, proto je snadné odsoudit cíl rušení bez nezávislé argumentace.

Je také třeba brát v úvahu, že politické strany mohou využívat různé narativy a postupy, aby hájily své politické zájmy. Kritika *cancel culture* ze strany některých členů Republikánské strany byla v několika případech využita jako prostředek ke snížení zodpovědnosti za vlastní chyby nebo neschopnosti vyřešit problémy jinými způsoby.

U některých případů může být obtížné jednoznačně určit, zda je konkrétní případ legitimní formou sociálního aktivismu nebo jde o překročení meze a omezení svobody slova, nicméně lze obecně říci, že je nutné dbát na důkazy a fakta a nastolit adekvátní trest. Proto je nutné o nastavování hranic a rovnováhy dále diskutovat. V neposlední řadě je nutné říci, že výzvy k násilnostem a výhrůžky jsou v každém případě nepřijatelné.

3 Cancel culture v akademickém prostředí

Přestože se o kultuře rušení mluví především v souvislosti se zrušenými celebritami, výrazný dopad má tento fenomén i na akademickou sféru.¹⁶⁸ V posledních letech stoupá množství případů, kdy je konstruktivní kritika akademika nebo akademického pracovníka z důvodu jeho pochybení některými označovaná za *cancel culture*. Obviněný jedinec pak argumentuje tím, že jsou jeho názory „kontroverzní“, ale není důvod, aby čelil osobním nebo profesním důsledkům. V takovýchto případech je nutné rozlišit, zda se jedná o nepopulární názor, který je v rozporu s mainstreamovým přesvědčením ve společnosti, nebo jde o eticky a morálně nepřijatelný názor, který nelze označovat za legitimní a není tak „chráněn“ principy akademické svobody. Eticky nepřijatelný názor je takový, který překračuje základní etické principy, například podněcuje nenávisť, ospravedlňuje rasismus či jiné formy diskriminace nebo šíří nepravdy. Nepopulární názor však může být legitimní kritikou obecně uznávaného principu, přičemž nezpochybňuje obecně uznávané etické a morální zásady. Jak dokládá analýza, pouze případy profesora Salaity a novinářky Hannah-Jones, analyzované v této práci, lze označit dle stanovených kritérií za *cancel culture*, protože jejich (ne)přijetí na novou pracovní pozici ovlivnilo jejich politické přesvědčení a nepopulární názory.

Tématu *cancel culture* na univerzitách se věnuje několik neziskových organizací, nicméně všechny organizace jsou otevřeně konzervativní nebo jsou financované převážně z řad konzervativních dárců a v minulosti byly nařčeny ze zaujatosti nebo záměrné opomíjení některých případů represí.¹⁶⁹ Je proto velmi obtížné objektivně vyhodnotit, zda se četnost případů rušení na univerzitách opravdu oproti předchozím letům zvyšuje. Mezi tyto organizace patří například *Foundation for Individual Rights and Expression* (FIRE), která vytvořila databázi incidentů, při kterých bylo přednášejícímu zabráněno, aby na univerzitě vystoupil.¹⁷⁰ Databáze FIRE shromažďuje data od roku 1998 a k letošnímu roku eviduje přes

¹⁶⁸ „Pushback at cancel culture is leading to new educational initiatives,“ *The Economist*, 26. ledna 2023, <https://www.economist.com/united-states/2022/02/26/pushback-at-cancel-culture-is-leading-to-new-educational-initiatives> (staženo 25. června 2023).

¹⁶⁹ John K. Wilson, „Scholars Under FIRE: Lessons from a Database“, *Academe Blog*, 9. září 2021, <https://academeblog.org/2021/09/09/scholars-under-fire-lessons-from-a-database/> (staženo 12. července 2023) nebo „Profil organizace The College Fix – Bias and Credibility“, *Media Bias / Fact Check*, aktualizováno 30. června 2023, <https://mediabiasfactcheck.com/the-college-fix/> (staženo 12. července 2023)

¹⁷⁰ Mezi dárci této nadace patří spíše konzervativní skupiny, jako je Bradley Foundation nebo Scaife Family Foundation. Projekt FIRE Campus Rights Advocacy (dříve Individual Rights Defense Program) poskytuje pomoc studentům, profesorům a univerzitním skupinám, které zažily porušování občanských svobod. V roce 2022 FIRE úspěšně zasáhla v případech týkajících se studenta Georgetownské univerzity, který byl suspendován za zveřejňování tweetů, které někteří považovali za urážlivé, profesora Linfield University, který byl vyšetřován kvůli osobním příspěvkům na sociálních sítích, a studentské skupiny Eckerd College, které bylo odepřeno uznání kvůli „problémům“ s příspěvkem jejího lídra na sociálních sítích. Jim Sleeper,

530 případů veřejných nátlakových kampaní, které měly přesvědčit univerzitu, aby zrušila účast přednášejícího nebo určitou akci.¹⁷¹ Ze zdokumentovaných akcí bylo zrušeno kolem 47 %, ve zbytku případů univerzita i přes nátlak zrušení odmítla.¹⁷² Podle databáze v posledních letech dramaticky stoupl počet cílených incidentů zaměřených proti profesorům kvůli jejich názorům či politické orientaci. Konkrétně mezi lety 2015 a 2020 mělo dojít k pětinasobnému nárůstu. Během těchto pěti let mělo být zaznamenáno přes 122 nahlášených incidentů. Tato databáze jako jediná rozlišuje mezi tím, jestli bylo rušení iniciováno „pravici“ nebo „levici“, nicméně stejně jako v případě dále zmíněných organizací, většina rušení nezapadá do rámce definovaného v této práci. Databázi vytvořil také americký konzervativní zpravodajský web *The College Fix*, provozovaný *Student Free Press Association*, který od roku 2010 zaznamenal přes 167 incidentů rušení na akademické půdě, a to kvůli „nevhodné“ poznámce akademika.¹⁷³ Celkově databáze eviduje 813 případů rušení, nicméně databáze označuje za případy rušení i odstranění soch, změnu označení prázdnin nebo propuštění akademika z důvodu jeho náročnosti na studenty, což je v rozporu s definicí rušení v této práci. Většina evidovaných případů popisuje incidenty, kdy rušení mělo být iniciováno levicově smýšlejícími osobami. List zrušených akademiků ve Spojených státech a Kanadě sestavila i nezisková organizace *National Association of Scholars*, která od roku 1975 eviduje přes 269 případů zrušení mezi studenty, profesory a dalšími pracovníky univerzit. Tato organizace se prezentuje jako nestranná, ale členové její rady jsou spojováni s pravicovými zájmovými skupinami.¹⁷⁴ Tato organizace popisuje stejně jako databáze *The College Fix* především případy rušení pravicových akademiků a řečníků. Tato čísla přesto nedokazují, že by mělo být rušení častějším jevem v akademickém prostředí, neboť ve velké části případů se nejedná o *cancel culture*. Nicméně množství evidovaných případů dokazuje, že téma *cancel culture* je na univerzitách hojně diskutováno a je potřeba odhalovat, zda opravdu představuje hrozbu pro tyto vzdělávací instituce,

„The Conservatives Behind the Campus ‘Free Speech’ Crusade“ *The American Prospect*, 9. října 2016, <https://prospect.org/education/conservatives-behind-campus-free-speech-crusade/> (staženo 10. července 2023)

¹⁷¹ Organizace případy nenazývá přímo rušením, ale „odzváním“ řečníků z vystoupení na kampusu. Podle definice této práce se však jedná o zrušení, The FIRE. „Campus Disinvitation Database.“ Staženo 23. června 2023. <https://www.thefire.org/research-learn/campus-disinvitation-database>

¹⁷² „Campus Disinvitation Database.“

¹⁷³ „Cancel Culture Database,“ *The College Fix*, konzervativní zpravodajský web, staženo 23. června 2023, https://www.thecollegefix.com/cancel-culture-database/?pagenum=2&gv_search&filter_4=Professor+Comments&filter_6&filter_7=Canceled&mode=all.

¹⁷⁴ „Profil National Association of Scholars (NAS)“, *Influencewatch*, nedatováno, <https://www.influencewatch.org/non-profit/national-association-of-scholars-nas/> (staženo 12. července 2023).

potażmo akademickou svobodu.

Akademická svoboda vs. svoboda slova

Akademická svoboda byla dlouho považována za základní princip vysokoškolského vzdělávání.¹⁷⁵ Pokud však jde o akademickou půdu, důležitým bodem je, že akademická svoboda není totéž, co svoboda projevu. Akademická svoboda je v některých ohledech omezenější než svoboda projevu. Týká se práv vědců a studentů v akademické sféře, zatímco svoboda slova je obecnější koncept zaručující právo vyjadřování ve veřejném prostoru; obě tyto svobody jsou důležité, ale mají odlišné zaměření. Akademická svoboda má chránit svobodu myšlení, projevu a výzkumu, nicméně se očekává, že akademici budou dodržovat vysoké etické standardy, jako je zamezení plagiátorství nebo falšování dat. Pokud akademický pracovník vědomě poskytne nepravdivé informace nebo se dopustí akademického pochybení, může čelit disciplinární žalobě, stažení jeho práce, ztrátě důvěryhodnosti nebo dalším kariérním důsledkům.¹⁷⁶

Zatímco některé případy, které jsou označovány za *cancel culture*, mohou být oprávněnou kritikou kvůli pochybení akademika, existuje riziko potlačení výše popsaných „nepopulárních“ názorů. Zvýšený počet případů rušení osob s těmito názory může vést k častější autocenzuře, úbytku ideové diverzifikace či polarizaci akademických komunit. Kultura rušení v akademické sféře může účinně bojovat proti nevhodnému chování a diskriminaci. Avšak společnost musí zároveň dbát na zachování plurality názorů a intelektuální rozmanitosti. *Cancel culture* by byla pro společnost hrozbou ve chvíli, kdy by se z „nepopulárních“, avšak nezávadných názorů, staly názory společensky nepřijatelné a jejich autoři by za ně byli trestáni. Z analýzy ale vyplývá, že případy kultury rušení v akademické sféře jsou spíše ojedinělé. Většinu případů spojených s americkým univerzitním prostředím označovaných v originále jako *cancel culture* nespádají do definice kultury rušení aplikované v této práci, jelikož se jedná o projevy konstruktivní kritiky vstřícnému jednání daných akademiků.

¹⁷⁵ Jedná se o svobodu akademika nebo univerzitního výzkumného pracovníka zkoumat a diskutovat o tématech ve svém akademickém oboru a vyučovat nebo publikovat poznatky bez zásahu politických osobností, správních rad, dárců nebo jiných subjektů. Více k tomuto tématu viz „FAQs on Academic Freedom,“ American Association of University Professors, staženo 23. června 2023, <https://www.aaup.org/programs/academic-freedom/faqs-academic-freedom>.

¹⁷⁶ Více k tomuto rozdílu viz Marc Spooner, „Academic freedom is not the same as freedom of expression,“ *University World News*, 10. září 2022, <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20220909154014140> (staženo 23. června 2023).

Akademická svoboda v časech digitálního aktivismu

V rámci akademického prostředí se diskutuje o společensky citlivých polemických otázkách (například práva transgender osob, socioekonomická nerovnost související s rasou, policejní brutalita, právo na potrat, rizika očkování a další), přičemž se akademici často opírají o extrémní, aby podnítili další debatu, respektive aby otestovali hranice této debaty. Nicméně vzhledem k rozšířenému používání databází (Google Scholar apod.), které mohou využívat všichni uživatelé internetu, dochází ke stírání hranic mezi akademickou sférou a zbytkem společnosti a dochází tak k rozkolu. Tento rozkol vede v krajním případě k intelektuální cenzuře, protože akademici se mohou bát veřejně vyjadřovat k určitým nepopulárním tématům (například politickým), a to především kvůli možným osobním i profesním důsledkům. Strach ze zahanbení potlačuje „touhu klást otázky, vyjadřovat se a zpochybňovat,“ což jsou základní akademické principy.¹⁷⁷

Odpor proti kultuře rušení v akademické sféře podnítil rozvoj nových iniciativ, které se již několik let zaměřují na podporu rozmanitého intelektuálního diskurzu a ochranu akademické svobody.¹⁷⁸ Část amerických univerzit se proti kultuře rušení na akademické půdě vymezila a postavila se za své zaměstnance. Přes osmdesát amerických vysokých škol se připojilo k „*Statement on Faculty, Free Expression, and Diversity*,“ které bylo zveřejněno Chicagskou univerzitou v listopadu 2020. V prohlášení jsou zaměstnanci univerzity ujištěni, že „mohou svobodně souhlasit nebo nesouhlasit ... aniž by podléhali kázní, pokárání nebo jiné formě trestu.“¹⁷⁹ Univerzita slibuje, že „bude nadále vehementně bránit právo každého člena fakulty publikovat a diskutovat o svých myšlenkách.“¹⁸⁰ Proti cenzuře nepopulárních názorů v univerzitních kampusech se postavila i nezisková organizace *Bridge U.S.A.*, která si klade za cíl vytvářet na středních a vysokých školách prostor pro otevřenou a konstruktivní diskusi mezi studenty o politických otázkách.¹⁸¹ Rovněž je mezi veřejností známa organizace *Academic Freedom Alliance* (AFM)¹⁸² vytvořená na podporu všech zaměstnanců univerzit, kteří čelí problémům se svobodou projevu. AFM je nezávislé uskupení

¹⁷⁷ Jaime A. Teixeira da Silva, „How to shape academic freedom in the digital age? Are the retractions of opinionated papers a prelude to “cancel culture” in academia?,“ *Current Research in Behavioral Sciences* 2 (listopad 2021), <https://doi.org/10.1016/j.crbeha.2021.100035> (staženo 25. června 2023).

¹⁷⁸ „Pushback at cancel culture is leading to new educational initiatives,“ *The Economist*, 26. ledna 2023, <https://www.economist.com/united-states/2022/02/26/pushback-at-cancel-culture-is-leading-to-new-educational-initiatives> (staženo 25. června 2023).

¹⁷⁹ „Statement on Faculty, Free Expression, and Diversity,“ The University of Chicago, zveřejněno 29. listopadu 2020, <https://president.uchicago.edu/from-the-president/announcements/112920-free-expression>.

¹⁸⁰ „Statement on Faculty, Free Expression, and Diversity.”

¹⁸¹ Bridge USA, <https://www.bridgeusa.org/> (staženo 25. června 2023).

¹⁸² Academic Freedom Alliance, hlavní strana, <https://academicfreedom.org/> (staženo 25. června 2023).

akademiků, kteří nabízejí pomoc ostatním akademikům v situacích, kdy se proti nim postaví vedení univerzity.¹⁸³ Tématu názorové rozmanitosti na univerzitních kampusech se věnuje i *Heterodox Academy*,¹⁸⁴ která se prezentuje jako apolitická, nicméně sdružuje spíše levicově smýšlející akademiky.¹⁸⁵

Jak již bylo řečeno, stále se ztenčuje hranice mezi akademickým světem a společností, čímž mimo jiné dochází k většímu veřejnému nátlaku na akademiky a jejich práci. Toto propojení není v zásadě špatné, především pokud se veřejnost s kritikou připojí k akademické obci, která svá tvrzení staví na relevantních argumentech. Pak lze hovořit o legitimní kritice, protože tato kritika přispívá ke zkoumání a zlepšování akademických prací a je součástí procesu kritického myšlení a vědeckého dialogu. Na druhou stranu přehnaná reakce, která přesahuje rámec legitimní kritiky a přechází do osobních útoků, šikanování, diskriminace nebo záměrného poškozování pověsti akademika, je nepřiměřená a nelze ji považovat za legitimní.

Častým prostředkem, využívaným ke kritice akademiků, jsou online petice. Webové stránky jako Change.org, ipetitions.org, Avaaz.org jsou centry tohoto digitálního aktivismu. Online petice usnadňují novou formu protestu, včetně rychlé a efektivní komunikace.¹⁸⁶ Online petice také dávají každému občanovi stejné právo vyjádřit své obavy, protože k petici se může připojit úplně každý. Tento fakt však společně s anonymitou signatářů zároveň snižuje kredibilitu těchto peticí.¹⁸⁷ Nicméně petice jsou i přes jejich známá negativa hojně využívány, a to jak ke kritice (potažmo zrušení) akademiků, tak k vyjádření jejich podpory. Například petice na podporu profesora Doriana Abbota, člena fakulty katedry geofyzikálních věd na Chicagské univerzitě, který byl kritizován za své názory k organizačnímu

¹⁸³ Toto uskupení sdružuje politicky velmi různorodou skupinu, od krajně levicových akademiků jako je Cornel West z Harvard University po renomované pravicové akademiky jako je Robert George z Princeton University. Fungování spolku je hrazeno z velké části členskými poplatky; prvním dárce byla skupina John and Daria Barry Family Foundation, která je apolitická a soustředí se na vzdělávání a ochranu přírody. Richard Vedder, „A Star Is Born: The Academic Freedom Alliance,“ *Forbes*, 15. března 2021, <https://www.forbes.com/sites/richardvedder/2021/03/15/a-star-is-born-the-academic-freedom-alliance/?sh=c9b9b036efe0> (staženo 25. června 2023).

¹⁸⁴ Heterodox Academy, hlavní strana, <https://heterodoxacademy.org/> (staženo 25. června 2023).

¹⁸⁵ Toto tvrzení potvrdil i profesor Scroger Ruton, který z organizace odešel poté, co organizaci kritizoval za to, že se stala „levicovým klubem“ a obvinil ji, že nepodnikla nezbytné politické zásahy, aby zpochybnila ‚woke culture‘ a její vliv ve vysokoškolském vzdělávání. Scroger Ruton, „Why I'm Leaving the Heterodox Academy“, *WatSAFS*, 27. února 2023, <https://www.watsafs.ca/why-i-m-leaving-the-heterodox-academy> (staženo 10. července 2023).

¹⁸⁶ Ali Murat Kirik a Ahmet Çetinkaya, „Digital Activism in the Context of Social Movements: the Case of Change.org,“ in *Development, Social Change and Environmental Sustainability* (Londýn: Routledge, 2021), 297–325, Taylor & Francis.

¹⁸⁷ Kirik a Çetinkaya, „Digital Activism in the Context of Social Movements: the Case of Change.org.“

rámci *Diversity, Equity, and Inclusion* (DEI),¹⁸⁸ má na webu Change.org přes 13 a půl tisíce podpisů.¹⁸⁹ Profesor se stal terčem kritiky studentů a post-doktorandů kvůli sérii videí, která umístil na YouTube, a ve kterých vyjádřil své výhrady ke způsobu, jakým se organizační rámec DEI diskutuje a realizuje v kampusu. Profesor vyjádřil obavu týkající se snahy univerzity implementovat DEI do svých zásad, přičemž tvrdil, že atmosféra strachu „nesmírně ztěžuje lidem s odlišným názorem vyjadřovat své názory.“¹⁹⁰ Proti jeho slovům se ohradilo přes 130 studentů, absolventů a post-doktorandů, kteří vyjádřili své obavy v otevřeném dopise, ve kterém požadovali kromě jeho odvolání i odebrání titulů.¹⁹¹ Dále po katedře, na které Abbot působil, žádali, aby jeho názory veřejně odsoudila.¹⁹² Nevole se zvedla i na Twitteru, kde část uživatelů (především z řad studentů univerzity) požadovala, aby byl profesor propuštěn, protože se kvůli jeho názorům nemohou v kampusu cítit bezpečně.¹⁹³ Podporovatelé profesora žádali po univerzitě dodržení svých zásad, které garantují „závazek univerzity ke zcela svobodné a otevřené diskusi o myšlenkách“, která „zaručuje všem členům univerzitní komunity nejširší možnou volnost mluvit, psát, naslouchat, vyzývat a učit se.“¹⁹⁴ Profesor ve svém vyjádření vyjádřil „zneklidňující“ zjištění, že lidé „zneužívají jazyk osobního traumatu, aby umlčeli každého s odlišnými názory na tyto otázky.“¹⁹⁵ Tento případ lze považovat za pokus o zrušení, protože profesor vyjádřil nepopulární, ne však společensky nepřijatelný názor, kterým chtěl stimulovat

¹⁸⁸ DEI znamená rozmanitost, spravedlnost a začlenění. Jako disciplína je DE&I jakákoli politika nebo praxe, jejímž cílem je, aby se lidé různého původu cítili vítáni a zajistili si podporu, aby mohli na pracovišti podávat maximální výkon svých schopností. Aarti Iyer, „Understanding advantaged groups' opposition to diversity, equity, and inclusion (DEI) policies: The role of perceived threat“, *Social and Personality Psychology Compass* 16, no. 5 (2022), <https://doi.org/10.1111/spc3.12666>.

¹⁸⁹ „Affirm Prof. Dorian Abbot's Right to Free Speech and Uphold the Chicago Principles“, Change.org, navštíveno 25. června 2023, <https://www.change.org/p/university-of-chicago-president-robert-j-zimmer-affirm-prof-dorian-abbot-s-right-to-free-speech-and-uphold-the-chicago-principles>.

¹⁹⁰ Video již není dostupné, nicméně profesor v něm komentoval slidy, které jsou dostupné zde. „DiversityPerspective2“, https://drive.google.com/file/d/1uTpoGS-Jo_K01UANDN-Gqmj5JbwfKMIT/view (staženo 10. července 2023).

¹⁹¹ Dopis byl smazán, hlavní myšlenky jsou shrnuty zde, Free Speech Union, „Affirm Prof. Dorian Abbot's Right to Free Speech and Uphold the Chicago Principles“, *Change.org*, 26. listopadu 2020, <https://www.change.org/p/university-of-chicago-president-robert-j-zimmer-affirm-prof-dorian-abbot-s-right-to-free-speech-and-uphold-the-chicago-principles> (staženo 10. července 2023).

¹⁹² Petice, požadující Abbotovo odstoupení, již není veřejná. Shrnutí si však lze přečíst v petici na podporu profesora. „Affirm Prof. Dorian Abbot's Right to Free Speech and Uphold the Chicago Principles.“

¹⁹³ Dorian S. Abbot, „My Perspective on the Controversial Events of 11/13/20-11/15/20“, *Google Document*, nedatováno, https://drive.google.com/file/d/1J_vf46R100Q84PBcScdoD0Z7QVfKC7gy/view (staženo 10. července 2023).

¹⁹⁴ The Committee on Freedom of Expression, „Report of the Committee on Freedom of Expression“, *University of Chicago*, nedatováno, <https://provost.uchicago.edu/sites/default/files/documents/reports/FOECommitteeReport.pdf> (staženo 10. července 2023).

¹⁹⁵ Dorian S. Abbot, „My Perspective.“

diskusi o strachu z různorodosti. Reakci některých skupin na výroky profesora lze označit za neadekvátní, protože místo intelektuální diskuse došlo na osobní útoky proti profesorovi, který upozornil na možné negativní důsledky implementace DEI. Přestože rušení nebylo dokonáno, i kvůli reakci univerzity, která se za svého zaměstnance postavila, lze tvrdit, že podobné případy poukazují na sníženou toleranci části studentů a na rizika, která představuje digitální aktivismus.

Příkladem legitimní kritiky je případ kolem profesora na *Harvard University* Stevena Pinkera. Profesor se označil za oběť pokusu o zrušení poté, co přes 630 členů organizace *Linguistic Society of America* (LSA), požadovalo jeho odvolání, protože jeho chování „je přímo v rozporu s deklarovanými cíli LSA.“¹⁹⁶ V petici byl obviněn z propagace „vědeckého rasismu“ a genderového esencialismu. Kritici dále poukazovali na jeho styky s osobnostmi jako byl Jeffrey Epstein.¹⁹⁷ Konkrétně naráželi nikoli na jeho vědeckou práci, ale na šest tweetů z roku 2015 a na dvouslovnou frázi, kterou použil v knize z roku 2011 o staletí trvajícím poklesu násilí. V petici je psáno, že profesor bagatelizuje rasistické násilí bez ohledu na důkazy a poukazují na jeho tweet: „*Police don't shoot blacks disproportionately*,“¹⁹⁸ ve kterém odkazoval na článek *New York Times*, kde bylo uvedeno, že „data jsou jednoznačná. Vraždy policistů jsou rasovým problémem: Afroameričané jsou zabíjeni ve větší míře než běloši.“¹⁹⁹ Chování Stevena Pinkera bylo systematicky v rozporu s vydaným prohlášením LSA o rasové spravedlnosti, ve kterém stojí, že „naslouchat a respektovat [zkušenosti studentů barevné pleti] je klíčové, stejně jako uznávat a oslovovat spíše než přehlížet či popírat roli disciplíny lingvistiky v reprodukci rasismu.“²⁰⁰ Tento případ považuji za legitimní kritiku, protože organizace má právo konfrontovat člena, pokud šíří nepravdivá fakta a jeho názory jsou v rozporu se zásadami spolku. Nejednalo se o útok na osobu profesora, ale o započetí intenzivní debaty ohledně neshod v politice rasové a

¹⁹⁶ Alyson Reed, et al., „Open Letter to the LSA,“ uloženo na *Google Docs*, 1. července 2020, https://docs.google.com/document/d/17ZqWl5grm_F5Kn_0OarY9Q2jlOnk200PvhM5e3isPvY/edit (staženo 1. července 2023).

¹⁹⁷ On tato obvinění popřel. „Open Letter to the LSA.”

¹⁹⁸ Steven Pinker (@sapinker), „Data: Police don't shoot blacks disproportionately. Problem: Not race, but too many police shootings. <http://nyti.ms/1VX7R0E> via @UpshotNYT“, *Twitter*, 17. října 2015, <https://twitter.com/BazziNYU/status/1286762879530803204?s=20> (staženo 10. července 2023).

¹⁹⁹ Sendhil Mullainathan, „Police Killings of Blacks: Here Is What the Data Say“, *The New York Times*, 16. října 2015, <https://www.nytimes.com/2015/10/18/upshot/police-killings-of-blacks-what-the-data-says.html> (staženo 10. července 2023).

²⁰⁰ The LSA Executive Committee, „LSA Issues Statement on Racial Justice“, *Linguistic Society of America*, 3. června 2020, <https://www.linguisticsociety.org/news/2020/06/03/lisa-issues-statement-racial-justice> (staženo 10. července 2023).

kulturní identity.

Akademici se rovněž častěji potýkají s tím, že je jejich článek stažen z důvodu jejich postojů, které jsou považovány za neakceptovatelné. Stažení článku je přijatelné ve chvíli, kdy se autor dopustil závažných chyb ve výzkumu a porušil tak zásady akademické svobody, které mají svá pevně daná pravidla, jako je postavit svůj výzkum na relevantních zdrojích a pravdivých informacích. Pokud se daná osoba přečinu dopustí, je legitimní požadovat stažení práce a autora kritizovat, nicméně osoba by měla mít možnost své pochybení vysvětlit. Akademický časopis by tak měl autorům poskytovat možnost reagovat na komentáře a sloužit jako platforma pro otevřenou diskusi. Ke stažení článku by tak mělo dojít v případech vážného pochybení akademika, nikoliv však v případech, kdy prezentuje nepopulární názor.

Příkladem legitimní kritiky akademika kvůli závažnému pochybení je případ Lawrence Meadea, jehož komentář „*Poverty and Culture*“ byl zveřejněn v časopise *Society* a po silné kritice akademické obce stažen.²⁰¹ Petice, kterou podepsalo přes 700 akademiků ze Spojených států i ze zahraničí, označuje komentář za „neakademický, otevřeně rasistický“ a plný „rasově násilných narativů.“, jenž byl pokusem o udělení akademické legitimacy intelektuální, kulturní a existenciální méněcennosti všech nebělošských skupin.²⁰² V komentáři Mead argumentoval, že chudoba Hispánců a Afroameričanů je důsledkem jejich kulturní odlišnosti, přičemž tvrdil, že „jejich přirozený postoj k životu je mnohem pasivnější než americká norma.“²⁰³ Autor se vůbec nezabýval otázkou strukturálního rasismu, nýbrž tvrdil, že vyšší míru chudoby v těchto komunitách lze z velké části přičíst tomu, že si menšiny neosvojili individualistický „západní“ styl života.²⁰⁴ Komentář vychází ze zdrojů, které postrádají zcela potřebná data a empirismus, argumenty dále staví na

²⁰¹ Pod petici požadující stažení článku se podepsalo více než 700 akademiků ze Spojených států i ze zahraničí. Colleen Flaherty, „U.S. and ‘Them’“, *Inside Higher Ed*, 27. července 2020, <https://www.insidehighered.com/news/2020/07/28/leading-voice-welfare-reform-accused-racism> (staženo 10. července 2023).

²⁰² Group of educators, scholars, researchers, advocates, and community leaders, „All Educators, Advocates, & Scholars are invited to sign renouncing Poverty and Culture published online July 21, 2020 in *Society* (Journal).“, *Google Document*, 26. července 2020, <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfG1PPI4zzuKAU90Te7vpeZAtDMKEea1Isic2fGurjJRh6B4A/viewform> (staženo 10. července 2023).

²⁰³ Mohamad Bazzi (@BazziNYU), „Lawrence Mead’s coup de grace: “Today, the seriously poor are mostly blacks and Hispanics, and the main reason is cultural difference. The great fact is that these groups did not come from Europe... Their native stance toward life is much more passive than the American norm”, *Twitter*, 24. července 2020, (<https://twitter.com/BazziNYU/status/1286762879530803204?s=20>) (staženo 10. července 2023).

²⁰⁴ Lawrence M. Mead, „Poverty and Culture“, Springer Science + Business Media, LLC, part of Springer Nature 2020, https://terpconnect.umd.edu/~pnc/temp/Mead2020_Article_PovertyAndCulture.pdf (staženo 25. června 2023).

několika málo důkazech, což je „odchylka od normativního akademického publikačního procesu.“²⁰⁵ Komentář ve veřejném prohlášení odsoudila i *New York University College of Arts & Science*, na které Mead působil. V prohlášení byly profesorsky argumenty označeny jako „nepravdivé“ a „předpojaté“ vůči menšinovým komunitám.²⁰⁶ Dále byl obviněn z toho, že způsobil „velké rozrušení“ v univerzitní komunitě.²⁰⁷ Kritizován byl také akademický časopis *Society* za to, že rasově předpojatý komentář s neadekvátními zdroji zveřejnil. Na základě analýzy lze říci, že vzhledem k explicitnímu rasismu a racionalizaci otroctví bylo oprávněné komentář stáhnout, a to i bez vyjádření autora, protože se tohoto přestupku dopustil již po několikáté a mimo jiné porušil pravidla etiky výzkumu.²⁰⁸

Ideová diverzifikace a neakceptovatelnost násilí

Rušení může představovat hrozbu pro svobodné vyjadřování, a to především kvůli často emočně vypjatým situacím, které tento proces provází. Někteří pak mohou mít pocit, že pokud cíl rušení podpoří, mohou za to nést následky a raději mlčí, což však může vést k dopadům, které popisuje spirála mlčení. Toto riziko lze představit na případu kolem profesora Breta Weinsteina. Ten se kriticky vyjádřil k plánované akci „*Day of Absence*“ na *Evergreen State College*, kdy měli bělošští studenti a učitelé dobrovolně na jeden den opustit kampus, aby upozornili na nevyváženost rasového zastoupení na univerzitě. Tento den se konal na univerzitě každý rok už od 70. let minulého století, nicméně poprvé v roce 2017 byla zrušena výuka a všem europoidní rasy bylo důrazně doporučeno se akcí neúčastnit. Dříve kampus opouštěli BIPOC studenti. Weinstein v rozhovoru pro HAARETZ uvedl, že se považuje za liberála a že si myslel, že „jako velmi populární profesor a někdo s dlouhou historií silného zastánce rasové rovnosti,“ si mohl dovolit vyjádřit obavy z této události, která podle něj byla v rozporu se zásadami inkluzivity a rovného zacházení.²⁰⁹ Profesor dále uvedl, že již nebylo možné vést jakoukoliv diskusi, protože v kampusu převážil názor, že

²⁰⁵ Group of educators, scholars, researchers, advocates, and community leaders, „*All Educators*“

²⁰⁶ „Statement From Faculty of Arts and Science and Wagner Leadership Regarding Professor Lawrence Mead,“ *New York University*, naposledy aktualizováno 27. července 2020, https://www.nyu.edu/about/news-publications/news/2020/july/Statement_FAS_Wagner_Leadership_Lawrence_Mead.html (staženo 25. června 2023).

²⁰⁷ „Statement From Faculty of Arts and Science and Wagner Leadership.“

²⁰⁸ „Statement From Faculty of Arts and Science and Wagner Leadership.“

²⁰⁹ Moran Sharir, „There’s an Undercurrent on the American Left That Regards Jews as Suspect“, *Haaretz*, 16. července 2021, <https://www.haaretz.com/us-news/2021-07-16/ty-article-magazine/.premium/theres-an-undercurrent-on-the-american-left-that-regards-jews-as-suspect/0000017f-df85-db5a-a57f-dfef70390000> (staženo 10. července 2023).

fakulta je rasistická, což on zásadně odmítal. Profesor se v den akce do kampusu vydal. Weinstein nakonec podal výpověď s odkazem na obavy o jeho bezpečnost a neschopnost univerzity chránit svobodu projevu.²¹⁰ S ohledem na anonymní výhrůžky byl kampus na několik dní uzavřen. Tento příklad lze označit za kulturu rušení, protože kritici odmítali jakoukoli diskusi a nezhlednili předchozí (kladné) profesorovo vystupování. Jak dokazují videa natočená z konfrontace profesora studenty, profesor se snažil konstruktivně obhájit své názory, zatímco na něj pokřikovaly desítky studentů a poté, co se zeptal, zda je zajímaví jeho argumenty, řekli ne.²¹¹ Kritizování a slovně napadání byli i studenti, kteří Weinsteina podpořili, jako například studentka Odette Finn, která se identifikuje jako *multi-racial* (osoba smíšené rasy). Finn byla dle svých slov označena za zrádkyni a dále uvedla, že jí přišlo ironické, že lidé, kteří říkají, že chtějí dát prostor menšinám, neposlouchají její názor.²¹² Násilná povaha zprvu nenásilného protestu vytvořila v kampusu pocit strachu a zamezila konstruktivní debatě, z čehož vyplývá, že případy podobné tomuto incidentu lze považovat za hrozbu pro svobodné vystupování na univerzitách.

K legitimní kritice však došlo v případě Bruce Gilleyho, profesora politologie na *Portland State University*, jehož kurz o konzervatismu neměl být dostatečně ideově „rozmanitý,“ a proto nebyl přidán na seznam trvale vyučovaných kurzů. Kurz si dle Gilleyho kladl za cíl „zvážení hlavních teorií konzervatismu a toho, jak byly aplikovány v politické praxi.“²¹³ Univerzitou bylo vyhodnoceno, že kurzu chybí mezinárodní perspektiva a rozbor tématu z pohledu menšin, aby splňoval univerzitní kritéria „rozmanitosti.“ Profesor Gilley čelil vyšetřování z předpojatosti a mikroagrese už v roce 2017, konkrétně poté, co vydal článek „*The Case for Colonialism*,“ ve kterém argumentoval, že západní kolonialismus byl „objektivně prospěšný i subjektivně legitimní ve většině míst, kde fungoval.“²¹⁴ Ihned po zveřejnění článku byly publikovány dvě petice, čítající téměř 20 tisíc podpisů a

²¹⁰ Jakub Ferencik, „The Controversy of Bret Weinstein Explained — The Evergreen Scandal,“ *Medium*, 9. ledna 2018, <https://jakubferencik.medium.com/the-controversy-of-bret-weinstein-explained-the-evergreen-scandal-f3dfe07b1d70> (staženo 25. června 2023).

²¹¹ Make Cringe Great Again, „Evergreen State College students protest for firing of Bret Weinstein“, *YouTube*, 3. června 2017, <https://youtu.be/OhbAavmUpLo> (2:29) (staženo 10. července 2023).

²¹² Ivette Feliciano a Zachary Green, „Evergreen copes with fallout, months after ‘Day of Absence’ sparked national debate,“ *PBS*, 7. ledna 2018, <https://www.pbs.org/newshour/show/evergreen-copes-with-fallout-months-after-day-of-absence-sparked-national-debate> (staženo 10. července 2023).

²¹³ Bruce Giley, „My (Banned) Course on Conservative Political Thought,“ *Heterodox academy*, 12. července 2019, <https://heterodoxacademy.org/blog/teaching-banned-course-conservative-political-thought/> (staženo 25. června 2023).

²¹⁴ Colleen Flaherty, „Making ‘The Case for Colonialism,’ Anew,“ *Inside Higher Ed*, 20. června 2018, <https://www.insidehighered.com/news/2018/06/21/journal-article-was-withdrawn-last-year-amid-intense-debate-republished-national> (staženo 25. června 2023).

žadající akademický čtvrtletník *Third World Quarterly* o stažení článku. Kritici obecně tvrdili, že Gilleyho návrh na modifikovaný kolonialismus pro ekonomicky strádající národy, které s kolonialismem souhlasily, naprosto ignoroval historické neduhy systému a rasismus.²¹⁵ Redaktor čtvrtletníku obdržel „vážné a věrohodné výhrůžky osobního násilí,” 15 členů redakční rady rezignovalo a Gilleyho článek byl na žádost samotného autora stažen.²¹⁶ Jakékoliv násilí však nelze považovat za legitimní a vždy se jedná o překročení hranice konstruktivní debaty. V návaznosti na stažení článku vydal Gilley esej „*How the Hate Mob Tried to Silence Me*,” ve které popsal, že inspirací pro jeho článek byl nigerijský autor Chinua Achebe a že jeho žádost o stažení článku byl „akt autocenzury,” což byla reakce na ostrou kritikou přicházející zevnitř i zvenčí akademické sféry, kvůli níž prý ztratil svou „sebedůvěru.”²¹⁷ V souvislosti s kontroverzí kolem tohoto článku se skupina současných i bývalých studentů z *Portland State University* obrátila na vedení univerzity, aby vyjádřila své „kolektivní rozhořčení, smutek a frustraci.”²¹⁸ V dopise tvrdili, že „odborná kritika je nedostatečná k tomu, aby formulovala osobní účinky, které má tento článek na své studenty,” a obvinili profesora z „marginalizace jednotlivých studentů na základě jejich rasy a pohlaví.”²¹⁹ V důsledku těchto obvinění byl profesor přes pět měsíců vyšetřován. Chování profesora nebylo shledáno v rozporu se zásadami univerzity, i když vyšetřovatelé dospěli k závěru, že by měl být proškolen na téma implicitní zaujatosti a mikroagrese. Zde se ukazuje nutnost respektovat při výzkumu etické a morálních standardy, obzvláště při rozboru společensky citlivých témat, jako je například kolonialismus. Určité postoje jsou společensky nepřijatelné, pokud daný akademik popírá či opomíjí obecně uznávaná fakta. Přestože byl tento případ označován za *cancel culture*, z pohledu této práce se jednalo o legitimní kritiku jeho práce, která měla značné nedostatky.

Častým argumentem konzervativních pravicových skupiny jako je *Alliance Defending Freedom* nebo *National Association of Scholars*, které se *cancel culture* v akademické sféře věnují, je, že častěji jsou rušeni akademici, kteří se otevřeně hlásí ke konzervatismu.²²⁰ Tento argument se obtížně vyvrací, protože databáze, analyzující *cancel*

²¹⁵ Flaherty, „*Making 'The Case for Colonialism,' Anew.*“

²¹⁶ Noah Carl, „Bruce Gilley vs. Cancel Culture,” *Quillette*, 30. října 2020, https://web.pdx.edu/~gilleyb/LexingtonMob2020/NoahCarl_Quillette_BGvsCancelCulture.pdf (staženo 25. června 2023).

²¹⁷ Flaherty, „*Making 'The Case for Colonialism,' Anew.*“

²¹⁸ Carl, „Bruce Gilley vs. Cancel Culture.“

²¹⁹ Carl, „Bruce Gilley vs. Cancel Culture.“

²²⁰ Konzervatismus je ideový a politický směr, který věří, že pokud je třeba provést změny ve společnosti, měly by být prováděny postupně. Dále zdůrazňuje uchování tradičních hodnot, institucí a společenského řádu, volného trhu, individuálních svobod a právní stát s omezenou federální vládou. Existuje mnoho variant

culture v akademickém prostředí jsou provozovány výhradně organizacemi, které mají vazby na konzervativní pravicové dárce.²²¹ Nicméně lze najít příklady rušení liberálních akademiků, což dokládá, že *cancel culture* je hrozbou i pro reputaci a kariéru liberálů.²²² S tím také souvisí širší debata ohledně akademické svobody a vlivu kultury rušení, potažmo politického tlaku, na akademická rozhodnutí. Příkladem je kontroverze ohledně nástupu novinářky Nikole Hannah-Jones do zaměstnání na *University of North Carolina*, která vyvolala širokou kritiku a obvinění z politického vměšování. Hannah-Jones označila tuto kontroverzi za rušení, protože konzervativci proti jejímu přijetí na univerzitu argumentovali jejím zapojením do tzv. „1619 Project“, který tvrdí, že skutečným datem založení Spojených států byl rok 1619 spojený s příchodem prvních otrokářských lodí.²²³ Kvůli její účasti na tomto projektu a jejímu silně progresivistickému cítění, které dávala veřejně najevo, jí byla nabídnuta smlouva na pět let, místo „smlouvy na dobu neurčitou“, jak bylo předem avizováno. Udělení této garance je způsob, jak univerzity svým zaměstnancům poskytují ochranu před neoprávněným odvoláním, protože pracovní poměr může být ukončen pouze za mimořádných okolností.²²⁴ Někteří (Gerstmann, Greven, Wood) tvrdí, že případ kolem Hannah-Jones představuje znepokojivý trend, kdy „vzdělávací instituce stále více ustupují tlaku vnějších politických sil, ohrožují principy akademické svobody a dusí nesouhlasné hlasy.“²²⁵ Dále kritizují roli konzervativních dárců a dozorčích rad při ovlivňování akademických rozhodnutí a zdůrazňují potřebu univerzit bránit intelektuální nezávislost a chránit učence před vnějšími tlaky.²²⁶ Wood dodává, že na základě podobných rozhodnutí mohou být učenci odrazeni od provádění kontroverzního nebo kritického výzkumu ze strachu z odporu a profesních dopadů.²²⁷ V tomto případě se nejednalo o

a interpretací tohoto směru v různých zemích a kontextech, nicméně tato definice alespoň obecně popisuje americký moderní konzervatismus. Kim Phillips-Fein, „Conservatism: A State of the Field“, *The Journal of American History*, 98, č. 3, 1. prosince 2011, <https://academic.oup.com/jah/article/98/3/723/684892> (staženo 10. července 2023).

²²¹ Jde například o Scaife Family Foundation, Charles Koch Institute nebo DonorsTrust.

²²² Tento argument je značně zkrácen kvůli tomu, že zatímco existuje několik databází financovaných spíše konzervativními dárce a analyzujících *cancel culture* na univerzitách (např. databáze National Association of Scholars, The College Fix), neexistuje databáze, zkoumající zrušené „levicové“ či „progresivní“ akademiky.

²²³ Evan Gerstmann, „Why The University Of North Carolina Should Un-Cancel Nikole Hannah-Jones“, *Forbes*, 27. května 2021, <https://www.forbes.com/sites/evangerstmann/2021/05/27/why-the-university-of-north-carolina-should-un-cancel-nikole-hannah-jones/?sh=602459102c09> (staženo 25. června 2023)

²²⁴ Například kvůli finanční náročnosti nebo přerušení programu, Interfolio Team, „What is Academic Tenure?“, *Interfolio*, 7. listopadu 2019, <https://www.interfolio.com/resources/blog/everything-about-academic-tenure/> (staženo 12. července 2023)

²²⁵ Graeme Wood, „The Cancellation of Nikole Hannah-Jones“, *The Atlantic*, 21. května 2021, <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2021/05/cancellation-unc-nikole-hannah-jones/618951/> (staženo 25. června 2023).

²²⁶ Gerstmann, „Why The University Of North Carolina Should Un-Cancel Nikole Hannah-Jones.“

²²⁷ Wood, „The Cancellation of Nikole Hannah-Jones.“

konstruktivní kritiku, ale o souhrnný „trest,“ který byl novinářce vyměřen kvůli jejím předchozím aktivitám a kvůli jejím politickým postojům. Správní rada navíc neposkytla odůvodnění, proč s novinářkou neuzavře obvyklou smlouvu. Pod nátlakem univerzita nakonec Hannah-Jones smlouvu na dobu neurčitou nabídla, ale ona odmítla a přijala nabídku *Howard University*. Jednalo se o pokus o zrušení, nicméně neúspěšný, protože Hannah-Jones našla uplatnění v jiné instituci. Kontroverze kolem udělení této „akademické ochrany“ vyvolala otázky o svobodě projevu, omezování kritického myšlení a rasových podtextech, které ovlivňují univerzitní politiku.

Jak naznačuje níže popsaný případ kolem profesora Salaity, americké vysoké školství je stále více řízeno určitou politickou ideologií a agendou. Patrick Garry uvádí, že „vysokoškolské vzdělávání se stalo spíše politickou odnoží definované ideologie než nestranným fórem věnovaným hledání pravdy – a jako takové se vzdálilo od principů akademické svobody,“ což částečně potvrzuje i tento případ.²²⁸ Stevenovi Salaitovi byla zrušena pracovní nabídka na *University of Illinois Urbana-Champaign* poté, co zveřejnil několik tweetů, kritizujících Izrael (konkrétně počínání Izraelců v Gaze a proti Palestincům). Salaita například napsal: „Pokud teď bráníte #Izrael, jste příšerná lidská bytost,“ nebo „kdyby se v tuto chvíli Netanjahu objevil v televizi s náhrdelníkem vyrobeným ze zubů palestinských dětí, byl by někdo překvapen? #Gaza.“²²⁹ Salaita byl veřejně kritizován jak ze strany univerzity, tak ze strany veřejnosti, přičemž případ byl silně medializován a Salaita byl obviňován z antisemitismu.²³⁰ Těmito názory se však Salaita veřejně prezentoval již v minulosti, dávno před přijetím nabídky univerzity. Více než 5 tisíc akademiků z celé země se zavázalo instituci bojkotovat, což vedlo ke zrušení více než tří desítek plánovaných přednášek. Správní rada univerzity však hlasovala proti jeho přijetí (obvykle se jedná jen o formalitu), přičemž profesorovi nenabídla žádné vysvětlení. Po internetu se začaly šířit zprávy, že rada uvedla obavy ze Salaitova „nezdvořilého“ a „neuctivého“ jazyka, který by podle nich mohl vytvořit pro studenty nepohodlné studijní prostředí.²³¹ Sarah Kaplan uvedla,

²²⁸ Patrick M. Garry, „Threats to Academic Freedom in Higher Education,“ *Springer Link*, 23. února 2023 <https://link.springer.com/article/10.1007/s12115-023-00821-4#Sec4> (staženo 25. června 2023).

²²⁹ Tweety jsou nyní smazány, nicméně jsou dostupné například zde, subir, „The Salaita Tweets: A Twitter/Outrage concordance,“ *Daily Kos*, 18. srpna 2015, <https://www.dailykos.com/stories/2015/8/18/1412900/-The-Salaita-Tweets-A-Twitter-Outrage-concordance> (staženo 1. července 2023).

²³⁰ Eric Owens, „America 2014: University of Illinois Professor Blames Jews For Anti-Semitism,“ *Daily Caller*, 21. července 2014, <https://dailycaller.com/2014/07/21/university-of-illinois-professor-blames-jews-for-anti-semitism/> (staženo 25. června 2023).

²³¹ Sydni Dunn, „University’s Rescinding of Job Offer Prompts an Outcry,“ *The New York Times*, 31. srpna 2014, <https://www.nytimes.com/2014/09/01/education/illinois-university-prompts-outcry-for-revoking->

že „Salaita se stal tváří debaty o akademické svobodě.“²³² Propuštění profesora si získalo národní i mezinárodní pozornost a vyvolalo širokou kritiku. Za profesora se postavila *American Association of University Professors* (AAUP), která uvedla, že došlo k porušení řádného procesu při odvolání již jmenovaného člena fakulty.²³³ Předseda vyšetřovací komise Henry Reichman v tiskové zprávě AAUP uvedl, že „člověk může považovat obsah jeho tweetů za dětinský, nezodpovědný, a dokonce odpudivý a stále obhajovat Salaitovo právo jej produkovat.“²³⁴ Dále kauzu označil za „jedno z nejvýznamnějších porušení akademické svobody v tomto desetiletí,“ přičemž narážel na reakci ze strany univerzity.²³⁵ Salaita rok po vypuknutí kontroverze vydal knihu, v níž kombinuje osobní reflexi a politickou kritiku limitů akademické svobody na pozadí jeho vlastní zkušenosti.²³⁶ Meze akademické svobody podle něj přicházejí „zvenčí,“ od veřejnosti, kdy jsou kodexy slušnosti používány k omezení argumentů, které testují tyto hranice a zpochybňují předpoklady, které by akademická svoboda měla chránit.²³⁷ Dokumenty zveřejněné během soudního sporu *Salaita v. Kennedy, et al.*, odhalily tlak dárců (jejichž jména nebyla zveřejněna), kteří vyhrožovali, že pokud Salaitu univerzita přijme, stáhnou jí finanční podporu. Maria LaHood tvrdí, že „tento tlak byl v souladu s širšími snahami externích skupin umlčet palestinské aktivisty za lidská práva v kampusech po celé zemi.“²³⁸ Profesor Salaita se dohodl s univerzitou, že urovnají jeho nároky vůči nim za porušení jeho pracovní smlouvy a porušení jeho ústavních práv. Salaita v článku „*U. of I. destroyed my career*“ tvrdí, že rozhodnutí univerzity o jeho propuštění bylo vedeno falešným výkladem, který měl „uklidnit bohaté dárce,“ místo aby prosazoval zásady svobody slova a akademické svobody.²³⁹ Profesor Salaita se následně začal živit jako

job-offer-to-professor-in-wake-of-twitter-posts-on-israel.html (staženo 25. června 2023).

²³² Sarah Kaplan, „University of Illinois censured after professor loses job over tweets critical of Israel,“ *The Washington Post*, 15. června 2015 <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2015/06/15/university-of-illinois-censured-after-professor-loses-job-over-tweets-critical-of-israel/> (staženo 25. června 2023).

²³³ Potvrzení od správní rady univerzity je obvykle formalitou, proto se Salaita náhle ocitl bez práce. Podle AAUP tím, že škola odmítla jeho jmenování bez řádného slyšení nebo řádného akademického procesu, porušila standardy pro propouštění zaměstnanců. Za profesora se dále postavila *Modern Language Association a Society of American Law Teachers*. „Summary Rejection of Professor’s Appointment Violated Principles of Academic Freedom and Tenure“, tisková zpráva, American Association of University Professors, navštíveno 25. června 2023 <https://www.aaup.org/media-release/summary-rejection-professor%E2%80%99s-appointment-violated-principles-academic-freedom-and-tenure>.

²³⁴ „Summary Rejection of Professor’s Appointment Violated Principles of Academic Freedom and Tenure.“

²³⁵ „Summary Rejection of Professor’s Appointment Violated Principles of Academic Freedom and Tenure.“

²³⁶ Steven Salaita, „Uncivil Rites: Palestine and the Limits of Academic Freedom,“ (London, Haymarket Books, 2015).

²³⁷ Steven Salaita, *Uncivil Rites*, 85.

²³⁸ Maria LaHood et al., „Salaita v. Kennedy, et al.,“ *Center for Constitutional Rights*, 12. listopadu 2015, <https://ccrjustice.org/home/what-we-do/our-cases/salaita-v-kennedy-et-al> (staženo 25. června 2023).

²³⁹ Steven Salaita, „Steven Salaita: U. of I. destroyed my career,“ *Chicago Tribune*, 29. září 2014

řidič autobusu, ale nadále své názory prezentoval na Twitteru a na svém webu.²⁴⁰ Tento případ ukazuje, že politický lobbying a *cancel culture* mohou mít výrazný dopad na akademický diskurz a svobodu projevu na univerzitách. Tento případ rovněž zdůrazňuje nutnost chránit názorovou rozmanitost na univerzitách a neobhajovat případy rušení kvůli nepopulárním názorům. Jednalo se o kulturu rušení a o podlehnutí tlaku vnějšího vlivu dárců, kteří odmítali přijetí Salaity na univerzitu.

Snížená tolerance studentů amerických univerzit

Cancel culture může přispět k nižší toleranci, nicméně v mnohých případech se může jednat o legitimní nástroj, kterým mohou dát studenti najevo svou nespokojenost. Podle FIRE se zrušením akcí či profesorů přichází spíše studenti než vedení fakult a další zaměstnanci univerzity.²⁴¹ Rostoucí počet studentů, často vedených ideologickými nebo politickými motivy, požaduje omezenější diskurz, který je v souladu s jejich přesvědčením, respektive snaží se omezit projevování názorů, které považují za urážlivé nebo nežádoucí.²⁴² Na amerických vysokých školách se dle průzkumů zvyšuje počet stoupců, kteří tvrdí, že je v pořádku umlčet názorového oponenta. Konkrétně dle průzkumu FIRE 66 % studentů uvedlo, že je ve výjimečných případech přijatelné překřičet řečníka, aby mu bylo zabráněno v projevu na akademické půdě, a téměř každý čtvrtý (23 %) uvádí, že je přijatelné použít k zastavení projevu násilí.²⁴³ Představa o přijatelnosti použití násilí v akademickém prostředí ve snaze umlčet někoho, s jehož názory nesouhlasím, představuje reálné nebezpečí pro vysokoškolské vzdělávání a společnost obecně.²⁴⁴ Navíc bylo v průzkumu FIRE zjištěno, že elitní *Ivy League Schools* výrazně zaostávají, co se týče svobody projevu.²⁴⁵ Konkrétně 37 % studentů Ivy League tvrdí, že pokřikování na řečníka je „vždy“ nebo „někdy“ přijatelné, oproti 26 % studentů, kteří studují jiné školy. Pokud jde o odstraňování letáků,

<https://www.chicagotribune.com/opinion/commentary/ct-steven-salaita-tenure-jews-twitter-tweets-unive-20140929-story.html> (staženo 25. června 2023).

²⁴⁰ „Domovská stránka Stevena Salaity“, navštíveno 10. července 2023, <https://stevesalaita.com/>

²⁴¹ Campus Disinvitation Database, The FIRE, navštíveno 25. června 2023, https://www.thefire.org/research-learn/campus-disinvitation-database#campus-disinvitations/?view_39_page=22.

²⁴² „Free speech at American universities is under threat“, *The Economist*, 12. října 2017, <https://www.economist.com/united-states/2017/10/12/free-speech-at-american-universities-is-under-threat> (staženo 25. června 2023).

²⁴³ „2021 College Free Speech Rankings.“

²⁴⁴ Samuel J. Abrams, „Cancel Culture Is Real in Higher Education. But Its Degree Does Vary Significantly“, *AEIdeas*, 21. dubna 2022, <https://www.aei.org/politics-and-public-opinion/cancel-culture-is-real-in-higher-education-but-its-degree-does-vary-significantly/> (staženo 25. června 2023).

²⁴⁵ Ivy League označuje sportovní sdružení osmi nejznámějších a nejprestižnějších soukromých amerických univerzit.

čísla jsou 37 % ku 28 %.²⁴⁶ Téměř každý pátý student Ivy League považuje „vždy“ nebo „někdy“ za přijatelné blokovat ostatním studentům vstup na akci v kampusu, oproti zhruba 1 z 10 studentů, kteří studují na jiné škole.²⁴⁷ Na elitních univerzitách Ivy League je dle průzkumu obzvlášť obtížné diskutovat o izraelsko-palestinském konfliktu.²⁴⁸ Není však specifikováno, zda se jedná o výjimečné případy nebo o umlčení řečníka v případě nesouhlasného názoru. Nicméně není dostupný jiný průzkum, se kterým by se dala data porovnat. Co z dat lze vyvodit je, že studenti si tak pomocí praktik rušení určují, kdo k nim bude moci promlouvat a kdo ne. To potvrzuje i průzkum *General Social Survey* (GSS), který od 70. let minulého století měří ochotu lidí umožnit lidem s kontroverzním názorem (týkají se rasismu, ateismu, komunismu apod.) prezentovat ho ve své komunitě.²⁴⁹ V roce 1976, kdy byla tato otázka položena poprvé, byli nejtolerantnější právě mladí vysokoškolští studenti nebo absolventi. Postupem času však tato skupina ztrácela ochotu debatovat o rasismu a podobných tématech, jak ukazují data z roku 2014. Lidé z této skupiny jsou tolerancí na úrovni starší generace bez vysokoškolského vzdělání. Lze říci, že pozdější generace vysokoškolských studentů jsou méně tolerantní než generace předchozí, nicméně se spíše jedná o trend, který ukazuje, že studenti nejsou ochotni diskutovat s lidmi, kteří mají kontroverzní názory týkající se citlivých témat, jako je rasismus apod.²⁵⁰ Jak však dokládá další výzkum, míra tolerance k nekonformním myšlenkám a životnímu stylu je stále vysoká a drží se nad celostátním průměrem, což dokazuje, že vysokoškolské prostředí je tolerantní, nicméně snižuje podporu řečníků vyjadřujících extrémně společensky kontroverzní názor.²⁵¹

I přes veškeré negativní dopady může *cancel culture* na univerzitách fungovat jako nástroj sociální spravedlnosti neboli může vést jednotlivce a instituce k odpovědnosti za činy nebo prohlášení, které způsobují újmu jiným, čímž podněcuje diskusi o společenské a etické odpovědnosti. Rušení může přitáhnout pozornost k problémovému chování, jako je diskriminace, rasismus, xenofobie, sexismus apod. Tím, že se tyto otázky dostanou do

²⁴⁶ Průzkumu se účastnilo přes 20 tisíc studentů z 55 největších a nejprestižnějších amerických univerzit, FIRE, „Largest ever free speech survey of college students ranks top campuses for expression“, *FIRE*, 29. září 2020, <https://www.thefire.org/news/largest-ever-free-speech-survey-college-students-ranks-top-campuses-expression> (staženo 10. července 2023).

²⁴⁷ FIRE, „Largest ever free speech.“

²⁴⁸ FIRE, „Largest ever free speech.“

²⁴⁹ John Sides, „The 40-year decline in the tolerance of college students, graphed“, *The Washington Post*, 9. března 2017, <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/03/09/the-40-year-decline-in-the-tolerance-of-college-students-graphed/> (staženo 10. července 2023).

²⁵⁰ John Sides, „The 40-year decline.“

²⁵¹ Dennis Chong, „Free Speech and Multiculturalism In and Out of the Academy,“ *Wiley Online Library*, 17. srpna 2006, <https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2006.00448.x> (staženo 25. června 2023).

popředí, může kultura rušení sloužit jako katalyzátor důležitých diskusí a mobilizovat studentské spolky a univerzity, aby se zasazovaly o společenské změny, jako tomu bylo například v případě „*Halloween Costume Controversy*“ na *Yale University*. V rámci této kontroverze jeden pedagog napsal studentům e-mail, ve kterém vyjádřil pochybnosti o vhodnosti určitých halloweenských kostýmů, které by mohly být některými skupinami považovány za kulturní aropriaci nebo by mohl jiné studenty rozrušit (např. kostým otroka, indiána apod.). Tento e-mail vyvolal diskusi o svobodě projevu a nehostinném klimatu, kterému BIPOC studenti na univerzitě čelí. Administrátorka univerzity Erika Christakis s tímto e-mailem nesouhlasila a rozeslala odpověď, ve které stálo:

„Říkám si, a nesnažím se být provokativní: Copak už není místo pro dítě nebo mladého člověka, aby byl trochu protivný... trochu nevhodný nebo provokativní nebo, ano, urážlivý? Americké univerzity byly kdysi bezpečným prostorem nejen pro dospívání, ale také pro určitou regresivní, nebo dokonce prohřeškovou zkušenost; čím dál častěji, jak se zdá, se staly místy cenzury a zákazů.“²⁵²

Tento provokativní email vyvolal vlnu protestů a kritiky od studentů, kteří ji obvinili, že nebrala ohled na rasovou citlivost celé záležitosti. Christakis uvedla, že e-mailem chtěla dát najevo, že studenti jsou dospělé uvědomělé osoby, kterým není potřeba říkat, jak se mají obléknout a dokáží vyhodnotit situaci sami.²⁵³ Po internetu se následně začalo šířit video, kde rozčilená studentka křičí na manžela administrátorky (rovněž zaměstnance univerzity), který se manželky zastal.²⁵⁴ Toto video se stalo virálním a mělo během několika dní přes půl milionu zhlédnutí. Rektor univerzity se sice postavil za oba své zaměstnance, nicméně ve svém písemném prohlášení se zaměřil především na otázku „rozmanitosti naší komunity a potřeby ji zvyšovat, podporovat a respektovat.“²⁵⁵ Odchod manželů požadovalo přes tisíc studentů a Erika Christakis nakonec z univerzity odešla, její manžel i přes výhrady některých studentů na univerzitě působí dál.²⁵⁶ Tento případ reflektuje hluboce zakořeněný a znepokojující problém rasové nerovnosti na této instituci a mnohých dalších amerických

²⁵² „Halloween Costume Controversy“, The FIRE, navštíveno 25. června 2023, <https://www.theFIRE.org/research-learn/halloween-costume-controversy>.

²⁵³ Jodie-Lee Trembath, „Unpacking the Yale Halloween Scandal“, *The Familiar Strange*, 23. listopadu 2017, <https://thefamiliarstrange.com/unpacking-the-yale-halloween-scandal/> (staženo 10. července 2023).

²⁵⁴ The FIRE, „Yale University Students Protest Halloween Costume Email (VIDEO 3)“, *YouTube video*, navštíveno 25. června 2023 v 19:01, https://www.youtube.com/watch?v=9IEFD_JVYd0&ab_channel=FoundationforIndividualRightsandExpression.

²⁵⁵ „Email From President Peter Salovey and Dean Jonathan Holloway“, The FIRE, navštíveno 25. června 2023, <https://www.thefire.org/research-learn/email-president-peter-salovey-and-dean-jonathan-holloway>.

²⁵⁶ Na univerzitě učí Nicholas Christakis dál, ale po incidentu si vzal na semestr akademické volno, „Profil Nicholase Christakise“, *Yale*, nedatováno, <https://seas.yale.edu/faculty-research/faculty-directory/nicholas-christakis> (staženo 12. července 2023).

univerzitách. Na *Yale University* je pouze 7 % afroamerických studentů a případy diskriminace s rasovým podtextem nejsou ojedinělé.²⁵⁷ Podle informací zveřejněných *The Atlantic* nespokojení studenti, kteří se scházeli před domem manželů, na manžele pokřikovali nebo psali křídou rozzlobené vzkazy.²⁵⁸ Podle autora článku Conora Friedersdorfa se ani po odchodu administrátorky nezlepšilo klima v kampusu a někteří studenti tvrdí, že se báli veřejně manžele podpořit, aby nebyli kritizováni nebo veřejně zostuzeni.²⁵⁹ Tento případ poukazuje na riziko, kdy zdánlivě konstruktivní kritika a upozornění na dlouhodobý problém může zajít za únosnou hranici, kdy jsou vybrány osoby jako „obětní beránci“ a je na nich vybíjena frustrace. Jednalo se o nepopulární názor, nikoliv morálně nepřijatelný, protože administrátorka přímo nevybízela studenty k rasismu nebo ke kulturní aropriaci, nicméně nebrala v potaz aktuální atmosféru v kampusu. Tento případ lze považovat za rušení s cílem upozornit na přetrvávající rasismus na univerzitě, které se však vymklo kontrole. Toto rušení v takovéto míře nelze považovat za legitimní, protože administrátorka i její manžel byli terčem osobních útoků na sociálních sítích i v kampusu, přičemž univerzita nedostatečně zajistila jejich bezpečí a vyřešení celé situace.

Další případ poukazuje na napětí mezi akademickou svobodou a odpovědností profesorů a institucí za svá tvrzení. Tato svoboda není absolutní a má své limity, především co se týče objektivity, respektu a intelektuálního prostředí. Profesorka Amy Wax z *University of Pennsylvania* měla učinit několik kontroverzních veřejných prohlášení, včetně rasové a etnické generalizace, dále měla pozvat bílého nacionalistu do jedné z jejích hodin a údajně měla mít hanlivé poznámky na adresu studenta černé pleti.²⁶⁰ Děkan podal na profesorku stížnost, poukazující na její „bezcitné a flagrantní ignorování“ studentů, fakulty a zaměstnanců.²⁶¹ Tento krok děkana vyvolal pozdvižení u skupin bojujících za

²⁵⁷ Během Halloweenského víkendu v roce 2015 Yaleovo bratrstvo Sigma Alpha Epsilon mělo údajně odmítnout černošskou studentku s tím, že večírek je pouze pro „bílé dívky“. Bratrstvo toto tvrzení popírá, ale nejméně další tři studentky incident potvrdily, Susan Svrluga, „Students accuse Yale SAE fraternity brother of saying ‘white girls only’ at party door“, *The Washington Post*, 2. listopadu 2015, <https://www.washingtonpost.com/news/grade-point/wp/2015/11/02/students-accuse-yale-sae-fraternity-brothers-of-having-a-white-girls-only-policy-at-their-party/> (staženo 10. července 2023).

²⁵⁸ Conor Friedersdorf, „The Perils of Writing a Provocative Email at Yale“, *The Atlantic*, 26. května 2016, <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2016/05/the-peril-of-writing-a-provocative-email-at-yale/484418/> (staženo 10. července 2023).

²⁵⁹ Conor Friedersdorf, „*The Perils of Writing*“

²⁶⁰ Paul Caron, „NY Times: UPenn Accuses A Law Professor Of Racist Statements. Should She Be Fired?“, *TaxProf Blog*, 15. března 2023, https://taxprof.typepad.com/taxprof_blog/2023/03/ny-times-upenn-accuses-a-law-professor-of-racist-statements-should-she-be-FIREd.html (staženo 25. června 2023).

²⁶¹ Ted Ruger, „January 18 Statement About Actions Regarding Amy Wax“, *University of Pennsylvania*, 18. ledna 2022, <https://www.law.upenn.edu/live/news/14406-january-18-statement-about-actions-regarding-amy> (staženo 25. června 2023).

akademickou svobodu, které tvrdí, že právo profesorky na akademickou svobodu by mělo být chráněno bez ohledu na kontroverzní povahu jejích prohlášení. Tvrdí, že akademická svoboda by se měla vztahovat na všechny členy fakulty, tedy i na ty s nesouhlasnými nebo nepopulárními názory. Na druhou stranu studenti a kritici argumentují tím, že veřejná prohlášení profesorky vzbuzují obavy o její schopnosti vytvářet inkluzivní a nezaujaté vzdělávací prostředí a dále tvrdí, že může ovlivnit její pedagogickou výkonnost a přispět k nepřátelskému ovzduší pro marginalizované studenty.²⁶² Sama profesorka obvinění uznala a uvedla, že její názory jsou kontroverzní.²⁶³ Nejde však o názory jako spíše o poznámky, které směřem ke studentům má. Při jedné ze svých hodin měla profesorka číst prezenční listinu a u jednoho jména měla podotknout „konečně Američan.“²⁶⁴ „Americké univerzity by měly především vzdělávat americké občany,“ dodala.²⁶⁵ V jiném rozhovoru uvedla, že BIPOC studenti jen zřídka končí mezi nejlepšími studenty v jejích předmětech, což následně vyvrátil děkan fakulty Theodore Ruger.²⁶⁶ Na základě analýzy lze argumentovat, že se v tomto případě jednalo o legitimní kritiku profesorky, jejího chování a výroky byly nejen nevhodné, ale i nepřijatelné a lživé, přičemž kritika přišla i ze strany vedení, nikoli „pouze“ od studentů.²⁶⁷ Akademická svoboda chrání práva akademiků věnovat se „neortodoxnímu“ výzkumu, nicméně nechrání je od důsledků, které souvisí s nevhodným chováním. Wax sice argumentuje právy zmiňované profesorky v rámci akademické svobody, nicméně v tomto případě se spíše jedná o oproštění se od důsledků svého jednání. Akademická svoboda neznamená ochranu akademika před kritikou. Akademik nese za své urážlivé a kontroverzní výroky odpovědnost.

Nicméně tím, že studenti jsou méně tolerantní především v otázkách rasismu, dochází i k případům, kdy se ze zdánlivě nevinné poznámky může vyvinout problém. V září 2020 byl suspendován na *Arizona State University* profesor Greg Patton poté, co měl během

²⁶² Paul Caron, „Penn Law Students Try To Ban Amy Wax From Teaching Civil Procedure Due To Her Breakdown Of The Bourgeois Culture Op–Ed,“ *TaxProf Blog*, 10. září 2017, https://taxprof.typepad.com/taxprof_blog/2017/09/penn-law-students-try-to-get-amy-wax-banned-from-teaching-civil-procedure.html (staženo 25. června 2023).

²⁶³ Joe Patrice, „Amy Wax Defends Herself By Admitting Most Of The Allegations Against Her,“ *Above the Law*, 17. dubna 2023, <https://abovethelaw.com/2023/04/amy-wax-admits-most-allegations/> (staženo 10. července 2023).

²⁶⁴ Joe Patrice, „Amy Wax.“

²⁶⁵ Joe Patrice, „Amy Wax.“

²⁶⁶ Derek Hawkins, „Penn Law professor who said black students are ‘rarely’ in top half of class loses teaching duties“, *The Washington Post*, 15. března 2018, <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2018/03/15/penn-law-professor-who-said-black-students-rarely-perform-well-loses-teaching-duties/> (staženo 12. července 2023).

²⁶⁷ Derek Hawkins, „Penn Law professor.“

přednášky použít čínské slovo, které znělo jako rasistická nadávka v angličtině.²⁶⁸ Zatímco studentské spolky *Asian Pacific American Student Assembly*, *Black Student Assembly* a *International Student Assembly* tvrdily, že profesor měl mít možnost vysvětlit použití tohoto slova a vyšetřování ze strany univerzity mělo být transparentnější, skupina BIPOC studentů žádala profesorovo okamžité propuštění.²⁶⁹ Spolky zmínily, že profesor měl zvážit použití fráze v současné atmosféře rasového napětí a vyzdvihly negativní dopad, který tento incident měl na jeho BIPOC studenty.²⁷⁰ Univerzita nakonec vydala prohlášení, ve kterém stojí, že profesor neporušil zásady univerzity, a proto nebyl suspendován (profesor si vzal dobrovolně na několik dní volno).²⁷¹ Polemika byla nadále diskutována v akademických a kulturních kruzích.²⁷² Tento příklad poukazuje na rostoucí intoleranci studentů na amerických univerzitách vůči jakékoli formě rasismu, přičemž k podobným případům dochází i v souvislosti s hnutím „woke“.²⁷³ Zde je jednalo o náznaky *cancel culture*, kdy skupina studentů požadovala nepřiměřený trest pro profesora, aniž by byla záležitost prošetřena. Celá záležitost byla nakonec legitimně vyřešena a univerzita se zavázala do budoucna v podobných případech vystupovat více transparentně. Nedošlo tak k podlehnutí tlaku vnějším vlivům a pokus o rušení nebyl zdárně dokončen.

Cancel culture jako forma kolektivního aktivismu

Rušení může dále sloužit jako forma kolektivního aktivismu v otázkách sexismu, homofobie nebo jiných forem útlaku. Kultura rušení tak může zesílit hlasy menšinových skupin a upozornit na systémové problémy a „na těžké nespravedlnosti, které byly tak dlouho akceptovány.“²⁷⁴ Kvůli nevhodnému chování na sociálních sítích byl propuštěn profesor Mohamed Aboul-Seoud z *Rensselaer Polytechnic Institute* poté, co jeden ze

²⁶⁸ Profesor vedl lekci na téma „výplňových slov“. Řekl, že v Číně se používá „nèi ge—nèi ge, nèi ge, nèi g, což znělo jako „ne ga“ (那个) a znamená v mandarínštině „že, že, že.“ Přednáška byla nahraná, protože byla vysílána přes platformu Zoom. Colleen Flaherty, „Professor suspended for saying a Chinese word that sounds like a racial slur in English,“ *Inside Higher Ed*, 7. září 2020, <https://www.insidehighered.com/news/2020/09/08/professor-suspended-saying-chinese-word-sounds-english-slur> (staženo 25. června 2023).

²⁶⁹ Guilherme Guerreiro, et al., „USC concludes professor’s controversial comments did not violate policy“, *USC Anneberg Media*, 29. září 2020, <https://www.uscannenbergmedia.com/2020/09/29/usc-concludes-professors-controversial-comments-did-not-violate-policy/> (staženo 10. července 2023).

²⁷⁰ Guilherme Guerreiro, et al., „USC concludes.“

²⁷¹ Guilherme Guerreiro, et al., „USC concludes.“

²⁷² Flaherty, „Professor suspended for saying a Chinese word that sounds like a racial slur in English.“

²⁷³ Slovo „woke“ vychází z afroamerické slangové angličtiny a znamená dávat pozor na rasové předsudky a diskriminaci nebo být obecně společensky vnímavý.

²⁷⁴ Chi Luu, „Cancel Culture Is Chaotic Good,“ *JSTOR Daily*, 18. prosince 2019, <https://daily.jstor.org/cancel-culture-is-chaotic-good/> (staženo 25. června 2023).

studentů vytvořil seznam tweetů, retweetů a lajků, které byly rasistické, sexistické nebo podporující QAnon.²⁷⁵ Profesor například popřel klimatickou změnu a napsal: „*Hole in the ozone layer ‘hoax was the dry run for ,global warming‘.*“²⁷⁶ Dále nazval generálního ředitele WHO teroristou a komunistickým šmejdem. V dalším příspěvku například popřel strukturální rasismus („*there’s no racism*“) a Jeremyho Corbyna, představitele britské *Labour Party*, označil za „špinavého komunistu,“ protože se zastal čtyř BIPOC členek Kongresu, které byly uráženy Donaldem Trumpem.²⁷⁷ Další studenti se ke kritice přidali a tvrdili, že se muslimští studenti nebo LGBTQ+ studenti nemohou na univerzitě cítit bezpečně.²⁷⁸ Podobné studentské iniciativy vedou k tomu, že profesori nemají neomezenou autoritu (a ani imunitu) a musí se více zamýšlet nad tím, zda jejich slova a činy nezpůsobují újmu jiným a to jak v situacích, kdy je reprezentantem univerzity, tak i ve svém volném čase.

Podobné iniciativy nemají za cíl profesora umlčet, ale pobídnout ho k zamyšlení nad svými činy, případně se za ně omluvit. Podobné studentské iniciativy nutí univerzity, aby se těmto otázkám postavily čelem a podnikly proaktivní kroky k jejich řešení. Kultura rušení tak může ovlivnit univerzity, aby přehodnotily své strategie a postupy a zajistily tak jejich soulad se zásadami inkluзивity a sociální spravedlnosti. Na základě výzkumu lze říci, že *cancel culture* může hrát určitou roli v podpoře sociální spravedlnosti na univerzitách, avšak je nutné pečlivě vyvažovat její praktiky s ochranou svobody projevu a otevřeného dialogu. Je třeba mít na paměti, že zrušení může být zneužito, ale také může uvrhnout světlo na „těžké nespravedlnosti,“ které by jinak zůstaly přehlíženy.²⁷⁹ Nemělo by být však opomíjeno právo na řádný proces a presumpce nevin.

²⁷⁵ „@Mohamed2698,“ seznam profesorových závadných tweetů a jeho aktivit na Twitteru, Google Docs, navštíveno 27. června 2023, https://docs.google.com/document/d/1NxTlpT-ULhdLqeiP4cMc1BFRf6ijd_IMzZlC0Jss7xw/edit?fbclid=IwAR2kQc_IBkuzI-THXa8_Dy9wcEuc_wdNf1yEu4YU7OS61gEN3FaAEeNqRow.

²⁷⁶ „@Mohamed2698,“ „seznam profesorových“, 68.

²⁷⁷ „@Mohamed2698,“ „seznam profesorových“, 27.

²⁷⁸ Rachel Silberstein, „RPI professor apparently ousted after student uproar over social media posts,“ *Times Union*, 13. června 2020, <https://www.timesunion.com/news/article/RPI-professor-ousted-after-students-expose-15330931.php> (uloženo 25. června 2023).

²⁷⁹ Luu, „Cancel Culture Is Chaotic Good.”

Závěr

I přes rozporuplné názory na tento fenomén a absenci jednotně uznávané definice lze na základě analýzy říci, že *cancel culture* je ve veřejném prostoru viditelná především ve formě bojkotu nebo veřejného zostuzení s cílem pohnat danou osobu, společnost nebo instituci k odpovědnosti v důsledku jejich názorů, chování nebo přesvědčení, které jsou považovány za nepřijatelné. Může se jednat o nepopulární názor nebo názor eticky nepřijatelný. Legitimita zrušení závisí na konkrétních okolnostech každého případu, včetně povahy daného přestupku, závažnosti následků a míry veřejné podpory. Je důležité dosáhnout rovnováhy v tom, aby jednotlivci a instituce nesli odpovědnost za své činy a současně, aby byly zachovány zásady práva na řádný proces, presumpce neviny a svoboda slova.

Zrušení lze považovat za legitimní, pokud cíl rušení vyjádřil morálně nepřijatelný názor. Hrozbu představuje *cancel culture* ve chvíli, kdy je jejími praktikami postižena osoba, společnost či instituce, která vyjádřila nepopulární názor (například určité politické přesvědčení), který však nepřekračuje etické hranice, což se stalo například profesoru Stevenu Salaitovi. Z analýzy vyplývá, že pro kulturní ani politickou sféru kultura rušení hrozbu nepředstavuje, protože většina případů zrušení není trvalá a dané osoby či společnosti mohou ve veřejném prostoru dále vystupovat. V akademické sféře by rušení představovalo hrozbu ve chvíli, kdyby se zvýšilo množství případů rušení na základě nepopulárních názorů, což se dle analýzy dostupných zdrojů zatím neděje.

Praktiky rušení, jejichž cílem je odstranit dočasně nebo trvale osoby nebo organizace z veřejného prostoru, jsou viditelné především na sociálních sítích, konkrétně na platformách Twitter a YouTube. Jejich rychlost a dosah umožňují masivní šíření obvinění, čímž vytváří tlak na instituce i jednotlivce. Důvody pro zrušení se různí, nicméně nejčastěji se jedná o obvinění z rasismu, sexismu, xenofobie, homofobie nebo jiných forem diskriminace. Snaha pohnat obviněného k odpovědnosti za své činy může pro dotčenou osobu znamenat značné společenské i profesní následky, jakými jsou například ztráta společenského postavení nebo zaměstnání. V krajních případech může kultura rušení vést k přehnané ostrakizaci a nedostatečnému důrazu na vedení dialogu, a to bez ohledu na individuální kontext událostí.

Pojem kultura rušení je značně nadužíván a označují se jím i případy, které

nenaplnují definici tohoto pojmu. Uvedený trend je patrný především v akademické sféře, v níž konzervativní neziskové organizace označují za zrušení i případy, ve kterých se jednalo o legitimní konstruktivní kritiku akademika z důvodu jeho etického pochybení, jako tomu bylo například v případě profesora Lawrence Meadea. Akademická svoboda není bezmezná a nechrání akademiky od důsledků, které souvisí s morálně nevhodným chováním. Akademik nese za své urážlivé výroky odpovědnost, a to i v případě, že se takto vyjadřuje ve svém volném čase (např. na svém soukromém profilu na sociálních sítích). Praktiky rušení představují výzvu spíše pro univerzity, které by se měly zamyslet nad tím, jak přistupují k řešení projevů diskriminace v kampusu. Výzvu představuje kultura rušení i v oblasti otvírání společenské debaty nad ožehavými tématy, v níž může působit jako katalyzátor této debaty. V takových případech (viz výše uváděný případ Eriky Christakis) je ovšem nutné dbát na uložení adekvátního trestu a vyhnout se jakémukoli použití násilí nebo osobních útoků. Akademické prostředí by mělo být inkluzivním prostorem, ve kterém na neetické poznámky není místo.

Pro lepší pochopení tohoto fenoménu bych doporučila analýzu kultury rušení v souvislosti s limity politiky identity. Dále by bylo prospěšné tento fenomén zasadit do širšího kontextu politického vývoje a do kontextu tzv. kulturních válek.

Na základě výše zmíněných poznatků usuzuji, že kultura rušení představuje pro společnost spíše výzvu než hrozbu. Možnost obhajoby menšin před diskriminačními výroky a činy je důležitá pro správné fungování globalizované společnosti a právě praktiky rušení tuto možnost i díky dostupnosti digitálních platforem nabízejí. Při praktikování kultury rušení je nicméně zásadní respektovat základní lidská práva a svobody a vyvarovat se násilných či nenávistných projevů. Rovněž je třeba pečlivě zvážit, zda je rušení cíle oprávněné a zda se nejedná o neoprávněné umlčení osoby s odlišným názorem.

Summary

In my diploma thesis I examine the phenomenon of Cancel Culture, which significantly influences the US cultural, political, but also academic sphere. The aim is to offer a comprehensive definition of Cancel Culture and its associated terms and to analyze the impacts of cancelling on academic discourse and academic freedom. Despite the conflicting views on this phenomenon and the absence of a uniformly recognized definition, the analysis shows that this socio-cultural phenomenon is mainly visible in the public space in the form of boycotts or public shaming, in order to hold a person (or society) to account, as a result of their opinions, behavior, or beliefs that are considered controversial or unacceptable. This mechanism, which aims to remove persons or organizations temporarily or permanently from public space, is mainly visible on social networks, the reach of which allows intense pressure to be exerted on institutions and individuals. The main objective of interference is to hold the accused to account for their actions, which can entail significant social and professional consequences for the person concerned, such as loss of position or employment.

A Cancel Culture poses a challenge for society because it can act as a tool to draw attention to offences and injustices where the legal system has failed. Cancellation can be considered legitimate if the object of interference has expressed an ethically and morally unacceptable opinion. A threat is a Cancel Culture when its practices affect a person who has expressed an unpopular opinion (such as a certain political conviction) but who does not deny ethical and moral boundaries. This happened, for example, to Professor Steven Salaita. The analysis shows that, for the cultural and political spheres, a culture of interference does not pose a threat because most cancellations are not permanent and the persons or companies in question can continue to act in the public space. In academia, interference would pose a threat if the number of interferences based on unpopular opinions increased, which, according to the analysis of available sources, is not yet the case.

Použitá literatura

- Boyle, Karen. *#MeToo, Weinstein and Feminism*. Cham: Palgrave Pivot, 2019.
- Dershowitz, Alan. *Cancel Culture: The Latest Attack on Free Speech and Due Process*. New York: Delgado, Richard a Stefancic, Jean, *Critical Race Theory: An Introduction* (New York: New York University Press, 2011).
- Ng, Eve. *Cancel Culture: A Critical Analysis*. Cham: Palgrave Macmillan, 2022.
- Noelle-Neumann, Elisabeth. *The Spiral of Silence: Public Opinion--Our Social Skin*. Velká Británie: University of Chicago Press, 1993.
- Ronson, Jon. *So You've Been Publicly Shamed*. New York: Riverhead Books, 2016. Skyhorse Publishing Company, 2020. ProQuest Ebrary.
- Allen, Renee N. „From Academic Freedom to Cancel Culture: Silencing Black Women in the Legal Academy“, *U.C.L.A. Law Review* 364 (2021): 366-408.
- Berghel, Hal. „A Collapsing Academy, Part II: How Cancel Culture Works on the Academy.“ *Computer* 54, č. 10 (říjen 2021): 138-144. <https://doi.org/10.1109/MC.2021.3099048>.
- Bizel, Gulhan a Amit Kumar Singh. „Political Polarization, Misinformation, and Sentiments: A Social Media Analysis About ‘Capitol Hill 2021 Attack’ by Tweets.“ *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences* 9, č. 61 (2023): 2257-2266. <http://dx.doi.org/10.29228/JOS HAS.64755>.
- Bradford Lightfoot, Elizabeth. „Consumer activism for social change.“ *Social Work* 64, č. 4 (říjen 2019): 301-309. <https://doi.org/10.1093/sw/swz035> (staženo 15. ledna 2023).
- Clark, Meredith D. „DRAG THEM: A brief etymology of so-called “cancel culture.”“ *Communication and the Public* 5, č. 3-4 (září 2020): 88-92. <https://doi.org/10.1177/2057047320961562> (staženo 15. ledna 2023).
- DeMarco, Tina C. et al. „Coping With Group Members Who Insult the In-Group.“ *Special Section (Part I of II): The Social and Personality Psychology of Recent Geopolitical Events* 9, č. 2 (březen 2018): 234–244. <https://doi.org/10.1177/1948550617732392>.
- Dudenhoefer, Nicole. „Is Cancel Culture Effective?.“ *Pegasus* (podzim 2020). <https://www.ucf.edu/pegasus/is-Cancel-Culture-effective/>.
- Duarte, José L. et al., „Political Diversity Will Improve Social Psychological Science.“ *The Behavioral and Brain Sciences* 38 (2015): 120-130, <https://doi.org/10.1017/S0140525X14000430>.
- Ellefsen, Rune a Sveinung Sandberg. „Black Lives Matter: The Role of Emotions in Political Engagement.“ *Sociology* 56 č. 6 (2022): 1103–1120. <https://doi.org/10.1177/00380385221081385>.
- Estigoy, Maria A. et al. „Virtual Call-Out: The Aggressions and Advantages of Cancel Culture.“ *Innovations* 67, č. 3 (únor 2022): 538-554. Research Gate.

Goswami, Manash P. „Social Media and Hashtag Activism.“ in *Liberty Dignity and Change in Journalism* 252-262. Dili: Kanishka Publisher, 2018.
<https://doi.org/10.4269/ajtmh.20-0812>.
https://scholarship.law.stjohns.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1400&context=faculty_publications

Chong, Dennis. „Free Speech and Multiculturalism In and Out of the Academy.“ *Wiley Online Library*, 17. srpna 2006. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2006.00448.x>.

Islam, Saiful et al., „COVID-19–Related Infodemic and Its Impact on Public Health: A Global Social Media Analysis.“ *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene* 103, č. 4 (2020): 1621–1629.

Iyer, Aarti. „Understanding advantaged groups' opposition to diversity, equity, and inclusion (DEI) policies: The role of perceived threat“, *Social and Personality Psychology Compass* 16, no. 5 (2022), <https://doi.org/10.1111/spc3.12666>.

Kırık, Ali M. a Ahmet Çetinkaya. „Digital Activism in the Context of Social Movements: the Case of Change.org.“ in *Development, Social Change and Environmental Sustainability*, 297-325, Londýn: Routledge, 2021. Taylor & Francis.

Kocurova-Giurgiu, Ioana. „Cancel culture as perceived and encouraged in academia. An exploration of how mob attitudes on social media promote censorship and the end of open dialogue.“ Research Gate (září 2021).
https://www.researchgate.net/publication/354893759_Cancel_culture_as_perceived_and_encouraged_in_academia_An_exploration_of_how_mob_attitudes_on_social_media_promote_censorship_and_the_end_of_open_dialogue

Langbert, Mitchell. „Homogenous: The Political Affiliations of Elite Liberal Arts College Faculty.“ *Academic Questions* (léto 2018), DOI: 10.1007/s12129-018-9700-x.

Longfellow Marsh, Hannah. „Cancel Culture Conundrum.“ Disertační práce, The University of Maine, 2022.
<https://digitalcommons.library.umaine.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1759&context=honors>.

Martínez, A. a Allison Aubrey. „How vaccine misinformation made the COVID-19 death toll worse.“ *NPR*, 16. května 2022. <https://www.npr.org/2022/05/16/1099070400/how-vaccine-misinformation-made-the-covid-19-death-toll-worse>.

McClay, B. D. „Cancel.“ *The Hedgehog Review* 22, č. 3 (podzim 2020): 157-170.
<https://hedgehogreview.com/issues/america-on-the-brink/articles/Cancel> (staženo 13. ledna 2023).

Mead, Lawrence M. „Poverty and Culture.“ Springer Science+Business Media, LLC, part of Springer Nature 2020.
https://terpconnect.umd.edu/~pnc/temp/Mead2020_Article_PovertyAndCulture.pdf.

Norris, Pippa. „Cancel Culture: Myth or Reality?.“ *Political Studies* 71, č. 1 (2023): 145–174. <https://doi.org/10.1177/00323217211037023> (staženo 31. listopadu 2022).

Norris, Pippa. „Closed Minds? Is a ‘Cancel Culture’ Stifling Academic Freedom and Intellectual Debate in Political Science?.“ *HKS Faculty Research Working Paper Series* č. RWP20-025 (srpen 2020): 1-29. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3671026>.

Pinto, Isabel R. et. al. „Membership Status and Subjective Group Dynamics: Who Triggers the Black Sheep Effect?.“ *Journal of Personality and Social Psychology* 99, č. 1 (červenec 2010): 107-119. <https://doi.org/10.1037/a0018187>.

Raustiala, Kal. „States, NGOs, and International Environmental Institutions.“ *International Studies Quarterly* 41, č. 4 (1997): 719–740. <http://www.jstor.org/stable/2600859>.

Saint-Louis, Hervé. „Understanding Cancel Culture: Normative and unequal sanctioning.“ *First Monday* 26, č. 7 (červen 2021). <https://doi.org/10.5210/fm.v26i7.10891>.

Simpson, Robert M. a Amia Srinivasan. „No Platforming.“ *Academic Freedom* (2018): 186-209. <https://philpapers.org/archive/SIMNP.pdf>.

Skafle, Nordahl-Hansen et al., „Misinformation About COVID-19 Vaccines on Social Media: Rapid Review.“ *J Med Internet Res* 24, č. 8 (4. srpna 2022). <https://doi.org/10.2196/37367>.

Teixeira da Silva, Jaime A. „How to shape academic freedom in the digital age? Are the retractions of opinionated papers a prelude to “cancel culture” in academia?.“ *Current Research in Behavioral Sciences* 2, (listopad 2021). <https://doi.org/10.1016/j.crbeha.2021.100035>.

Thiele, Martina et al. „Political correctness and Cancel Culture – a question of power!“ *Journalism Research* 4 č. 1 (2021): 50-57, <https://doi.org/10.1453/2569-152X-12021-11282-en>.

Volokh, Eugene. „The Trouble With “Public Discourse” as a Limitation on Free Speech Rights.“ *Virginia Law Review* 97, č. 3 (2011): 567-594. <http://www.jstor.org/stable/41261523>.

Internetové zdroje

„A Letter on Justice and Open Debate.“ *Harper's Magazine*, 7. července 2020. <https://harpers.org/a-letter-on-justice-and-open-debate/>.

Abbot, Dorian S. „My Perspective on the Controversial Events of 11/13/20-11/15/20“, *Google Document*, nedatováno, https://drive.google.com/file/d/1J_vf46R100Q84PBcScdoD0Z7QVfKC7gy/view.

Abrams, Samuel J. „Cancel Culture Is Real in Higher Education. But Its Degree Does Vary Significantly.“ *AEIdeas*, 21. dubna 2022. <https://www.aei.org/politics-and-public-opinion/cancel-culture-is-real-in-higher-education-but-its-degree-does-vary-significantly/>.

ABZ slovník českých synonym. „Výraz zrušit.“ Staženo 25. března 2023. <https://www.slovník-synonym.cz/web.php/slovo/zrusit>.

Academic Freedom Alliance. Hlavní strana. Navštíveno 25. června 2023.

<https://academicfreedom.org/>.

Alex Abad-Santos, „How Ellen DeGeneres’s facade of kindness crumbled,“ *Vox*, 7. srpna 2020, <https://www.vox.com/21357113/ellen-degeneres-canceled-mean-backlash-toxic-workplace>.

Alliance Defending Freedom, „School Touts Viewpoint Diversity, Fires Conservative Prof.“ 17. května 2023. <https://adflegal.org/article/school-touts-viewpoint-diversity-fires-conservative-prof>.

American Association of University Professors. „FAQs on Academic Freedom.“ Staženo 23. června 2023. <https://www.aaup.org/programs/academic-freedom/faqs-academic-freedom>.

American Association of University Professors. „Summary Rejection of Professor’s Appointment Violated Principles of Academic Freedom and Tenure.“ Tisková zpráva. Navštíveno 25. června 2023. <https://www.aaup.org/media-release/summary-rejection-professor%E2%80%99s-appointment-violated-principles-academic-freedom-and>.

Ayres, Sabra. „Univ. of Dallas professor says student newspaper used 'cancel culture'.“ *Spectrum News*, 23. září 2021. <https://spectrumlocalnews.com/tx/south-texas-el-paso/news/2021/09/23/dallas-professor-claims--cancel-culture--has-invaded-north-texas-campus>.

Bahari, Sarah. „University of Dallas professor revises syllabus after using ‘China virus’ label.“ *The Dallas Morning News*, 20. září 2021. <https://www.dallasnews.com/news/2021/09/20/university-of-dallas-professor-revises-syllabus-after-using-china-virus-label/>.

Bayne, Bijan C. „How ‘woke’ became the least woke word in U.S. English.“ *The Washington Post*, 2. února 2022. <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/02/02/black-history-woke-appropriation-misuse/>.

Bazzi, Mohamad (@BazziNYU), „Lawrence Mead’s coup de grace: “Today, the seriously poor are mostly blacks and Hispanics, and the main reason is cultural difference. The great fact is that these groups did not come from Europe... Their native stance toward life is much more passive than the American norm”, *Twitter*, 24. července 2020.

Beer, Tommy. „Trump Attacks 'Cancel Culture' -- But Tried Recently To Cancel These People.“ *Forbes*, 6. srpna 2020. <https://www.forbes.com/sites/tommybeer/2020/09/06/trump-attacks-Cancel-Culturebut-tried-recently-to-Cancel-these-people/>.

Boan, Daniel. „A complete timeline of James Charles and Tati Westbrook's explosive feud that tore their relationship apart.“ *Insider*, 21. května 2019. <https://www.insider.com/james-charles-tati-westbrook-feud-2019-5>.

Bowen, Chloe. „All of the celebrities and brands vowing to boycott Kanye following antisemitism remarks.“ *Cosmopolitan*, 25. října 2022.

<https://www.cosmopolitan.com/uk/reports/a41764688/kanye-Cancelled-yeezy-adidas/>.

Bowman, Emma, „CNN fires Chris Cuomo for role in fighting brother's sexual harassment scandal“ *NPR*, 4. prosince 2021. <https://www.npr.org/2021/12/04/1061546161/cnn-fires-chris-cuomo-sexual-harassment-allegations-andrew>.

Boylan, Jenny (@JennyBoylan), „I did not know who else had signed that letter.“ *Twitter*, 8. července 2020. <https://twitter.com/JennyBoylan/status/1280646004136697863?s=20> (staženo 26. června 2023).

Bridge USA. Hlavní strana. Navštíveno 25. června 2023. <https://www.bridgeusa.org/>.

Bromwich, Jonah E. „Why ‘Cancel Culture’ Is a Distraction.“ *The New York Times*, 14. srpna 2020. <https://www.nytimes.com/2020/08/14/podcasts/daily-newsletter-cancel-culture-beirut-protest.html>.

Bryan, Anna, „JK Rowling Twitter: Police launch investigation into online death threats towards Harry Potter author“ *Edinburgh News*, 22. ledna 2023.

<https://www.edinburghnews.scotsman.com/news/crime/jk-rowling-twitter-police-launch-investigation-into-online-death-threats-towards-harry-potter-author-3996562>.

Cambridge Dictionary. „Cancel culture.“ Definice cancel culture.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/Cancel-Culture>.

Carl, Noah. „Bruce Gilley vs. Cancel Culture.“ *Quillette*, 30. října 2020.

https://web.pdx.edu/~gilleyb/LexingtonMob2020/NoahCarl_Quillette_BGvsCancelCulture.pdf.

Caron, Paul. „NY Times: UPenn Accuses A Law Professor Of Racist Statements. Should She Be Fired?.“ *TaxProf Blog*, 15. března 2023. https://taxprof.typepad.com/taxprof_blog/2023/03/ny-times-upenn-accuses-a-law-professor-of-racist-statements-should-she-be-fired.html.

Caron, Paul. „Penn Law Students Try To Ban Amy Wax From Teaching Civil Procedure Due To Her Breakdown Of The Bourgeois Culture Op-Ed.“ *TaxProf Blog*, 10. září 2017.

https://taxprof.typepad.com/taxprof_blog/2017/09/penn-law-students-try-to-get-amy-wax-banned-from-teaching-civil-procedure.html.

College Pulse. „2021 College Free Speech Rankings.“ Navštíveno 25. června 2023.

<https://reports.collegepulse.com/college-free-speech-rankings-2021>.

Dean, Janice (@JaniceDean), “He resigned instead, letting Albany Democrats off the hook from a tough vote“ *Twitter*, 7. března 2022.

<https://twitter.com/JaniceDean/status/1500837882222845957?s=20>.

Dictionary.com. „Cancel culture.“ Definice cancel culture. Zveřejněno 31. července 2020.

<https://www.dictionary.com/e/pop-culture/cancel-culture/>.

DiversityPerspective2“, https://drive.google.com/file/d/1uTpoGS-Jo_K01UANDN-Gqmj5JbwfKMIT/view.

Dixon, S. „Number of social media users in the United States from 2019 to 2028.“ *Statista*, zveřejněno 21. března 2023. <https://www.statista.com/statistics/278409/number-of-social-network-users-in-the-united-states/>.

Dobrý slovník. „Rušit význam.“ Staženo 25. března 2023.

<http://www.dobryslovník.cz/cestina?ru%C5%A1it>.

Domovská stránka Stevena Salaity“, navštíveno 10. července 2023. <https://stevesalaita.com/>

Dunn, Sydni. „University’s Rescinding of Job Offer Prompts an Outcry.“ *The New York Times*, 31. srpna 2014. .

Egan, Matt. „Video game CEO is out after praising Texas abortion law.“ *CNN*, 7. září 2021.

<https://edition.cnn.com/2021/09/07/business/tripwire-ceo-texas-abortion-law/index.html>.

Ellefson, Lindsey, „Some Public Figures Now Regret Signing Harper’s Open Letter Against ‘Cancel Culture’“ *The Wrap*, 8. července 2020. <https://www.thewrap.com/some-public-figures-now-regret-signing-harpers-open-letter-against-cancel-culture/> (staženo 26. června 2023).

Emily A. Vogels, Emily A. „Americans and ‘Cancel Culture’: Where Some See Calls for Accountability, Others See Censorship, Punishment.“ *Pew Research Center*, 21. května 2021.

<https://www.pewresearch.org/internet/2021/05/19/americans-and-cancel-culture-where-some-see-calls-for-accountability-others-see-censorship-punishment/>.

Fenton, Reuven a Sam Raskin. „Cuomo complains ‘cancel culture’ and dirty politics ruined his career in speech at NYC church.“ *New York Post*, 6. března 2022.

<https://nypost.com/2022/03/06/andrew-cuomo-says-cancel-culture-ruined-his-career-in-speech-at-nyc-church/>.

Ferencik, Jakub. „The Controversy of Bret Weinstein Explained — The Evergreen Scandal.“ *Medium*, 9. ledna 2018. <https://jakubferencik.medium.com/the-controversy-of-bret-weinstein-explained-the-evergreen-scandal-f3dfe07b1d70>.

Ferré-Sadurní, Luis. „Cuomo Re-emerges and Blames ‘Cancel Culture’ for His Fall.“ *The New York Times*, 6. března 2022. <https://www.nytimes.com/2022/03/06/nyregion/cuomo-cancel-culture-speech.html>.

FIRE, „Largest ever free speech survey of college students ranks top campuses for expression“, *FIRE* 29. září 2020. <https://www.thefire.org/news/largest-ever-free-speech-survey-college-students-ranks-top-campuses-expression>.

Flaherty, Colleen. „Making 'The Case for Colonialism,' Anew.“ *Inside Higher Ed*, 20. června 2018. <https://www.insidehighered.com/news/2018/06/21/journal-article-was-withdrawn-last-year-amid-intense-debate-republished-national>.

Flaherty, Colleen. „Professor suspended for saying a Chinese word that sounds like a racial slur in English.“ *Inside Higher Ed*, 7. září 2020.

Flaherty, Colleen. „U.S. and ‘Them’“, *Inside Higher Ed*, 27. července 2020. <https://www.insidehighered.com/news/2020/07/28/leading-voice-welfare-reform-accused-racism> (staženo 10. července 2023)

Flanagan, Caitlin, „The Humiliation of Aziz Ansari“ *The Atlantic*, 14. ledna 2018. <https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2018/01/the-humiliation-of-aziz-ansari/550541/> (staženo 26. června 2023).

Foundation for Individual Rights and Expression. „FIRE and DeVito/Verdi 2022 national free speech and cancel culture survey.“ Navštíveno 26. června 2023. <https://www.thefire.org/research-learn/fire-and-devitoverdi-2022-national-free-speech-and-cancel-culture-survey>.

Free speech at American universities is under threat.“ *The Economist*, 12. října 2017. <https://www.economist.com/united-states/2017/10/12/free-speech-at-american-universities-is-under-threat>.

Free Speech Union, „Affirm Prof. Dorian Abbot's Right to Free Speech and Uphold the Chicago Principles“ *Change.org*, 26. listopadu 2020. <https://www.change.org/p/university-of-chicago-president-robert-j-zimmer-affirm-prof-dorian-abbot-s-right-to-free-speech-and-uphold-the-chicago-principles>.

Friedersdorf, Conor, „The Perils of Writing a Provocative Email at Yale“ *The Atlantic*, 26. května 2016. <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2016/05/the-peril-of-writing-a-provocative-email-at-yale/484418/>.

Friedersdorf, Conor. „The New Intolerance of Student Activism.“ *The Atlantic*, 9. listopadu 2015. <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2015/11/the-new-intolerance-of-student-activism-at-yale/414810/>.

Friedman, Jonathan a Nadine F. Johnson. „Banned in the USA: The Growing Movement to Censor Books in Schools.“ *PEN America*, 19. září 2022. <https://pen.org/report/banned-usa-growing-movement-to-censor-books-in-schools/>.

Fuentes, Tamara. „Fans Want to Cancel Tati Westbrook Over Her Recent Controversy with James Charles.“ *Seventeen*, 17. května 2019. <https://www.seventeen.com/beauty/a27507073/tati-westbrook-cancelled-tweets-james-charles-feud/>.

Gambino, Lauren, „'Enough is enough': leading Democrats call on Al Franken to quit“ *The Guardian*, 6. prosince 2017. <https://www.theguardian.com/us-news/2017/dec/06/al-franken-senate-democrats-women-resign-patty-murray>.

Garry, Patrick M. „Threats to Academic Freedom in Higher Education.“ *Springer Link*, 23. února 2023. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12115-023-00821-4#Sec4>.

Gerstmann, Evan. „Why The University Of North Carolina Should Un-Cancel Nikole Hannah-Jones.“ *Forbes*, 27. května 2021. <https://www.forbes.com/sites/evangerstmann/2021/05/27/why-the-university-of-north-carolina-should-un-cancel-nikole-hannah-jones/?sh=602459102c09>.

Giley, Bruce. „My (Banned) Course on Conservative Political Thought.“ *Heterodox academy*, 12. července 2019. <https://heterodoxacademy.org/blog/teaching-banned-course-conservative-political-thought/>.

Godwin, Cody. „James Charles: YouTube star admits messaging 16-year-old boys.“ BBC, 2. dubna 2021. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-56611614>.

Google Docs. „@Mohamed2698.“ Seznam profesorových závadných tweetů a jeho aktivit na Twitteru. Navštíveno 27. června 2023. https://docs.google.com/document/d/1NxTlpT-ULhdLqeiP4cMc1BFRf6ijd_IMzZlC0Jss7xw/edit?fbclid=IwAR2kQc_IBkuzI-THXa8_Dy9wcEuc_wdNf1yEu4YU7OS61gEN3FaAEeNqRow.

Google Docs. „Open Letter to the LSA.“ Naposledy aktualizováno 1. července 2020, https://docs.google.com/document/d/17ZqWl5grm_F5Kn_0OarY9Q2jlOnk200PvhM5e3isPvY/edit

Graham, Bryan A. „Donald Trump blasts NFL anthem protesters: 'Get that son of a bitch off the field'.“ *The Guardian*, 23. září 2017. <https://www.theguardian.com/sport/2017/sep/22/donald-trump-nfl-national-anthem-protests>.

Group of educators, scholars, researchers, advocates, and community leaders, „All Educators, Advocates, & Scholars are invited to sign renouncing Poverty and Culture published online July 21, 2020 in Society (Journal).“, *Google Document*, 26. července 2020, <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfG1PPI4zzuKAU90Te7vpeZAtDMKEea1Isic2fGurjJRh6B4A/viewform>.

Guerreiro, Guilherme et al., „USC concludes professor’s controversial comments did not violate policy“ *USC Anneberg Media*, 29. září 2020. <https://www.uscannenberghmedia.com/2020/09/29/usc-concludes-professors-controversial-comments-did-not-violate-policy/>.

Hananoki, Eric, „Featured CPAC speaker said Judaism is a “complete lie” and referred to Jewish people as ,thieving fake Jews““ *Media Matters*, 22. února 2021. <https://www.mediamatters.org/diversity-discrimination/featured-cpac-speaker-said-judaism-complete-lie-and-referred-jewish-people>.

Harris, Elizabeth A. a Alexandra Alter. „A Fast-Growing Network of Conservative Groups Is Fueling a Surge in Book Bans.“ *The New York Times*, 10. prosince 2022. <https://www.nytimes.com/2022/12/12/books/book-bans-libraries.html>.

Hawkins, Derek, „Penn Law professor who said black students are ‘rarely’ in top half of class loses teaching duties“ *The Washington Post*, 15. března 2018. <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2018/03/15/penn-law-professor-who-said-black-students-rarely-perform-well-loses-teaching-duties/>.

Heterodox Academy. Hlavní strana. Navštíveno 25. června 2023. <https://heterodoxacademy.org/>.

Holloway, Kali. „The Great Hypocrisy of Right-Wingers Claiming ‘Cancel Culture’.“ *The Nation*, 19. března 2021. <https://www.thenation.com/article/society/republicans-cancel-culture-kaepernick/>.

Holmes, Kristen a Starr, Barbara, „Space Force commander fired after comments made on conservative podcast“ *CNN*, 17. května 2021. <https://edition.cnn.com/2021/05/15/politics/space-force-lohmeier-fired-after-comments/index.html>.

Huber, David. „U. Montana prof put on leave after alleged misogynistic, Islamophobic blog discovered.“ *The College Fix*, 18. října 2021. <https://www.thecollegefix.com/u-montana-prof-put-on-leave-after-alleged-misogynistic-islamophobic-blog-discovered/>.

Chakraborty, Sujay. „Was Colin Kaepernick Fired From The 49ers? Why Did NFL Star Cut Ties With The Team?“ *Republic World*, 4. června 2020. <https://www.republicworld.com/sports-news/other-sports/was-colin-kaepernick-fired-from-the-49ers-nfl-star-cut-ties-with-team.html>.

Change.org. „Affirm Prof. Dorian Abbot's Right to Free Speech and Uphold the Chicago Principles.“ Navštíveno 25. června 2023. <https://www.change.org/p/university-of-chicago-president-robert-j-zimmer-affirm-prof-dorian-abbot-s-right-to-free-speech-and-uphold-the-chicago-principles>.

Interfolio Team, „What is Academic Tenure?“ *Interfolio*, 7. listopadu 2019. <https://www.interfolio.com/resources/blog/everything-about-academic-tenure/>.

Israel, Steve. „The cancel culture of the right.“ *The Hill*, 16. února 2022. <https://thehill.com/opinion/civil-rights/594423-the-cancel-culture-of-the-right/>.

Italie, Hillel. „6 Dr. Seuss books will stop being published because of racist imagery.“ *PBS NewsHour*, 2. března 2021. <https://www.pbs.org/newshour/arts/6-dr-seuss-books-will-stop-being-published-because-of-racist-imagery>.

Ivette Feliciano a Zachary Green, „Evergreen copes with fallout, months after ‘Day of Absence’ sparked national debate,“ PBS, 7. ledna 2018, <https://www.pbs.org/newshour/show/evergreen-cope-with-fallout-months-after-day-of-absence-sparked-national-debate>.

Johnson, Jason. „The Real Victims of Cancel Culture.“ *Slate*, 8. března 2021. <https://slate.com/news-and-politics/2021/03/cancel-culture-call-out-a-word-podcast.html>.

McGrady, Clyde. „The strange journey of ‘cancel,’ from a Black-culture punchline to a White-grievance watchword.“ *The Washington Post*, 2. dubna 2021. https://www.washingtonpost.com/lifestyle/Cancel-Culture-background-black-Culture-white-grievance/2021/04/01/2e42e4fe-8b24-11eb-aff6-4f720ca2d479_story.html.

Joint Statement from Karin Ruhlandt, Dean of the College of Arts and Sciences, and John Liu, Interim Vice Chancellor and Provost.“ *Syracuse University*, navštíveno 25. června 2023. <https://news.syr.edu/blog/2020/08/25/joint-statement-from-karin-ruhlandt-dean-of-the-college-of-arts-and-sciences-and-john-liu-interim-vice-chancellor-and-provost/>.

Kaplan, Sarah. „University of Illinois censured after professor loses job over tweets critical of Israel.“ *The Washington Post*, 15. června 2015. <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2015/06/15/university-of-illinois-censured-after-professor-loses-job-over-tweets-critical->

of-israel/.

Knight Foundation. „Free Expression in America Post-2020.“ Zveřejněno 6. ledna 2022.

<https://knightfoundation.org/reports/free-expression-in-america-post-2020/>.

Knight Foundation. „Free speech for all? Poll reveals Americans' views on free expression post-2020.“ Tisková zpráva. Publikováno 6. ledna 2022.

<https://knightfoundation.org/press/releases/free-speech-for-all-poll-reveals-americans-views-on-free-expression-post-2020/>.

Kurtzleben, Danielle. „When Republicans Attack 'Cancel Culture,' What Does It Mean?.“ *NPR*, 10. února 2021. <https://www.npr.org/2021/02/10/965815679/is-cancel-culture-the-future-of-the-gop>.

Kurtzman, Laura. „Trump's 'Chinese Virus' Tweet Linked to Rise of Anti-Asian Hashtags on Twitter.“ *University of California San Francisco*, 18. března 2021.

<https://www.ucsf.edu/news/2021/03/420081/trumps-chinese-virus-tweet-linked-rise-anti-asian-hashtags-twitter>.

LaHood, Maria et al. „Salaita v. Kennedy, et al.“ *Center for Constitutional Rights*, 12. listopadu 2015. <https://ccrjustice.org/home/what-we-do/our-cases/salaita-v-kennedy-et-al>.

Lampen, Claire. „J.K. Rowling Triples Down on Transphobia.“ *The Cut*, 5. července 2020.

<https://www.thecut.com/2020/07/j-k-rowling-writes-essay-defending-her-transphobic-remarks.html>.

Lizza, Ryan. „Americans tune in to 'Cancel Culture' — and don't like what they see.“ *Politico*, 22. července 2020. <https://www.politico.com/news/2020/07/22/americans-Cancel-Culture-377412>.

Long, Sophie. „How #OscarsSoWhite changed the Academy Awards.“ *BBC*, 9. března 2023.

<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-64883399> (staženo 26. března 2023).

Luu, Chi. „Cancel Culture Is Chaotic Good.“ *JSTOR Daily*, 18. prosince 2019.

<https://daily.jstor.org/cancel-culture-is-chaotic-good/>.

Make Cringe Great Again, „Evergreen State College students protest for firing of Bret Weinstein“, *YouTube*, 3. června 2017, <https://youtu.be/OhbAavmUpLo>.

Marsden, Christopher et al., „Platform values and democratic elections: How can the law regulate digital disinformation?“ *Computer Law & Security Review* 36 (listopad 2019): 17-18,

DOI:10.1016/j.clsr.2019.105373 (staženo 26. června 2023).

Mastrangelo, Dominick. „Obama warns of 'dangers of cancel culture' going 'overboard'.“ *The Hill*, 8. června 2021. <https://thehill.com/homenews/557317-obama-warns-of-dangers-of-cancel-culture-going-overboard/>.

Mayer, Jane. „The Case of Al Franken.“ *The New Yorker*, 22. července 2019.

<https://www.newyorker.com/magazine/2019/07/29/the-case-of-al-franken>.

McCarthy, Clare, „Writers and actors including Ian McEwan and Griff Rhys Jones rally around JK Rowling amid onslaught of social media abuse and death threats over 'transphobia' row“ *Daily*

Mail, 28. srpna 2020. <https://www.dailymail.co.uk/news/article-8777531/JK-Rowling-receives-support-Ian-McEwan-Griff-Rhys-Jones-amid-transphobia-row.html> (staženo 28. června 2023).

McWhorter, John. „Academics Are Really, Really Worried About Their Freedom.“ *The Atlantic*, 1. září 2020. <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2020/09/academics-are-really-really-worried-about-their-freedom/615724/>.

Merriam-Webster. „Cancel culture.“ Definice cancel culture. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/Cancel%20Culture>.

Mudde, Cas. „What is behind Ron DeSantis’s Stop-Woke Act?“ *The Guardian*, 6. února 2023. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2023/feb/06/what-is-behind-ron-desantis-stop-woke-act>.

Muir, Ellie. „A timeline of JK Rowling’s comments about women and transgender rights.“ *Independent*, 25. dubna 2023. <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/news/jk-rowling-trans-twitter-timeline-b2326256.html>.

Mullainathan Sendhil. „Police Killings of Blacks: Here Is What the Data Say“, *The New York Times*, 16. října 2015, <https://www.nytimes.com/2015/10/18/upshot/police-killings-of-blacks-what-the-data-says.html>.

Narula, Sai. „Cancel Culture & Social Media As Judge, Jury, And Executioner.“ *Law 2.0 Conference*, navštíveno 26. června 2023. <https://www.law2conf.com/blog/cancel-culture-social-media-judge-jury-and-executioner>.

Nejvyšší státní zastupitelství. „Informace k možným trestněprávním limitům svobody projevu ve vztahu k situaci na Ukrajině.“ Publikováno dne 26. února 2023. <https://verejnazaloba.cz/nasz/informace-k-moznym-trestnepravnim-limitum-svobody-projevu-ve-vztahu-k-situaci-na-ukrajine/>.

Nelson, Gwen (@gwannelsonuk), „You went from a beloved children's author to.....this.“ *Twitter*, 26. dubna 2022. <https://twitter.com/gwannelsonuk/status/1518728390349664258?s=20> (staženo 28. června 2023).

New York University. „Statement From Faculty of Arts and Science and Wagner Leadership Regarding Professor Lawrence Mead.“ Naposledy aktualizováno 27. července 2020. https://www.nyu.edu/about/news-publications/news/2020/july/Statement_FAS_Wagner_Leadership_Lawrence_Mead.html.

North, Anna. „Aziz Ansari has addressed his sexual misconduct allegation. But he hasn’t publicly apologized.“ *Vox*, 12. července 2019. <https://www.vox.com/identities/2019/7/12/20690303/aziz-ansari-sexual-misconduct-accusation-right-now>.

Oliveira, Beatriz. „A Return to Public Square Trials? How Cancel Culture and Perp Walks May Undermine Trial Impartiality and Criminal Justice.“ *Columbia Undergraduate Law Review*, 21.

června 2021. <https://www.culawreview.org/journal/a-return-to-public-square-trials-how-cancel-culture-and-perp-walks-may-undermine-trial-impartiality-and-criminal-justice>.

Owens, Eric. „America 2014: University of Illinois Professor Blames Jews For Anti-Semitism.“ *Daily Caller*, 21. července 2014. <https://dailycaller.com/2014/07/21/university-of-illinois-professor-blames-jews-for-anti-semitism/>.

Patrice, Joe, „Amy Wax Defends Herself By Admitting Most Of The Allegations Against Her „, *Above the Law*, 17. dubna 2023, <https://abovethelaw.com/2023/04/amy-wax-admits-most-allegations/>.

Pawlyk, Oriana. „Space Force CO Fired Over Comments About Marxism in the Military Now Subject of IG Probe.“ *Military.com*, 20. května 2021. <https://www.military.com/daily-news/2021/05/20/space-force-co-fired-over-comments-about-marxism-military-now-subject-of-ig-probe.html>.

Pengelly, Martin. „Josh Hawley attacks ‘woke capitalism’ and claims to be victim of cancel culture.“ *The Guardian*, 26. dubna 2021. <https://www.theguardian.com/us-news/2021/apr/26/josh-hawley-book-attacks-woke-capitalism>.

Perlman, Allison. „Hollywood Blacklist.“ *Encyklopedia Britannica*, 18. října 2021. <https://www.britannica.com/topic/Hollywood-blacklist>.

Perper, Rosie. „YouTuber James Charles has lost nearly 3 million subscribers after his bitter beauty feud with Tati Westbrook.“ *Insider*, 13. května 2019. <https://www.insider.com/james-charles-loses-millions-of-subscribers-after-tati-westbrook-youtube-makeup-feud-2019-5>.

Phillips-Fein, Kim. „Conservatism: A State of the Field“ *The Journal of American History*, 98, č. 3, 1. prosince 2011. <https://academic.oup.com/jah/article/98/3/723/684892>.

„President Trump calls coronavirus 'kung flu'.“ *BBC*, navštíveno 25. června 2023. <https://www.bbc.com/news/av/world-us-canada-53173436>.

„Profil National Association of Scholars (NAS).“ *Influencwatch*, nedatováno. <https://www.influencwatch.org/non-profit/national-association-of-scholars-nas/> (staženo 12. července 2023)

„Profil Nicholase Christakise.“ *Yale*, nedatováno. <https://seas.yale.edu/faculty-research/faculty-directory/nicholas-christakis>.

„Profil organizace The College Fix – Bias and Credibility“ *Media Bias / Fact Check*, aktualizováno 30. června 2023. <https://mediabiasfactcheck.com/the-college-fix/> (staženo 12. července 2023)

„Pushback at cancel culture is leading to new educational initiatives.“ *The Economist*, 26. ledna 2023. <https://www.economist.com/united-states/2022/02/26/pushback-at-cancel-culture-is-leading-to-new-educational-initiatives>.

Reed, Alyson et al., „Open Letter to the LSA,“ uloženo na *Google Docs*, 1. července 2020.
https://docs.google.com/document/d/17ZqWl5grm_F5Kn_0OarY9Q2jlonk200PvhM5e3isPvY/edit
(staženo 1. července 2023).

REPORT: Faculty members more likely to self-censor today than during McCarthy era.“ *The Fire*,
28. února 2023. <https://www.thefire.org/news/report-faculty-members-more-likely-self-censor-today-during-mccarthy-era>.

Respers, Lisa. „Aziz Ansari talks about sexual misconduct in his new Netflix special and people have feelings.“ *CNN*, 10. července 2019. <https://edition.cnn.com/2019/07/10/entertainment/aziz-ansari-allegation-netflix-special/index.html>.

Robertson, Derek. „How Everything Became ‘Cancel Culture’.“ *Politico*, 6. května 2021.
<https://www.politico.com/news/magazine/2021/06/05/cancel-culture-politics-analysis-491928>.

Romano, Aja. „Harry Potter and the author who failed us.“ *Vox*, 11. června 2020.
<https://www.vox.com/culture/21285396/jk-rowling-transphobic-backlash-harry-potter>.

Romano, Aja. „The second wave of “Cancel Culture.“ *Vox*, 5. květen 2021.
<https://www.vox.com/22384308/Cancel-Culture-free-speech-accountability-debate>.

Romano, Aja. „Why we can’t stop fighting about Cancel Culture.“ *Vox*, 25. srpna 2020.
<https://www.vox.com/Culture/2019/12/30/20879720/what-is-Cancel-Culture-explained-history-debate>.

Ross, Loretta. „I’m a Black Feminist. I Think Call-Out Culture Is Toxic.“ *The New York Times*, 17.
srpna 2019. <https://www.nytimes.com/2019/08/17/opinion/sunday/cancel-culture-call-out.html>.

Roush, Ty. „Kevin Spacey Pleads Not Guilty To 7 Sexual Offense Charges.“ *Forbes*, 13. ledna
2023. <https://www.forbes.com/sites/tylerroush/2023/01/13/kevin-spacey-pleads-not-guilty-to-7-sexual-offense-charges/?sh=7be930a50915>.

Rowling, J.K. „J.K. Rowling Writes about Her Reasons for Speaking out on Sex and Gender
Issues“ *J.K. Rowling*, 10. června 2020. <https://www.jkrowling.com/opinions/j-k-rowling-writes-about-her-reasons-for-speaking-out-on-sex-and-gender-issues/>.

Ruger, Ted. „January 18 Statement About Actions Regarding Amy Wax.“ *University of
Pennsylvania*, 18. ledna 2022. <https://www.law.upenn.edu/live/news/14406-january-18-statement-about-actions-regarding-amy>.

Ruton, Scroger. „Why I’m Leaving the Heterodox Academy“ *WatSAFS*, 27. února 2023.
<https://www.watsafs.ca/why-i-m-leaving-the-heterodox-academy>.

Salaita, Steven. „Steven Salaita: U. of I. destroyed my career.“ *Chicago Tribune*, 29. září 2014.
<https://www.chicagotribune.com/opinion/commentary/ct-steven-salaita-tenure-jews-twitter-tweets-unive-20140929-story.html>.

Saul, Stephanie. „A College Fights ‘Leftist Academics’ by Expanding Into Charter Schools.“ *The New York Times*, 11. dubna 2022. <https://www.nytimes.com/2022/04/10/us/hillsdale-college-charter-schools.html>.

Sawchuk, Stephen. „What Is Critical Race Theory, and Why Is It Under Attack?.“ *Education Week*, 18. května 2021. <https://www.edweek.org/leadership/what-is-critical-race-theory-and-why-is-it-under-attack/2021/05>.

Shapiro, Ari. „< Co-Opted And Weaponized, 'Cancel Culture' Is Just Today's 'Politically Correct'.“ *NPR*, 9. července 2015. <https://www.npr.org/transcripts/1012696671>.

Sharir Moran, „There's an Undercurrent on the American Left That Regards Jews as Suspect“, *Haaretz*, 16. července 2021, <https://www.haaretz.com/us-news/2021-07-16/ty-article-magazine/.premium/theres-an-undercurrent-on-the-american-left-that-regards-jews-as-suspect/0000017f-df85-db5a-a57f-dfef70390000>.

Shennan, Rhona. „What does woke mean? Definition of woke culture in 2023 - and what critics mean by ‘woke police.’“ *National World*, 9. ledna 2023. <https://www.nationalworld.com/whats-on/arts-and-entertainment/what-does-woke-mean-definition-woke-Culture-2022-3215758>.

Shows, Ronnie. „Ex-Rep.: I’m a Democrat, and I oppose cancel culture.“ *Boston Herald*, 5. února 2021. <https://www.bostonherald.com/2021/02/05/ex-rep-im-a-democrat-and-i-oppose-cancel-culture/>.

Schuessler, Jennifer. „An Open Letter on Free Expression Draws a Counterblast.“ *The New York Times*, 10. července 2020. <https://www.nytimes.com/2020/07/10/arts/open-letter-debate.html>.

Sides, John, „The 40-year decline in the tolerance of college students, graphed“, *The Washington Post* 9. března 2017. <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/03/09/the-40-year-decline-in-the-tolerance-of-college-students-graphed/>.

Silberstein, Rachel. „RPI professor apparently ousted after student uproar over social media posts.“ *Times Union*, 13. června 2020. <https://www.timesunion.com/news/article/RPI-professor-ousted-after-students-expose-15330931.php>.

Sleeper, Jim. „The Conservatives Behind the Campus ‘Free Speech’ Crusade“ *The American Prospect*, 9. října 2016. <https://prospect.org/education/conservatives-behind-campus-free-speech-crusade/>.

Spooner, Marc. „Academic freedom is not the same as freedom of expression.“ *University World News*, 10. září 2022. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20220909154014140>.

Stanford Libraries. „Stanford Stories From the Archives.“ Staženo 18. června 2023, <https://exhibits.stanford.edu/stanford-stories/feature/student-activism>.

Stieb, Matt. „CPAC Cancels Speaker at ‘America Uncanceled’ Conference.“ *Intelligencer*, 22. února 2021. <https://nymag.com/intelligencer/2021/02/cpac-cancels-speaker-at-america-uncanceled-conference.html>.

Stopbullying.gov. „What Is Cyberbullying.“ Staženo 26. března 2023.
<https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/what-is-it>.

subir, „The Salaita Tweets: A Twitter/Outrage concordance“ *Daily Kos*, 18. srpna 2015.
<https://www.dailykos.com/stories/2015/8/18/1412900/-The-Salaita-Tweets-A-Twitter-Outrage-concordance> (staženo 1. července 2023).

Suderman, Peter. „The Capitol Rioters Were a Right-Wing Cancel Mob.“ *Reason*, 1. července 2021. <https://reason.com/2021/01/07/the-capitol-rioters-were-a-right-wing-cancel-mob/>.

Sung, Morgan. „2019 was the year 'cancel culture' took on a gorgeously messy life of its own.“ *Mashable*, 25. listopad 2019. <https://mashable.com/article/cancel-culture-2019>.

Svrluga, Susan, „Students accuse Yale SAE fraternity brother of saying ‘white girls only’ at party door“ *The Washington Post*, 2. listopadu 2015. <https://www.washingtonpost.com/news/grade-point/wp/2015/11/02/students-accuse-yale-sae-fraternity-brothers-of-having-a-white-girls-only-policy-at-their-party/> (staženo 10. července 2023).

Syracuse University. „Jon Zubieta.“ Osobní profil. Navštíveno 25. června 2023.
<https://thecollege.syr.edu/people/faculty/zubieta-jon/>.

Teh, Kieran. „Community response to history professor misnaming COVID-19.“ *The Cor Chronicle*, 17. září 2021. <https://thecorchronicle.com/2021/09/17/community-response-to-history-professor-misnaming-covid-19/>.

The College Fix. „Cancel Culture Database.“ Staženo 23. června 2023.
https://www.thecollegefix.com/cancel-culture-database/?pagenum=2&gv_search&filter_4=Professor+Comments&filter_6&filter_7=Canceled&mode=all.

The Committee on Freedom of Expression, „Report of the Committee on Freedom of Expression“, *University of Chicago*, nedatováno,
<https://provost.uchicago.edu/sites/default/files/documents/reports/FOECommitteeReport.pdf>.

The Editorial Board, „Andrew Cuomo on Cancel Culture“ *WSJ*, 6. března 2022.
<https://www.wsj.com/articles/andrew-cuomo-chris-cnn-cancel-culture-pc-political-correct-sexual-harrassment-accusation-new-york-governor-church-speech-11646599202>.

The FIRE. „Campus Disinvitation Database.“ Staženo 23. června 2023.
https://www.thefire.org/research-learn/campus-disinvitation-database#campus-disinvitations/?view_39_page=22.

The FIRE. „Email From President Peter Salovey and Dean Jonathan Holloway.“ Navštíveno 25. června 2023. <https://www.thefire.org/research-learn/email-president-peter-salovey-and-dean-jonathan-holloway>.

The Fire. „Halloween Costume Controversy.“ Navštíveno 25. června 2023.
<https://www.thefire.org/research-learn/halloween-costume-controversy>.

The Hillsdale 1776 Curriculum“ *Hillsdale College*, navštíveno 7. července 2023.
<https://k12.hillsdale.edu/Curriculum/The-Hillsdale-1776-Curriculum/>.

The LSA Executive Committee, „LSA Issues Statement on Racial Justice“ *Linguistic Society of America*“, 3. června 2020. <https://www.linguisticsociety.org/news/2020/06/03/lisa-issues-statement-racial-justice>.

The New York Times a Siena College Research Institute. „FS0222Crosstabs(1).xlsx.“ Průzkum veřejného mínění. Navštíveno 26. června 2023. <https://int.nyt.com/data/documenttools/free-speech-poll-nyt-and-siena-college/ef971d5e78e1d2f9/full.pdf>.

The Republican National Committee. „Chairwoman Mcdaniel: The Democrats are the Cancel Culture Party.“ Tisková zpráva. Publikováno dne 21. ledna 2021. <https://gop.com/press-release/chairwoman-mcdaniel-the-democrats-are-the-cancel-culture-party/>.

The University of Chicago. „Statement on Faculty, Free Expression, and Diversity.“ Zveřejněno 29. listopadu 2020. <https://president.uchicago.edu/from-the-president/announcements/112920-free-expression>.

The White House. „Remarks by President Trump at South Dakota’s 2020 Mount Rushmore Fireworks Celebration | Keystone, South Dakota.“ Přepis projevu Donalda Trumpa. Zveřejněno 4. července 2020. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-south-dakotas-2020-mount-rushmore-fireworks-celebration-keystone-south-dakota/>.

Thuman, Leo. „NYU publicly shames professor who questioned link between poverty & racism,“ *Campus Reform*, 16. září 2020. <https://www.campusreform.org/article?id=15681>.

Trembath, Jodie-Lee, „Unpacking the Yale Halloween Scandal“ *The Familiar Strange*, 23. listopadu 2017. <https://thefamiliarstrange.com/unpacking-the-yale-halloween-scandal/>.

TripWire. „Tripwire Appoints new Interim CEO, Alan Wilson.“ Vyjádření ke jmenování nového CEO. Publikováno 6. září 2021. <https://www.tripwireinteractive.com/#/news/tripwire-appoints-new-interim-ceo-alan-wilson>.

Unsilenced Majority. „About us.“ Navštíveno 28. června 2023.
<https://unsilencedmajority.org/about-us>.

USC Annenberg. „A new initiative shows the lasting impact of #OscarsSoWhite.“ Naposledy aktualizováno 2. března 2023. <https://annenberg.usc.edu/news/research-and-impact/new-initiative-shows-lasting-impact-oscarssowhite>.

Vazquez, Marietta. „Calling COVID-19 the “Wuhan Virus” or “China Virus” is inaccurate and xenophobic.“ *Yale*, 12. března 2020. <https://medicine.yale.edu/news-article/calling-covid-19-the-wuhan-virus-or-china-virus-is-inaccurate-and-xenophobic/>.

Vedder, Richard. „A Star Is Born: The Academic Freedom Alliance“ *Forbes*, 15. března 2021. <https://www.forbes.com/sites/richardvedder/2021/03/15/a-star-is-born-the-academic-freedom-alliance/?sh=c9b9b036efe0>.

Vodáková, Alena. „mccarthismus.“ *Sociologická encyklopedie*, navštíveno 26. června 2023. <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mccarthismus>.

Vogels, Emily A. „A growing share of Americans are familiar with ‘cancel culture’.“ *Pew Research Center*, 9. června 2022. <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2022/06/09/a-growing-share-of-americans-are-familiar-with-Cancel-Culture/>.

Vokatý, Pavel. „Nebojujme na frontě, kde není s čím bojovat, říká pedagog Černický.“ *Lidovky.cz*, 22. července 2023. https://www.lidovky.cz/domov/jiri-cernicky-umprum-studenti-hyperkorektnost-umeni-malba.A230622_164941_In_domov_hud?_gl=1*qgth42*_ga*MTIxNTg4OTk4Ny4xNjg3Njk5ODQ2*_ga_G0ZTTLYP2W*MTY4Nzc5NzI3MS4yLjEuMTY4Nzc5ODA0OS42MC4wLjA (staženo 26. června 2023).

Voytko, Lisette. „Billionaire No More: Kanye West’s Antisemitism Obliterates His Net Worth As Adidas Cuts Ties.“ *Forbes*, 22. října 2022. <https://www.forbes.com/sites/lisettevoytko/2022/10/25/billionaire-no-more-kanye-wests-anti-semitism-obliterates-his-net-worth-as-adidas-cuts-ties/?sh=7cf7a37c17e7>.

Vujić, Katja. „A Guide to the Many, Many Scandals of James Charles“ *The Cut*, 12. května 2021. <https://www.thecut.com/article/james-charles-allegations-and-accusations-explained.html>.

Wallace-Wells, Benjamin. „Cancel Culture Is Not a Movement.“ *The New Yorker*, 11. března 2021. <https://www.newyorker.com/news/annals-of-populism/who-is-in-charge-of-cancel-culture>.

Wan, Xiaofeng. „How can universities in the US tackle anti-Asian racism?.“ *University World News*, 30. října 2021. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20211025095928462>.

Way, Katie. „I went on a date with Aziz Ansari. It turned into the worst night of my life.“ *Babe*, 13. ledna 2018. <https://babe.net/2018/01/13/aziz-ansari-28355>.

Wilson, John K. „Scholars Under FIRE: Lessons from a Database“ *Academe Blog*, 9. září 2021. <https://academeblog.org/2021/09/09/scholars-under-fire-lessons-from-a-database/>.

Wong, Wilson. „YouTuber Tati Westbrook shuts down beauty line, cites Covid, legal battle.“ *NBC news*, 4. listopadu 2021. <https://www.nbcnews.com/pop-culture/pop-culture-news/youtuber-tati-westbrook-shuts-beauty-line-cites-covid-legal-battle-rcna4542>.

Wood, Graeme. „The Cancellation of Nikole Hannah-Jones.“ *The Atlantic*, 21. května 2021. <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2021/05/cancellation-unc-nikole-hannah-jones/618951/>.

YouGov. „Huff Post: CancelCulture.“ Navštíveno 27. června 2023. <https://big.assets.huffingtonpost.com/athena/files/2021/02/12/6026b171c5b680717ee75ba0.pdf>.

Young Pharaoh (@PHARAOH_ATEN_), „THIS IS #CENSORSHIP AT ITS BEST!“ *Twitter*, 22. února 2021. https://twitter.com/PHARAOH_ATEN_/status/1363978334435237888?s=20.

“YouTuber James Charles Is Set To Lose Millions In Annual Earnings.” *Forbes*, 20. dubna 2020. <https://www.forbes.com/sites/maddieberg/2021/04/20/youtuber-james-charles-is-set-to-lose-millions-in-annual-earnings/?sh=403a61927b29>.

Zurcher, Anthony. „Ex-US Senator Al Franken regrets resigning over sexual misconduct claims.“ *BBC*, 22. července 2019. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-49074194>.

ZÁVĚREČNÉ TEZE MAGISTERSKÉ PRÁCE NMTS

Závěrečné teze student odevzdává ke konci Diplomního semináře III jako součást magisterské práce a tyto teze jsou spolu s odevzdáním magisterské práce do SIS předpokladem udělení zápočtu za tento seminář.

Jméno:

Kvačková, Kristýna

E-mail:

91484394@fsv.cuni.cz

Specializace (uveďte zkratku)*:

SAS

Semestr a školní rok zahájení práce:

LS 2021/2022

Semestr a školní rok ukončení práce:

LS 2022/2023

Vedoucí diplomového semináře:

Dr. phil. Lucie Kýrová, M.A.

Vedoucí práce:

Dr. phil. Lucie Kýrová, M.A.

Název práce:

Cancel culture - výzva nebo hrozba?

Charakteristika tématu práce (max 10 řádek):

Diplomová práce s názvem „Cancel culture – výzva nebo hrozba?“ se věnuje velmi aktuálnímu tématu, které se během několika let stalo předmětem vyhrcovaných diskusí nejen v americké společnosti. Diskuze jsou velmi stranické a zatím neexistuje jednotně uznávaná definice tohoto fenoménu. Nicméně kultura rušení, jak lze pojem do češtiny volně přeložit, je nyní přítomna nejen v kulturní sféře, ale zasahuje také do politiky a v nemalé míře i do akademického prostředí.

Vývoj tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Původním cílem bylo zpochybnit existenci cancel culture. Nicméně po podrobném nastudování zdrojů jsem došla k závěru, že rušení existuje a bude přínosnější se zaměřit na konkrétní příklady praktik rušení, nikoliv zpochybnit celý fenomén.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

Historie a definice cancel culture

Cancel culture – legitimní nástroj nebo hrozba?

Cancel culture v akademickém prostředí

Hlavní výsledky práce (max. 10 řádek):

Cancel culture výrazně ovlivňuje kulturní, politickou, ale i akademickou sféru. I přes rozporuplné názory na tento fenomén a absenci jednotně uznávané definice lze na základě analýzy říci, že tento sociokulturní fenomén je ve veřejném prostoru viditelný především ve formě bojkotu nebo veřejného zostuzení, s cílem dohnat danou osobu (či společnost) k odpovědnosti, jakožto důsledek jejich názorů, chování, nebo přesvědčení, které jsou považovány za nepopulární nebo nepřijatelné. Kultura rušení je pro společnost výzvou, protože může fungovat jako nástroj k upozornění na přestupky a nespravedlnosti, kde právní systém selhal. Rušení nepředstavuje hrozbu v kulturní ani v politické sféře, protože známé osobnosti či politici disponují nepřehledným množstvím kanálů a je téměř nemožné je z veřejného prostoru odstranit (ať už dočasně nebo permanentně). Nejvíce může být ohrožena akademická sféra, ale pouze v případě, že by se zvýšila četnost případů, kdy jsou rušení osoby na základě nepopulárních názorů, což se zatím neděje.

Prameny a literatura (výběr nejpodstatnějších):

D. Clark, Meredith. "DRAG THEM: A Brief Etymology of so-Called 'Cancel Culture.'"

<p>Communication and the Public 5, no. 3–4 (September 2020): 88–92. https://doi.org/10.1177/2057047320961562. Dershowitz, Alan. <i>Cancel Culture: The Latest Attack on Free Speech and Due Process</i>. New York: Skyhorse Publishing Company, 2020. ProQuest Ebrary. Ng, Eve. <i>Cancel Culture: A Critical Analysis</i>, Berlin: Springer International Publishing, 2022. Norris, Pippa. “Cancel Culture: Myth or Reality?” <i>Political Studies</i>, (August 2021). https://doi.org/10.1177/003232172111037023. Teixeira da Silva, Jaime A. “How To Shape Academic Freedom In The Digital Age? Are The Retractions Of Opinionated Papers A Prelude To “Cancel Culture” In Academia?”. <i>Online. Current Research In Behavioral Sciences 2</i> (2021). doi:10.1016/j.crbeha.2021.100035. Noelle-Neumann, Elisabeth. <i>The Spiral of Silence: Public Opinion--Our Social Skin</i>. Velká Británie: University of Chicago Press, 1993. Ronson, Jon. <i>So You've Been Publicly Shamed</i>. New York: Riverhead Books, 2016. Allen, Renee N. „From Academic Freedom to Cancel Culture: Silencing Black Women in the Legal Academy“, <i>U.C.L.A. Law Review</i> 364 (2021): 366-408.</p>		
Etika výzkumu:**		
-		
Jazyk práce: český		
Podpis studenta a datum 1. 8. 2023		
Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		
Vedoucí specializace		
Garant programu		

* BAS – Balkánská a středoevropská studia; ES – Evropská studia; NRS – Německá a rakouská studia; RES – Ruská a eurasijská studia; SAS – Severoamerická studia; ZES – Západoevropská studia.

** Pokud je to relevantní, tj. vyžaduje to charakter výzkumu (nebo jeho zadavatel), data, s nimiž pracujete, nebo osobní bezpečnost vaše či dalších účastníků výzkumu, vysvětlete, jak zajistíte dodržení, resp. splnění těchto etických aspektů výzkumu: 1) informovaný souhlas s účastí na výzkumu, 2) dobrovolná účast na výzkumu, 3) důvěrnost a anonymita zdrojů, 4) bezpečný výzkum (nikomu nevznikne újma).